ion hobana

timp pentru dragoste

BASTION

Ion Hobana

TIMP PENTRU DRAGOSTE

DOUĂSPREZECE POVESTIRI SF ÎN DULCELE STIL CLASIC

Editura BASTION, 2009

Colecţia Helion
Coordonator: Cornel Secu
Redactor: Elena Craşovan
Tehnoredactor: Ioan Alexoaie
Coperta şi ilustraţia: Cătălin Negrea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
HOBANA, ION
Timp pentru dragoste: douăsprezece povestiri SF în dulcele stil clasic / Ion Hobana; pref. de Mircea Opriță. - Timişoara: Bastion, 2009
ISBN 978-973-1980-68-3

I. Opriță, Mircea (pref.)

821.135.1-31 1.9

Str. Corbului, nr. 6,300239 Timişoara
Tel.: 0256.499.057/fax: 0256.214.805
e-mail: office@editurabastion.ro
www.editurabastion.ro
Director: Cornel Secu

PREFAŢĂ

Dacă SF-ul românesc îşi poate revendica, precum în desfăşurările diacronice din alte arii ale genului, un număr de scriitori „clasici”, Ion Hobana - alături de Adrian Rogoz şi Vladimir Colin - se numără printre aceştia. Clasicismul la care mă refer are în vedere mai multe aspecte. Primul dintre ele ţine, evident, de prezenţa extrem de activă a autorului într-un anume moment al evoluţiei anticipaţiei noastre: moment oarecum auroral şi „eroic”, concretizat printr-un set de reuşite certe ale creaţiei SF şi totodată prin constituirea unui corpus de reguli proprii prin care această creaţie să poată fi recunoscută şi deosebită în ansamblul producţiilor literare. Clasicismul pomenit aici nu se suprapune pe „vârsta de aur” a anticipaţiei româneşti, noţiune metaforică introdusă la noi de Hobana însuşi, printr-o antologie unde apar grupate povestiri mai vechi, anterioare celui de-al doilea război mondial, majoritatea însă fără conştiinţa de a aparţine SF-ului. Toate acelea sunt un fel de *Science fiction by gas light,* ca să folosesc titlul

unei alte antologii de gen, americane, unde îşi puteau găsi loc producţiile iniţiale, de dinainte de apariţia denumirii *science-fiction* şi a sentimentului că anticipaţiile reprezintă un tip de ficţiune bazat pe anume idei, pe teme şi personaje proprii, distincte de cele aparţinătoare curentelor realist şi fantastic.

În România, o asemenea conştiinţă SF a apărut în anii ’50-’60 din secolul trecut, odată cu *Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”* şi cu dezbaterile lansate în jurul ei în presa timpului. Pe lângă Rogoz, poate cel mai preocupat de imaginea genului în fotografiile epocii, ca redactor al amintitei publicaţii, au participat la acele dezbateri alţi câţiva autori interesaţi, I. M. Ştefan, Max Solomon, Ovidiu Râureanu şi cel pe care mă bucur să-l pot reîntâlni acum. Opiniile mai multora au rămas la nivelul unor simple păreri, aproximări subiective şi nu de puţine ori pătimaşe, din care nici definiţia genului, nici natura complexă a conţinutului său posibil (ulterior chiar „demonstrat” în practica scrisului) nu aveau cine ştie cât de câştigat. Ion Hobana, în schimb, s-a dovedit de la început - şi cu atât mai mult pe parcursul altor intervenţii publice - un comentator temeinic, critic ferm şi redutabil, ajungând treptat la profesionalitatea teoreticianului doct, cu o largă cuprindere a problemelor anticipaţiei şi o remarcabilă cunoaştere a SF-ului din aria internaţională a genului. În plus, coordonatei sincronice a domeniului i-a fost adăugată percepţia şi explorarea unei coordonate istorice, autorul având constanta convingere că SF-ul nu este un produs apărut peste noapte, din capriciul sau din voinţa cuiva anume, ci s-a dezvoltat în timp, pe rădăcini europene şi americane, ba chiar şi pe mai firave rădăcini româneşti.

În scurt timp, Ion Hobana a devenit o autoritate ascultată şi respectată în exegeza anticipaţiei. Se poate spune că în a doua jumătate a secolului XX n-a existat manifestare publică a genului la noi, masă rotundă, anchetă de revistă,

numere speciale în diverse publicaţii literare, colocviu important, fără participarea şi contribuţia sa profesionistă. Această contribuţie a avut iniţial în vedere şi un aspect practic, de organizare şi coordonare a creaţiei SF de la noi, judecând după rolul redactorului (la un moment dat şef de redacţie) de la Editura Tineretului în constituirea, apoi în dezvoltarea unei colecţii editoriale de anticipaţie românească şi străină: cea ştiută de cunoscători drept „colecţia triunghiului” şi ulterior transformată, la Editura Albatros, în „Fantastic Club”. Să mai adaug şi diligenţele depuse de Hobana ulterior, în calitate de secretar al Uniunii Scriitorilor, pentru ancorarea anticipaţiei româneşti în contextul internaţional al vremii. Dincolo, însă de acest aspect practic, legat prin forţa lucrurilor de conjunctural şi oarecum de efemer, se cuvine subliniată îndeosebi contribuţia teoretică a autorului, fiindcă aici, la acest nivel, se simţea în anii aceia nevoia unui spirit ordonator şi coordonator. Un spirit menit să ne transfere anticipaţia, de sub presiunea stângacelor ei aproximări şi inspiraţii de moment, într-un perimetru propriu, căruia să i se propună „specificul” şi să i se exploreze limitele generice. O linie clasică e descifrabilă şi în tratarea sistematică a unor asemenea chestiuni teoretice. Unor ipoteze fanteziste, fie şi spectaculoase, precum ideea de a trimite SF-ul spre nişte origini presupuse a fi în Antichitatea greco-latină, Ion Hobana le-a preferat argumente găsite la E. A. Poe şi la Coleridge, precum şi referinţele la scrieri ferme (Verne şi Wells), dinspre care considera că se poate ajunge firesc în universul creaţiilor de vârf din SF-ul contemporan. Spaţiul, timpul, limitele fanteziei, condiţia avertizatoare a genului şi alte asemenea noţiuni fundamentale vor reprezenta osatura teoriei sale, motive pe seama cărora se vor dezvolta şi studiile de istorie literară ale autorului. Le vom regăsi, tratate de data aceasta nu academic, ci literar, în povestirile grupate mai întâi în volumul *Oameni şi stele*

(1963), apoi în culegerea *Un fel de spaţiu* (1988) şi reluate în ediţia de acum, sub titlul *Timp pentru dragoste*.

În ansamblul operei lui Ion Hobana, creaţia în proză ocupă un loc restrâns, însă nu poate fi neglijată, întrucât participă cu succes la ceea ce am numit cândva „renaşterea anticipaţiei româneşti” pe un teren invadat de exerciţii sterile, tehniciste. Preocupările critice, istorico-literare şi de teorie a genului au constituit secvenţa principală în creaţia autorului, lăsând mai puţin loc pentru literatura propriu-zisă. Aceasta din urmă ţine în mare măsură de tinereţea sa, de anii în care Hobana, profund implicat în literatura pentru copii, tipărea la Editura Tineretului mai multe cărţi de versuri şi proză adresate acestui public special: *Centru înaintaş, Petrică şi ceasul vrăjit, Ultimul văl, Caleidoscop, Sfârşitul vacanţei.* Pe atunci şi literatura de anticipaţie fusese „vărsată” între genurile destinate copiilor şi adolescenţilor - opinie temeinic bătătorită în anchetele mai sus amintite. O regulă de bază a scrisului pentru vârsta juvenilă pretinde stârnirea şi cultivarea curiozităţii, a interesului pentru miracolele lumii înconjurătoare. Or, perioada respectivă este şi a „miracolelor” anticipabile în prelungirea unor realizări tehnico-ştiinţifice uluitoare, precum lansarea sateliţilor artificiali, prezenţa fizică a omului pe orbite circumterestre, scufundările oceanice de mare adâncime, comunicaţiile radio şi TV. Nu întâmplător îşi orientează prozatorul Ion Hobana interesul spre asemenea subiecte, devenite ele însele „clasice” în repertoriul tematic al anticipaţiei. Fie că grupajul se intitulează *Drum deschis* în ediţia din 1963, *Lumea „tăcerii”* în varianta din 1988, *Oglinzile mării* în ediţia de faţă, câteva povestiri explorează universul submarin, cu necunoscutele sale reale sau doar posibile. O lucrare mai lungă, *Sub oglinzile mării,* devenită ulterior *Furtună în adâncuri,* combină explorarea ştiinţifică şi aventura poliţistă, continuând astfel o formulă pentru care

autorul optase încă din 1957, când publica nuvela *Ultimul văl.* Orientarea trecea atunci, pentru unii, drept singura modalitate de expresie valabilă în SF. Hobana n-a fost, însă, şi nu este un exclusivist. Dovadă că varianta cea mai nouă a textului amintit, *Lumini în adânc,* a fost rescrisă fără intrigă poliţistă şi înzestrată cu un final deschis. Atât în concepţiile sale teoretice, cât şi în ilustrările lor literare, fermitatea unor opinii e dublată la autor de cuvenita elasticitate a gândirii ce face posibilă evoluţia în cadrul unui sistem de concepţii, ca şi în proza genului, de altfel. Dacă unele povestiri rămân până astăzi citibile în relaţia anticipaţie-literatură juvenilă, altele, în schimb, abordează genul sub o incidenţă matură, intrând în „fondul principal”, dacă pot spune aşa, al SF-ului românesc.

Celelalte direcţii majore din proza lui Ion Hobana vizează alte două teme clasice: aventura spaţială şi jocurile în timp. Să nu uităm că, la data când apăreau povestirile ciclurilor *Oameni şi stele* şi *Un fel de spaţiu,* aceste teme aveau, la noi, un aer de noutate ce poate că astăzi, privind de la distanţă, este mai greu de perceput. Hiperspaţiul, mutanţii şi ciborgii, cronoplastia, fenomenele psi, lumile contrafactuale şi aventura intens speculativă a ciberspaţiului din lucrările mai recente ale SF-ului mondial (inclusiv românesc) eclipsează în bună măsură experienţele de creaţie posibile în urmă cu o jumătate de secol, expediindu-le uneori orgolios, cu o judecată pripită şi nedreaptă, în pruncia genului. Evident, temele clasice ale anticipaţiei trebuie privite în contextul ce le-a făcut posibilă apariţia, iar lucrările care le tratează trebuie judecate în funcţie de rezultatul lor literar. Aceasta este, de fapt, o regulă valabilă pentru întreaga literatură şi pentru întreg SF-ul, unde noutatea, la fel ca vechimea unui subiect, nu sunt în situaţia de a rosti pe scenă ultimul cuvânt. Fără deschiderile mai vechi, cândva cu adevărat incitante, şi fără abordările succesive ale temelor fundamentale, nu se putea

ajunge la varietatea şi chiar rafinamentul motivelor din SF-ul cultivat astăzi. De aici, o firească generalizare se impune cu forţa evidenţei: fără „clasici”, în raport cu care să-şi măsoare forţele, exprimându-şi competent propriile căutări, „modernii” şi „postmodernii” din anticipaţie ar fi simple iluzii. Când vorbeam de aspectul „eroic” al unora dintre experienţele clasice din SF-ul nostru, aveam în vedere inclusiv ostilitatea cu care a fost primită de către critica dogmatică a vremii o povestire absolut curată, ca *Oameni şi stele,* pentru faptul că introducea în anticipaţia românească ideea, politic „nesănătoasă”, că spaţiul cosmic ar fi putut altera personalitatea unui om al viitorului până la nebunie şi crimă, soluţie incompatibilă cu ideologia oficială a momentului respectiv. Compatibilă, în schimb, cu desfăşurările epice şi psihologice imaginate de autor.

Am ajuns astfel, din nou, la aspectul literar al povestirilor din acest volum. Ion Hobana n-a scris SF de dragul temelor înseşi, ci cu o vizibilă intenţie de a-şi cuprinde subiectele, motivele şi personajele într-o ţesătură narativă cu valenţe simbolice şi valori literare certe. Grija aceasta se simte nu doar în povestirile mai recente (*Leviatan 1980, Emisiune nocturnă, Ploaia de seară,* chiar şi *Glasul trecutului,* regândită şi rescrisă într-atâta încât din vechiul text rămâne în picioare doar motivul Atlantidei), ci şi în câteva lucrări „din prima generaţie”, precum pomenita *Oameni şi stele* (căreia, în ediţia cea mai nouă, i se schimbă titlul într-unul mai comun: *În drum spre Marte*), sau *Cea mai bună dintre lumi.* Acestora din urmă li se adaugă în mod firesc o altă „performeră”, remarcată pe bună dreptate de critică şi de simpatizanţii genului: *Timp pentru dragoste.* Ea intră în categoria periplurilor temporale, întrucât - cu cuvintele lui Wells din *Maşina timpului* - şi dimensiunea aceasta insolită este „ …un fel de spaţiu”. Explorabil, bineînţeles.

Avem prilejul să recitim astăzi aceste texte, unele dintre ele cu adevărat antologice, în variantele lor probabil

definitive, perfecţionate stilistic de o exigenţă auctorială notabilă. Ele se străduiesc astfel să părăsească orizontul convenţional al primei lor apariţii, navigând pe orbitele mai complicate ale unui început de nou mileniu. Ele confirmă pe deplin subtitlul culegerii: „12 povestiri SF în dulcele stil clasic”, formulare prin care Ion Hobana arată că-şi întâmpină cititorii - ca şi propriul portret din noua sa oglindă - cu bonomie şi umor. Să uităm, aşadar, pentru câteva clipe de exeget, lăsându-ne purtaţi de vibraţia creaţiei sale epice.

MIRCEA OPRIŢĂ

I. OGLINZILE MĂRII

DINCOLO DE TĂCERE

Clădirea scundă, cu pereţii dintr-un material translucid, era vizibilă numai dinspre mare.

— Centrul Experimental Infrason, citise Virgil inscripţia de pe poarta zidului împrejmuitor. Ce-o fi asta, fraţilor?

Ştefi tuşise de două ori şi le ţinuse o scurtă prelegere. Înlăturând cuvintele de prisos, rămăseseră tot cu ceea ce-şi aminteau de la orele de fizică: infrasunetele sunt sunete de frecvenţă foarte joasă, imperceptibile pentru urechea omenească.

— Eu mă declar satisfăcut, spuse Matei şi ceilalţi îşi manifestară acordul plonjând în întâmpinarea unui val impetuos.

Ar fi uitat de existenţa clădirii solitare, dacă într-o incursiune prin împrejurimi n-ar fi dat peste aceeaşi inscripţie. De data asta, era săpată într-o tăbliţă de alamă, aflată la intrarea unei vile situată nu prea departe de cele două pensiuni la care îşi rezervaseră din timp camerele pentru concediu. O vilă cu un aspect insolit, autorul proiectului dând frâu liber unei fantezii cam dezordonate. Acoperişul ţuguiat, ca al chaleturilor elveţiene, era aparent susţinut de o puzderie de coloane şi arcade în miniatură, amintire a unei călătorii de studiu la Granada, iar ferestrele ogivale cu vitralii trădau influenţa goticului târziu. Privirile vilegiaturiştilor întârziau şi asupra unei instalaţii bizare, un fel de fagure gigantic, prins într-un cadru mobil. Parcă pentru a fi ferit de ochii lumii, acest ansamblu eterogen fusese înconjurat cu o palisadă de copaci tineri. Şi băieţii nu

scăpaseră ocazia de a-l boteza „Castelul din pădurea adormită”.

Castelul avea şi o stăpână care îngăduia continuarea jocului metaforelor. În prima seară a sejurului lor constănţean, o văzuseră pe faleză, însoţită de un bărbat în vârstă, care se sprijinea într-un baston. Iar a doua zi, când jucau volei la „Doi papuci”, ieşise din apă destul de aproape, făcându-l pe Costi Darie să declare că va provoca la duel pe oricine va avea tupeul de a nu recunoaşte farmecul ei inegalabil. Nimeni nu ridicase mănuşa, pentru că, de astă dată, nu mai era vorba despre una dintre exagerările pasagere ale celui care ar fi vrut să fie privit ca un *latin lover.* Fata avea un trup sculptural, cu forme armonios alungite şi un chip de o suavitate botticelliană, încadrat de părul lung, lăsat să cadă ca două aripi negre. Trecu pe lângă ei şi se mistui în forfota de pe plajă, lăsându-i fără grai preţ de câteva zeci de secunde.

După masa de prânz, Matei răsfoi revista „Descoperă”, găsită la un chioşc de pe plajă, oprindu-se la un articol despre interviul în care directorul Observatorului Astronomic al Vaticanului declarase că în Univers ar putea exista şi alte fiinţe inteligente. Meditând pe seama acestei afirmaţii, care stârnise o adevărată furtună mediatică, aţipi în camera cu jaluzelele trase. Se trezi spre seară şi deschise televizorul, nimerind peste o emisiune a unui post local. O tânără cam decoltată discuta cu bărbatul întrezărit pe faleză, căruia i se adresa cu apelativul „domnule profesor”. Urmări mai întâi cu o ureche distrată consideraţiile lui despre vieţuitoarele mării, devenind însă din ce în ce mai atent.

— Cousteau şi-a intitulat cartea „Lumea tăcerii”, spunea profesorul. Dar crabii de pe coastele Indiei ţârâie ca nişte greieri, peştele-soare geme surd şi scrâşneşte din dinţi când este scos din apă... În mările Chinei se aud sunete care par dangăte de clopote, acorduri de orgă şi de harpă...

Sciaena aquila din Marea Mediterană emite vibraţii melodice care seamănă cu un cântec îndepărtat. Poate că aşa s-au născut sirenele în imaginaţia celor de demult... Niciodată şi nicăieri marea nu e mută, chiar atunci când glasul ei rămâne inaccesibil urechilor noastre. Dar despre asta vom vorbi, poate, altădată.

Matei n-ar fi crezut că e în stare să asculte o relatare dintr-un domeniu atât de străin de preocupările sale. Încă înainte de a intra la Facultatea de Litere, hotărâse că un poet nu are nevoie de balastul ştiinţelor exacte.

— Eminescu era pasionat de astronomie şi nu trăia, ca tine, în era cosmică, îi spuneau colegii de clasă.

— Şi eu ştiu că există stele care pier înainte ca lumina lor să ajungă pe Pământ, replica el. Dar analiza spectrală mă lasă rece.

Rămăsese pe poziţie şi încerca să-şi explice tresărirea de interes prin valenţele poetice ale celor auzite: „Glasul mării... Un nebănuit univers sonor care se deschide percepţiei noastre...”. Hotărî că a sosit timpul unei îndeletniciri mai prozaice şi porni spre restaurantul descoperit cu un an în urmă. Se găsea acolo, totdeauna, peşte proaspăt. Preţurile erau modice şi orchestra îi delecta pe amatorii de muzică retro. Programul ei încă nu începuse. Dădu comanda şi cercetă din ochi sala decorată cu peisaje marine. O descoperi, cu plăcută surprindere, pe fata care trezise entuziasmul lui Darie. Stătea la o masă împreună cu profesorul şi cu un alt bărbat, urmărind discuţia lor aprinsă. Îi admiră ţinuta, profilul delicat, părul strâns acum într-un coc ridicat în creştet...

— Mă iertaţi. E păcat să se răcească.

Tresări: chelnerul îi adusese saramura de crap. Mâncă mai grăbit ca de obicei şi privi din nou. Cei doi continuau să discute, dar fata părea să-şi cam fi pierdut interesul. Membrii orchestrei se instalară pe podium şi atacară primele măsuri din „Zaraza”. Matei ezită, îşi luă inima în

dinţi, se apropie de masa din colţ şi se înclină, ceremonios:

— Pot să îndrăznesc?…

Era gata să se retragă la cel mai mic semn de nemulţumire, dar fata se ridică, zâmbind cu o uşoară maliţie:

— Nu dansez cu oameni care... nu mă cunosc: Alina Mărgărit.

Şi-i întinse mâna. Descumpănit, Matei o strânse şi îşi rosti numele. Se alăturară celor câteva perechi de pe ring şi dansară câtva timp fără vorbe, lăsându-se în voia farmecului desuet al melodiei. Alina rupse tăcerea:

— Ai văzut „Supravieţuitorul”?

— Te gândeşti la secvenţa cu Cristian Vasile cântând „Zaraza”? A fost inspirat când a compus-o!

— E un tango uruguaian din 1929. Numai textul e original.

— Păcat. Era o poveste frumoasă…

— ... născocită de Cărtărescu, în *De ce iubim femeile.*

— Pe toate le ştii!

— Cartea am citit-o, restul e de pe net.

Un ultim acord, câteva aplauze şi Matei o conduse pe Alina la masa unde cei doi se pregăteau de plecare.

— Daca vrei să mai rămâi, partenerul tău va avea grijă să ajungi cu bine la Centru, spuse profesorul. Ne-a plăcut cum aţi dansat. Tinerii de astăzi nu prea mai cunosc vechile ritmuri.

Uşor stingherit, Matei le mulţumi în gând părinţilor săi, care-l înscriseseră la cursurile de dans de la Complexul Sportiv Floreasca, pe când era elev într-a cincea. Alina îl privi cu un început de zâmbet:

— Cred că trebuie să te sacrifici...

După un ceas, erau prieteni. Descoperiseră că au preferinţe şi preocupări comune privind literatura, filmul, tenisul de înaltă performanţă şi consecinţele poluării. Matei constată că se simte mai bine discutând cu ea, decât

făcându-i curte. Asta nu însemna că, privită de aproape, Alina şi-ar fi pierdut din farmec. Avea însă o spontaneitate nativă şi o privire care nu făgăduia mai mult decât vorbele.

În scurtul drum până la „castel”, nu reuşi să afle ce se petrece acolo. Primise răspunsuri evazive:

— Ne aflăm în faza experimentală... Rezultatele sunt promiţătoare, dar...

Nu mai insistă. La despărţire, vru să întrebe ceva, dar ea i-o luă înainte:

— Mi-ar face plăcere să mai stăm de vorbă, dar zilele astea am un program de lucru foarte încărcat.

— Totuşi!

Îl cântări o clipă din ochi şi se hotărî:

— Uneori, seara, mă plimb pe digul cel nou.

* * *

A doua zi, Matei jucă tenis toată după-amiaza şi se culcă foarte devreme, frânt de oboseală, cu gândul că uitase un lucru important. „Digul!”... A treia zi o aşteptă zadarnic, dădu târcoale „castelului” şi avu insomnie. A patra zi plecă la Mamaia, cu un grup vesel şi se întoarse după miezul nopţii. A cincea zi... Din a cincea zi nu se mai dezlipi de dig. Se ducea doar la masă, suportând cu stoicism glumele celorlalţi:

— Întristaţi-vă, fraţilor: l-am pierdut pe Matei!

— Cum aşa, Costi?

— S-a-ndrăgostit de o sirenă.

Îndrăgostit?... Matei ar fi vrut să o revadă, să alunece cu ca pe parchetul ringului de dans, să continue discuţia din acea seară... Îi părea rău că n-au amintiri comune, ca să le înşire întrerupându-se, aruncându-şi detaliile ca pe nişte cuburi menite să se îmbine în imagini pe jumătate uitate. Dacă asta-i dragoste...

Alina îşi făcu apariţia abia la sfârşitul săptămânii:

— N-am putut veni decât luni şi miercuri. Am ajuns în faza finală a experienţelor şi avem multă bătaie de cap.

Luni şi miercuri! Zilele în care Matei nu fusese pe dig.

— Ştii, cu...

— N-ai de ce să te scuzi. Cum merge concediul?

Era gata să-i mărturisească aşteptarea lui înfrigurată. Rezistă tentaţiei şi lansă focul de artificii al unui program imaginar, amintind şi ieşirea în larg pe care o proiectaseră, într-adevăr, pentru a doua zi. Punând mână de la mână, închiriaseră un iaht peste care aveau să fie stăpâni câteva ore.

— Nu ştiu dacă mâine..., începu Alina.

— De ce te-ai oprit?

— E târziu, Matei. Să mergem. Şi dacă va fi cazul, am să-ţi dau eu de veste.

* * *

Ochiul roşu al semaforului îl privea ameninţător, dar Matei era foarte grăbit. Se uită în dreapta, în stânga şi porni să traverseze bulevardul. Ieşind cu mare viteză dintr-o stradă laterală, un Porsche se năpusti spre el, claxonând. Se retrase cu doi paşi, dar de pretutindeni se iviseră maşini care claxonau, părând hotărâte să-l strivească...

Se trezi ameţit şi opri soneria mobilului. Peste un sfert de ceas trebuia să fie în port. Îşi puse capul sub robinet, îşi îmbrăcă bermudele şi tricoul şi se prăvăli pe scări. Proprietara pensiunii îi întinse un bilet:

— L-a adus o fătucă. Spunea că-i urgent.

Nimic nu putea fi mai urgent decât întâlnirea cu băieţii. Puse biletul în buzunar şi o luă la goană. Cu toată graba, ajunse ultimul şi fu întâmpinat cu o ploaie de glume:

— Cine se culcă târziu...

— Ce culoare avea luna aseară?

— Lăsaţi, mă, băiatul! Ce-aveţi cu el?

— Sunt invidioşi, Virgile, îl lămuri Grig. Ştiu ei ce ştiu...

Numai Ştefi îi luă, indirect, apărarea:

— Ia lăsaţi vrăjeala! Acuşi începe căldura.

Amintindu-şi că nu se treziseră cu noaptea-n cap doar ca să se amuze pe seama lui Matei, se năpustiră spre pânzele care aşteptau să fie ridicate în bătaia brizei de coastă. Când, cu chiu, cu vai, isprăviră, Virgil dădu comanda de plecare şi iahtul se desprinsese de chei când, sus pe faleză, se ivi Alina. Se vedea că fugise întins până acolo. Îşi trăgea răsuflarea şi părul, pieptănat cu grijă de obicei, i se desfăcuse în zeci de şuviţe rebele.

— N-ai citit biletul? strigă ea.

Biletul!... Matei îl căută zadarnic prin buzunare. Îl pierduse, pesemne, în goana spre locul de întâlnire cu băieţii.

— Cam tiranică juna copilă, spuse Grig de lângă el, destul de tare ca să fie auzit şi de ceilalţi. Nu putea să aştepte până te-ntorci?

Matei îl dădu la o parte, iritat. Regreta că nu curmase de la început insinuările şi se simţea vinovat că intrase într-un joc lipsit de temei. Răspunse, desfăcându-şi braţele într-un gest de scuză:

— N-am apucat să-l citesc...

— Bine că am ajuns la timp ca să vă previn: peste câteva ceasuri începe furtuna!

— Furtuna? repetă Matei, surprins.

Văzduhul era limpede şi marea dormea sub sărutul încă timid al soarelui abia răsărit. Iar barometrul pe care îl luaseră cu ei indica „Timp frumos”. Dar Alina înlătură cu un gest acest argument:

— Barometrul n-are cum să prevadă ceea ce se pregăteşte acum pe ţărmul opus al Mării Negre, sau chiar în Marea Marmara!

Afirmaţia fu întâmpinată cu o rafală de strigăte vesele:

— Mai tare ca barometrul!

— Ghiceşti în cafea, sau în stele?

— Poate-mi spui numerele câştigătoare la loto!

Matei încercă să-i potolească, fără succes. Alina mai strigă ceva, care se pierdu în larma generală şi renunţă, dându-şi seama că iahtul a ajuns prea departe ca să mai poată fi auzită.

Trăiseră o astfel de aventură şi în concediul trecut, aşa că totul se desfăşura după o anume rânduială. Virgil, în chip de căpitan, scruta zările, cu o caschetă marinărească lăsată pe-o sprânceană. Grig stătea la cârmă, trăgând dintr-o lulea. Ceilalţi se prăjeau la soare, aşteptând să fie nevoie de ei. Iar Matei se instalase la babord, privind siajul fără să-l vadă şi reproşându-şi purtarea incalificabilă. Vrând să evite ironiile băieţilor, nu apărase aşa cum s-ar fi cuvenit o prietenie care promitea să fie altceva decât un flirt de sezon. Şi-apoi, era atât de neîntemeiat avertismentul Alinei?...

Oancea trecu pe lângă el, potrivindu-şi pe cap un coif de hârtie. Îl apucă de braţ:

— Crezi că e posibil să prevezi furtuna înainte ca barometrul...?

— Şi eu mă gândeam la asta. Am citit ceva şi nu reuşesc să...

Freamătul de pe punte le curmă dialogul abia început. Ajunseseră destul de departe în larg şi Virgil socotise că pot să treacă la fapte. Iahtul se prefăcu într-un arici plutitor împungând văzduhul cu ţepii undiţelor. Băieţii sperau să aibă parte de o pradă bogată. Grig, campionul enormităţilor, îi asigurase că o expediţie asemănătoare, la care aproape că luase şi el parte, prinsese un morun de trei sute de kilograme. Şi cum pescarii (şi vânătorii) au ca deviză „Crede şi nu cerceta”, minţile mai înfierbântate îşi imaginau o întoarcere triumfală, la remorca iahtului aflându-se o balenă ajunsă, nu se ştie cum, în apele Pontului Euxin.

După un ceas, nu prinseseră nici măcar o aterină.

— Să ştiţi că ne-a deocheat juna copilă! declară Costi.

Se pocăi imediat pentru tentativa de a semăna panică în rândul echipajului, sub ameninţarea aruncării peste bord. Dar asta nu schimbă situaţia. Peştii fugiseră, parcă, pe alte tărâmuri. Sau „Se ascunseseră în adâncul mării, speriaţi de faima celor mai vestiţi pescari ai secolului douăzeci şi unu”, cum declară Virgil.

— În adânc, repetă Ştefi, lovindu-se cu palma peste frunte. Asta-i! Fata avea dreptate!

— Te-a ajuns şi pe tine deochiul? râse Grig. Înşfăcaţi-l!

— Nu-i de glumă, băieţi! Să ne-ntoarcem cât mai e timp!

— Ştii că ai haz? se burzului Virgil. Să ne stricăm ziua fără să ştim măcar de ce?

Gângăvind de surescitare, Ştef le spuse că infrasunetele se propagă la mii de kilometri, mai iute decât cel mai rapid uragan, vestind apropierea furtunii. Şi înainte ca barometrul să dea vreun semn, peştii coboară în adânc, acolo unde sunt feriţi de zbuciumul valurilor.

— Înţelegi, Virgile? Iar fata lucrează la Centrul Experimental Infrason! In-fra-son! silabisi Ştef.

— Mda... Şi noi am fost cam măgari, conchise Virgil.

Ariciul îşi retrase ţepii, grăbit de primii vestitori ai furtunii. Vântul crescuse pe nesimţite, şuierând acum printre parâme. De la marginea orizontului, un nor pornise la asaltul cerului. Urca, masiv şi întunecat, trimiţându-şi iscoadele - fâşii înguste de aburi, pe care soarele avea încă puterea să le destrame.

Băieţii erau marinari de timp frumos şi primejdia îi făcu să-şi piardă cumpătul. Vrând să simtă cât mai curând pământul sub picioare, se repeziră buluc la pânze, încurcându-se unul pe altul şi întârziind astfel o lucrare a cărei repeziciune putea fi, în clipele acelea, decisivă. În cele din urmă, iahtul se îndreptă spre ţărmul nevăzut. Dar furtuna îi prinse din urmă. Norul înghiţi soarele, ajunse

deasupra lor, îi întrecu şi cuprinse tot cerul. Şuieratul vântului se prefăcu într-un vaier continuu. Un fulger dezlănţui şi rafalele ploii.

Situaţia n-ar fi fost încă fără scăpare, dar roata cârmei juca în mâinile lui Grig, care-i asigurase, la plecare, că şi-ar putea lua oricând brevetul de timonier. Simţindu-i parcă nesiguranţa, iahtul se rotea în cercuri frânte, înclinându-se până aproape să atingă apa cu catargul. Cu un zgomot ca o plesnitură de bici, pânza cea mare se desprinse şi se mistui în văzduh.

Trupul navei începu să se cutremure sub izbiturile valurilor.

„Sfârşitul, îşi spuse Matei. Datorită unor glume stupide... Şi pentru că m-am purtat ca un laş.”

Un val îl proiectă în spinarea lui Grig. Căzură amândoi şi se încleştară de postamentul cârmei. Ceilalţi se agăţaseră de ce le era mai la îndemână: catargul, un capăt de parâmă, lanţul ancorei...

— Dacă scăpăm, am să-i cer iertare în genunchi! strigă Virgil, ca să acopere vuietul furtunii.

Matei nu se osteni să-i răspundă. Ceva alb trecu pe lângă el, zvâcnind ca o aripă uriaşă. Încă o pânză...

Nu mai ştiau de când se luptă cu valurile, arcuindu-se ca să reziste izbiturii, lipindu-se de punte ca să nu fie târâţi peste bord. Mugetul sirenei li se păru mai întâi o halucinaţie. Apoi, undeva în stânga, apăru o lumină. Abia atunci îşi dădură seama că luminile de poziţie ale iahtului nu sunt aprinse şi că nava care se apropiase ar fi putut să treacă pe lângă ei fără să-i observe, în vânzoleala turbată a furtunii. Matei se hotărî să rişte şi se târî până la cabina inundată, izbutind să apese pe comutator.

Sunetul sirenei se apropie. Fâşia unui reflector despică zidul de întuneric.

— Feriţi-vă! strigă cineva de dincolo.

Un fulger scurt, o bubuitură şi o săgeată se înfipse adânc

în lemnul punţii, chiar în centrul cercului alb trasat de lumina reflectorului. De ea era prinsă o parâmă şi de parâmă un odgon pe care izbutiră să-l înfăşoare în jurul postamentului. Motorul navei de salvare îşi măria turaţiile, odgonul se întinse şi iahtul porni spre o ţintă de astă dată precisă.

— Ghinionul tău, Virgile! spuse Ştef. Va trebui să te ţii de cuvânt!

Cel vizat nu apucă să răspundă. Un glas cunoscut se auzi peste ape, înăsprit de pâlnia de metal a portavocei:

— Ei, vitejilor, vă mai arde de glume?...

* * *

Văzut de aproape, fagurele de pe acoperişul „castelului” se arăta a fi alcătuit din sute de pâlnii cu gurile larg deschise spre mare.

— Aerofoanele, partea exterioară a receptorului infrason, le explică profesorul. Captează frecvenţe sub şaisprezece hertzi pe secundă.

— Asta înseamnă că problema e rezolvată! se entuziasmă Ştefi. Dacă se instalează pe fiecare navă astfel de receptoare...

— Şi fabricarea aurului în laborator e o problemă rezolvată, numai că aurul sintetic e mai scump decât cel natural, spuse Alina.

— Nu e acelaşi lucru, interveni Matei.

— Evident, confirmă profesorul. Dar instalaţiile infrasonice sunt deocamdată prea costisitoare. De altfel, avertismentele sunt transmise pe canalele de radio şi televiziune, împreună cu datele provenind de la sateliţi. O fructuoasă colaborare a două tehnici de vârf.

— Oricum, Centrul şi-a dovedit din plin utilitatea! exclamă Costi. Fără intervenţia pazei de coastă, alertată de dumneavoastră, floarea tinerimii române...

— Să nu abuzăm de amabilitatea gazdelor noastre, îl întrerupse Virgil. Şi data viitoare, dacă va mai fi o dată viitoare, să avem un radio la bord.

* * *

În seara aceea, Alina veni din nou pe dig. Sc întunecase şi Matei, culcat pe spate, cu ochii la stele, n-o văzu trecând. Abia mai târziu zări o siluetă neclară. Porni într-acolo şi se opri la câţiva paşi, neînţelegând ce se întâmplă. Fata stătea pe un stafilopod[1], privind suprafaţa mării. Din când în când, ducea la buze ceva - după înfăţişare, un fluier obişnuit, de copil. S-ar fi putut crede că suflă în el, dar nu se auzea decât respiraţia calmă a valurilor.

Apoi se iviră delfinii, arcuindu-şi trupurile zvelte la numai câţiva metri de dig. În lumina eterată a Lunii, păreau nişte năluciri iscate din aburul mării. Dar cozile musculoase izbeau apa cu un zgomot care nu îngăduia nicio îndoială în privinţa materialităţii lor.

Alina luă fluierul de la gură. Delfinii se mai rotiră de câteva ori şi se mistuiră în întuneric. Stânjenit de parcă ar fi surprins fără voie o taină, Matei începu să se retragă, în vârful picioarelor.

— Poţi să rămâi.

Alina nu-şi întorsese capul şi continua să privească marea. Râse încet:

— N-am însuşiri paranormale... Ţi-am văzut umbra pe apă.

Se aşeză alături de ea, pe betonul care păstrase o urmă din căldura zilei. N-o întrebă nimic, dar fata se simţi datoare să-i explice:

— Prevederea furtunii e doar un aspect al preocupărilor

---

[1] Stabilopód - s. n. bloc de beton cu patru picioare prevăzute la capete cu protuberanțe de forma unor creste rotunjite, constituind ansambluri stabile, la împingerea apei.

noastre. Ştii, probabil, că delfinii îi apără pe naufragiaţi de rechini. Dacă ar putea fi chemaţi în ajutor... Pe de altă parte, cercetări recente par să demonstreze că frecvenţele joase acţionează pozitiv asupra organelor interne şi a sistemului osos.

O vreme ascultară ţipetele pescăruşilor.

— Şi mai este ceva, reluă Alina. Formele şi manifestările vieţii sunt nesfârşite, ca însuşi Universul. Există insecte care pot să vadă spectrul ultraviolet şi nu disting lumina roşie. Altele sunt foarte sensibile la mirosuri pe care noi abia le percepem. Poate vom întâlni cândva fiinţe care comunică prin infrasunete...

Se opri şi Matei nu vru să tulbure tăcerea înfiorată de presimţirea Necunoscutului. În văzduh plutea, parcă, o aşteptare. Iar oglinzile mării răsfrângeau - superbă făgăduinţă - pulberea de stele a Căii Laptelui.

LUMINI ÎN ADÂNC

Grindeanu îşi scoase ceasul, un Omega cu capace de aur, din buzunarul de la vestă şi îşi puse ochelarii, ca să vadă cadranul.

— Gata sindrofia! spuse el. Mâine vă scol mai devreme.

— *Mai* devreme? suspină Florin.

— Studioul ne grăbeşte, băieţi.

— Aş vrea să-i văd pe ăia grăbiţi în locul nostru! răbufni Gore.

— Ei, n-o lua aşa...

— Dar cum s-o iau, maestre? Uşor de zis: faună rară, scene palpitante... Şi unde te-ntorci, numai guvizi şi meduze. M-am săturat de meduze!

— Dacă am coborî sub treizeci de metri..., începu Radu.

— Nu-mi trebuie operatori morţi la datorie! i-o reteză Grindeanu, oprindu-şi o clipă în aer mâna cu care ducea paharul la gură. Unde-o fi chelnerul?

Chelnerul nu era nicăieri. Uitând-se după el, Radu descoperi, în schimb, o fată frumoasă. O specie destul de răspândită pe litoral. Neobişnuit era însă chipul de un alb care contrasta cu bronzul celor de la mesele din jur. „De ce-o fi venit la mare, dacă stă numai sub umbrelă?” Fata se simţi privită şi întoarse capul o clipă, destul ca să i se vadă ochii migdalaţi, de un albastru intens. Apoi îşi reluă discuţia cu unul dintre comeseni, un bărbat între două vârste care părea să demonstreze ceva, însoţindu-şi vorbele cu gesturi largi.

A doua zi, rezemaţi de balustradă, băieţii aşteptau momentul coborârii sub oglinzile mării, legănându-se odată

cu şalupa, sub mângâierea leneşă a hulei din larg. Reflexele albăstrii ale apei îi amintiră lui Radu ochii fetei de la restaurant... Starea lor euforică se spulberă odată cu apariţia lui Grindeanu, care le dădu o veste neplăcută: directorul Centrului Experimental Infrason, un vechi prieten, îl anunţase că pentru după amiaza aceea se pregătea o furtună. Asta însemna timp de lucru pierdut şi cei de la Bucureşti îi bombardau cu telefoane şi sms-uri.

Hotărâră să nu piardă nici un minut de filmare. Radu se repezi şi el spre cabina care le adăpostea costumele speciale şi velocamerele. Îşi scoase tricoul cu dungi albastre, cumpărat de la un fost lup de mare, acum angajat al Salvamarului, îmbrăcând combinezonul de cauciuc. Îşi prinse în spate baloanele cu oxigen, îşi puse centura cu plumb, labele uriaşe, ceasul etanş, batimetrul-brăţară. Îşi potrivi pe faţă masca şi, înainte de a coborî scăriţa de fier ale cărei ultime trepte se pierdeau sub valuri, aruncă o privire spre larg şi zări, destul de departe, o siluetă prelungă, nemişcată. Nu le-o arătă celorlalţi, ca să nu piardă timp cu comentariile, şi lăsă dezlegarea misterului pentru întoarcerea din expediţie.

Se cufundă încet, pătrunzând parcă într-un văl de ceaţă alburie. Batimetrul arăta şase metri adâncime. Chiar în faţa lui, într-un tufiş de alge, îşi găsise sălaşul o colonie de căluţi de mare. Cu cozile încolăcite în jurul firelor verzi, tremurându-şi fără odihnă înotătoarele mici şi transparente, abia vizibile, peştişorii se legănau vertical, ca nişte gingaşe figuri de şah. Apăsă pe butonul de contact şi din pântecul velocamerei începu să se audă un bâzâit uşor. Elicea se puse în mişcare, învolburând apa. Învârti mânerul din stânga şi începu să coboare, pe un plan înclinat. Apa căpăta nuanţe tot mai întunecate. Şi deodată, lumina reflectorului scoase la iveală covorul multicolor de pe fund. Fără să se uite la batimetru, Radu îşi dădu seama că se află la hotarul celor treizeci de metri, unde ultimele alge verzi se întâlnesc

cu avanposturile algelor brune şi roşii.

Se pregătea să urce, când îl opri o viziune de coşmar. Împlătoşaţi în carapacea lor de culoarea bronzului, cu cleştii întinşi ameninţător înainte, câţiva crabi păreau că aşteaptă semnalul de începere a unui turnir. Cel mai mic dintre ei schiţă o mişcare de retragere. În aceeaşi clipă, un altul îl apucă zdravăn cu cleştii şi îi sfărâmă carapacea. Croindu-şi astfel drum către carnea lui, îşi înfipse în ea labele încârligate şi porni să se înfrupte, fără să-i mai pese de ceea ce se întâmplă în jur. Dar abia îşi începuse festinul şi un alt crab, mai mare şi mai puternic, îl prinse în acelaşi fel, pătrunzându-i cu aceeaşi sălbăticie în adâncul măruntaielor. În acest timp, noua victimă continua să smulgă şi să înghită carnea primului crab, până ce fu ea însăşi devorată în întregime.

Radu, care filmase întreaga scenă, îşi consultă busola şi porni spre larg. Curând, întâlni câţiva delfini care urmăreau un cârd de scrumbii şi porni după ei. Neliniştiţi, vânătorii îşi abandonară prada, înteţind ritmul bătăilor din cozi, încercară să scape de intrus, coborând spre adânc. Operatorul submarin trase până la capăt maneta de viteză şi velocamera se cabră ca un cal nărăvaş, smucindu-l spre înainte. Apa se îndesise parcă, opunându-i o rezistenţă crescândă. Sângele îi pulsa dureros în tâmple. În sfârşit, delfinii se risipiră, evadând din conul de lumină al reflectorului.

Radu micşoră viteza, încercând să se orienteze. Era foarte aproape de pajiştea de alge sângerii de pe fundul mării. Fâşia albă smulgea din întuneric holoturii[1], semănând cu nişte castraveţi înfundaţi în nămol şi scoici, nenumărate scoici, acoperind cu cochiliile lor întinderi uriaşe. Urechile îi vâjâiau şi avea un gust de cocleală în gură. Îl stăpânea o

[1] Clasă de animale marine fără schelet sau cu scheletul redus la plăci calcaroase tegumentare și cu o coroană de tentacule în jurul gurii; animal care face parte din această clasă.

senzaţie stranie. I se părea că e de o viaţă acolo, înconjurat de fiinţe familiare. O pisică de mare trecu încet pe lângă el. Încercă să-i facă un semn prietenesc, dar braţul îi era ca de plumb. „De ce mi-o fi atât de somn?... Şi tubul ăsta, pe care-l ţin cu amândouă mâinile, mă trage în sus... Ar trebui să-l las şi să dorm, să dorm, să...”

O arsură bruscă îl dezmetici. Mânerele velocamerei se înfierbântaseră, silindu-l să-şi descleşteze palmele. Cu o mişcare instinctivă, înainte ca lumina reflectorului să se piardă în înălţimi, privi batimetrul şi se cutremură: urmărind delfinii, ajunsese la aproape şaizeci de metri adâncime. Şaizeci de metri!... Atunci gustul de cocleală şi ameţeala se datorau narcozei azotului, „beţia adâncurilor”!...

Scuturându-se din amorţeală, porni spre suprafaţă. Apa începu să-şi recapete culoarea albastru-verzuie. Izbuti să vadă că indicatorul batimetrului ajunsese la 38. Peştii se distingeau din ce în ce mai bine. Dar de ce înotau pe spate? Şi nu înotau, ci urcau şi ei cu burta în sus!... Strânse tare pleoapele, vrând să se încredinţeze că e treaz. Ameţeala îi dispăru şi, când privi din nou în jur, peştii îşi recăpătaseră poziţia firească. Să fi fost o halucinaţie?...

Urcând mereu, întâlni iar cârdul de scrumbii, curgând ca un fluviu albastru-argintiu în matca străvezie a mării. Deodată, fluviul acesta viu se desfăcu în nenumărate şuviţe. Apa se întunecă şi, ridicând ochii, Radu văzu deasupra capului o umbră uriaşă.

Simţi cum îl aspiră o forţă căreia nu i se putea împotrivi. Încercă să se elibereze, dar îşi irosea zadarnic puterile. Cuprins de un val de slăbiciune, încetă să se mai agite. În faţa ochilor i se înfiripă un cerc roşu, care se topi într-unul galben. Apoi culorile începură să se amestece, rotindu-se într-un vârtej ameţitor, până ce nu mai văzu şi nu mai simţi nimic.

* * *

— S-a trezit!

Îşi dezlipi cu greu pleoapele şi zări deasupra lui, într-un halo de ceaţă, chipul fetei de la restaurant. Ochii migdalaţi îl priveau cu o urmă de îngrijorare. Simţi cum o brăţară îngustă îi prinde încheietura mâinii stângi. Ar fi vrut să se ridice, să afle ce se întâmplă, dar era lipsit de vlagă.

O voce impersonală, metalică, pronunţă rar, de undeva din stânga:

— Comoţie provocată de narcoza cu azot. Puls normal. Vindecat.

— Bravo, tinere! bubui o altă voce, joasă şi vibrantă. Ai o rezistenţă de invidiat. Alţii ar fi zăcut o săptămână, după o astfel de aventură.

Radu îşi întoarse capul pe o parte, cu precauţie, fiind convins că stăpânul vocii nu poate fi decât un uriaş. Descoperi însă un omuleţ rubicond, cu pince-nez, pe cale să-i desprindă brăţara legată cu un şnur de un dulăpior deschis; înăuntru se vedea un panou împănat cu cadrane şi leduri.

— Cred că ar fi timpul să aflăm cine este pacientul dumneavoastră.

— Al nostru, Magda!

— Mă rog… Am impresia că l-am zărit aseară, la Gura Portiţei, într-un grup cam zgomotos.

Îşi amintea schimbul de priviri!

— Radu Gheorghiu, filmări subacvatice.

— Deci nu erai la prima scufundare, interveni doctorul.

— Evident.

— Atunci cum naiba?…

Le relată goana după delfini, coborârea sub pragul fatidic... Doctorul clătină din cap:

— La ora asta, colegii dumitale te caută pe fundul mării. Trebuie să-i înştiinţăm că eşti viu şi sănătos.

— Peste zece minute ne întâlnim cu domnul Ionaşcu,

spuse Magda. Va avea el grijă.

Îşi scoase halatul, îl agăţă într-un cuier şi ieşi, fără să privească îndărăt. Radu rămase o clipă cu ochii la uşa glisantă, apoi cercetă încăperea. Un dulap cu geamuri, pe ale cărui rafturi se aflau instrumente medicale, flacoane şi cutii de diferite mărimi. O măsuţă rotundă, cu două fotolii. Patul pe care era întins. Nicio fereastră şi totuşi lumină ca de zi.

— Unde mă aflu?

— Pe „Nautilus”. Detalii mai târziu, după discuţia la care...

Se uită la ceasul de pe perete.

— ... am întârziat.

Închise uşiţele aparatului şi-l împinse într-un colţ. Radu încercă să se ridice, fără succes, descoperind că e îmbrăcat cu o pijama străină.

— Eşti încă slăbit. Trebuie să te odihneşti puţin.

— Spuneţi-mi măcar cum am ajuns aici.

— Ai nimerit în zona de absorbţie şi...

— Zona de absorbţie?

Sc auzi un apel muzical, ecranul videofonului de pe măsuţă se lumină şi imaginea Magdei îl mustră pe doctor:

— De obicei sunteţi punctual!

— Am zburat!

* * *

Din oglindă îl privea un tânăr palid, încercănat, care-şi potrivea gulerul larg al bluzei. O găsise pe spătarul unui fotoliu, împreună cu o pereche de pantaloni şi nişte pantofi uşori.

— Arăţi cam prost! îl certă el şi dublul său îi repetă mişcarea, ameninţându-l cu degetul.

Dincolo de uşa glisantă era un coridor pustiu. Porni de-a lungul lui, fără grabă, simţind sub paşi moliciunea mochetei

albăstrii. Desfăcu draperiile în spatele cărora nădăjduise că se află o fereastră şi dădu peste o uşă. O deschise încet şi se opri în pragul unei încăperi cu fotolii şi măsuţe joase. Printre cei dinăuntru îi recunoscu pe doctor şi pe Magda, care se întrerupse la jumătatea unei fraze:

— Pentru depistarea zăcămintelor de uraniu...

Se întoarseră toţi spre uşă şi Radu vru să se retragă.

— A, pacientul nostru! spuse doctorul. Ia loc. E o discuţie liberă.

Se aşeză mai în spate, lângă bărbatul de la restaurantul de pe faleză, care ţinu să se recomande:

— Sever Porojan, jurnalist de ştiinţă.

Cineva repetă, cu un glas baritonal:

— Aşadar, pentru depistarea zăcămintelor...

— ... ar trebui explorate zonele de maximă concentraţie a bacteriilor purpurii, continuă fata.

— Dă-mi voie, dragă Magda, o întrerupse un bătrânel înalt şi subţire, cu o chelie lucitoare. E o extrapolare discutabilă. Când vorbim despre nucleele radioactive...

— Mă iertaţi, domnule profesor, interveni un tânăr cu ochelari. Poate că ar trebui, mai întâi, să stabilim ce se înţelege, în cazul de faţă, prin „nuclee radioactive”.

— Ceea ce ai învăţat la cursul meu, dragă Toncu. Dacă vrei să-ţi aduc aminte...

— Profesorul Dimitrie Arghir, o somitate în domeniul fizicii nucleare, şopti Porojan la urechea lui Radu.

Operatorul se resemnase să asculte şi o lecţie de fizică, după schimbul de replici din care nu înţelesese mare lucru. Îl salvă posesorul unei coame sure şi al unor sprâncene foarte mobile:

— Nu e cazul, profesore. Iar ipoteza Magdei merită atenţie.

— În definitiv, dragă Stoia, câteva contoare Geiger pe un cablu...

— Pe un cablu? râse un nou interlocutor, îmbrăcat cu o

uniformă de ofiţer de marină. Am impresia că aţi uitat unde ne aflăm.

— Comandorul Ionaşcu, şopti din nou Porojan. Comandantul submarinului.

— Că bine zici, comandorule! Dai poruncă să purcedem?

— Îndată ce veţi hotărî împreună cu Şerban... cu domnul Stoia. Sunt la dispoziţia dumneavoastră.

Videofonul îşi făcu simţită prezenţa şi pe ecran se ivi chipul unui tânăr încruntat, care spuse, fără să-şi ridice ochii de pe o foaie de hârtie:

— Radiogramă urgentă: „Se semnalează o erupţie solară de mari proporţii. Radiaţia cosmică va înregistra o creştere semnificativă. E de aşteptat întreruperea temporară a comunicaţiilor audio şi video.”

— Bine că am apucat să anunţăm salvarea domnului Gheorghiu, spuse Ionaşcu şi comută legătura.

— Vă ascult, domnule comandant, gânguri o blondă planturoasă, arcuindu-şi buzele ca pentru un sărut.

— Prognoza, ceru Ionaşcu, sec.

— Masele de aer rece...

— Concluzia?

— Vânt puternic, ploaie în rafale, ceaţă deasă.

— Mulţumesc.

„A avut dreptate prietenul lui Grindeanu”, îşi spuse Radu.

Ionaşcu închise videofonul şi stătu o clipă în cumpănă, înainte de a întreba:

— Ce facem, domnilor?

— O să alergăm după doi iepuri, răspunse profesorul: rezistenţa la furtună şi microbii purpurii. De acord, Şerbane?

— De acord. Dar mai întâi să prindem ceva puteri.

* * *

Cele câteva mese erau aşezate pe un singur picior rotund

- cilindrul unui lift miniatural, prin care urcau tacâmurile şi farfuriile cu bucate. Radu se pomeni alături de doctor, Magda şi Porojan. O zicere destul de răspândită susţine că, la masă, oamenii îşi dezvăluie temperamentul. Agitaţia perpetuă a doctorului îşi găsea corespondentul în graba cu care ciugulea de ici, de colo, trimiţând farfuria înapoi aproape plină. Contrastul flagrant îl oferea profesorul Arghir: îşi legase şervetul la gât şi diseca meticulos fiecare bucăţică de carne. Stoia - renumit specialist în ingineria navală, cum îl caracterizase jurnalistul - era cu gândul în altă parte, poate la apropierea furtunii.

Radu hotărâse că momentul potrivit pentru a afla mai multe despre accidentul care-i prilejuise neaşteptata croazieră va fi la desert. Dar odată cu salata de fructe îşi făcu apariţia un lungan care se îndreptă spre Ionaşcu:

— Am isprăvit, domnule comandant.

— Bravo, Cosminel. Apoi, către ceilalţi: Avem o surpriză pentru dumneavoastră. Peste un ceas, în salon.

— Dacă vine furtuna..., începu Arghir.

— De venit, vine, dar ce ne priveşte pe noi? se miră Ionaşcu.

Şi, salutând circular, ieşi, împreună cu Cosmin, lăsând în urmă o vagă adiere de Intesa. După ce îşi isprăviră desertul, ceilalţi se pregătiră şi ei de plecare.

— Atunci ne vedem curând..., începu doctorul, agitând şervetul ca pe un steag.

— Nu uitaţi că îmi sunteţi dator cu o explicaţie! îl întrerupse Radu.

— Să-ţi explic eu, cu specialista de faţă!...

Şi se îndreptă spre uşă.

— Chiar mă întrebam cum ai răbdat până acum, zâmbi Magda.

— N-am avut încotro. Discuţiile savante, prânzul...

— Să recapitulăm: te aflai sub apă...

— ... cuprins de „beţia adâncurilor”, declamă Porojan,

care nu-şi părăsise scaunul.

Intuind un accent ironic, Radu simţi nevoia să precizeze:

— Eram intoxicat în asemenea hal, încât mi se părea că peştii s-au întors cu burta în sus. Dacă nu m-ar fi ars mânerele velocamerei...

— La ce adâncime s-a întâmplat asta? se interesă Magda.

— La patruzeci de metri.

— Patruzeci?

Magda se ridică brusc, îl apucă de braţ şi-l trase după ea. Urmaţi de Porojan, înaintară pe coridor şi se opriră în faţa unui bec roşu aprins. Magda ridică o plăcuţă şi îşi apropie buzele de microfonul care devenise vizibil:

— Viorel!

— Lucrez! răspunse vocea lui Toncu, uşor deformată de difuzor.

— Pentru asta am venit!

Becul roşu se stinse, uşa lunecă fără zgomot în lăcaşul din perete şi se închise apoi în urma celor trei.

Viorel Toncu stătea la o masă în formă de potcoavă, în faţa unei console pe care erau dispuse mai multe ecrane; în spatele ei, un perete acoperit cu draperii. Îşi ridică pe frunte ochelarii şi-i privi întrebător pe intruşi. Magda se apropie, meşteri ceva şi pe unul dintre ecrane se ivi o lucire mată, verzuie.

— Draperiile! comandă ea.

Toncu încercă să se împotrivească:

— Ai vorbit cu profesorul?

— Pe răspunderea mea!

— Mă rog...

Lumina din încăpere începu să scadă. Draperiile se dădură în lături, lăsând să se vadă o suprafaţă care începu să-şi piardă opacitatea, până ce deveni străvezie. Dincolo de ea se arătară vieţuitoarele mării. Într-o lumină de vis, meduzele unduiau ca nişte clopote diafane colorate în galben, portocaliu, violet. Se strângeau şi se desfăceau

ritmic, cu mişcări pline de graţie, care-i făcuseră pe cei din vechime să le numească „plămânii mării”. Şi peştii...

În centrul ecranului se ivi o linie orizontală, din care crescură puzderie de ridicături ca nişte dinţi de ferăstrău. Radu se aplecă, să le vadă mai de aproape, dar Magda îl apucă de umăr şi-l răsuci spre peretele transparent. Mişcările peştilor îşi pierduseră fluiditatea; mulţi urcau inerţi, cu burta în sus. Nu mai putea fi vorba de o halucinaţie!

— Ce-i asta? întrebă Toncu.

— Ce a văzut domnul Gheorghiu, acum câteva ceasuri, la o adâncime de patruzeci de metri. Şi nu doar atât, continuă ea, apăsând pe un buton şi eliberând peştii de sub acţiunea forţei nevăzute. A avut senzaţia că mânerele velocamerei îl ard.

— Asta s-a întâmplat mai jos, cam la şaizeci de metri, ţinu Radu să precizeze.

— Sunt de metal?

— Evident! Dar ce rost au toate astea? În loc să mă lămuriţi, în sfârşit, cum am ajuns aici...

Îl întrerupse vocea comandantului:

— Atenţiune! Către toţi cei de la bord! Pornim spre zona imersiunii abisale.

Marea începu să curgă tot mai repede îndărăt, dincolo de bariera străvezie. Apoi Toncu făcu un gest şi draperiile acoperiră iar peretele redevenit opac.

— În principiu, e foarte simplu, spuse el, rotindu-se cu scaun cu tot spre oaspeţi. Sub influenţa unor puternice câmpuri electromagnetice, se întâmplă ceea ce aţi văzut adineauri. Iar folosind o puternică pompă de absorbţie...

— Acum înţeleg ce spunea doctorul! exclamă Radu.

— ... peştii ajung în laboratorul nostru de biologie marină. Trebuie să aflăm în ce măsură sunt afectate organismele vii.

— Dar de ce s-au înfierbântat mânerele?

— Radiaţiile acţionează şi asupra metalelor, interveni Magda. Numai că la adâncimea aceea... Înseamnă că generatorul e mai puternic decât estimam.

Ziaristul, care înregistrase întreaga discuţie cu un reportofon minuscul, crezu că poate să afle mai multe:

— E vorba despre un nou mijloc de propulsie?

Magda clătină din cap:

— „Nou” e prea mult spus. Ideea s-a născut în anii şaizeci ai secolului trecut.

— Atunci nu e un secret.

— Evident. În linii mari, câmpurile electrice şi magnetice aflate în unghiuri drepte unele faţă de celelalte dau naştere unei forţe care acţionează asupra fluidului din jur.

— Apa mării!

— Exact. Ne aflăm însă într-o fază incipientă. E prea devreme pentru mărturisiri complete.

Porojan părea atât de dezolat, încât fata adăugă:

— Sper că veţi avea prioritate, când va fi cazul.

— Când anume?

— Răbdarea e una din virtuţile capitale.

— Depinde de miză, replică ziaristul, privind-o - şi nu părea să se refere la informaţiile pe jumătate promise.

* * *

Ionaşcu şi Stoia cercetau o schemă cu linii sinuoase, în mai multe culori.

— Proba de foc, murmură Stoia, ridicându-se şi începând să măsoare cabina cu paşii.

— Ai emoţii?

— Nu se vede?

— Rezultatele testelor ar trebui să te liniştească.

— Simularea nu poate să ia în calcul neprevăzutul. Şi furtuna ne poate oferi destule surprize.

— Ascultă, Şerbane, vrei să spui că n-ai încredere în

submarinul ăsta care...? Dar stai odată jos, că am ameţit eu de când te învârţi în jurul mesei!

Stoia se opri în faţa lui:

— Sorine, cu tine nu-i a bună! Ai repezit-o şi pe fata aia care-ţi face ochi dulci...

Ionaşcu replică, enervat:

— Poate nu ştii că e logodită cu Dinu...

— Radiotelegrafistul?

— Da... Şi băiatul ăsta a căutat un prilej ca să-mi spună că el are intenţii serioase, că ea are un suflet curat, dar naiv...

Stoia părea să se amuze copios:

— Şi ce-ai făcut?

— I-am urat casă de piatră şi i-am arătat fotografia nevesti-mi.

— Argument zdrobitor... Când vine Anca?

— Dacă termină filmările, o găsim la întoarcere, la Gura Portiţei.

Stoia deschise gura, să mai spună ceva, dar se răzgândi şi începu să bată darabana pe spătarul unui scaun. Ionaşcu hotărî să-l atragă pe un făgaş mai puţin zgomotos:

— Ce spui de povestea cu bacteriile şi zăcămintele uranifere?

— E o ipoteză de lucru.

— „Ipoteză de lucru”... Parcă ţi-aş fi cerut un referat cu parafă şi ştampilă!

Stoia îşi abandonă îndeletnicirea, ca să riposteze:

— Ce voiai să-ţi spun? Sunt om de ştiinţă, nu autor de fantasmagorii!

— Va să zică, tu crezi...

— Nu cred nimic! Deocamdată mă preocupă comportarea navei pe timp de furtună. Vreau să constat cu cât scade viteza. Dacă am putea compensa efectul vârtejurilor datorate diferenţei de densitate dintre apă şi aer...

Trase spre el schema cu linii colorate şi, înainte de a se

apleca asupra ei, spuse repezit, de parcă Ionaşcu ar fi susţinut altceva:

— Şi să ştii că ipoteza Magdei merită atenţie!

— Vei avea imediat prilejul de a-i împărtăşi acest punct de vedere.

* * *

— Suntem toţi? întrebă Ionaşcu.

Se încredinţă din ochi şi ridică mâna, instalându-se şi el într-un fotoliu. Cosmin îi pândise, probabil, gestul. Lumina se stinse. Pe peretele-ecran, căluţii de mare dansau vertical.

— Filmul meu! exclamă Radu.

— N-am avut încotro, domnule Gheorghiu, se scuză Ionaşcu. Velocamera a avut şi ea un mic accident, când a fost aspirată. Am vrut să mă asigur că apa n-a pătruns în casetă... Dar nu vă faceţi griji: Cosmin e un adevărat specialist în materie. Şi am vrut să vă fac o surpriză plăcută.

Între timp, pe ecran apăruseră crabii, stârnind rumoare în încăpere.

— Ar putea fi un excelent început de roman, spuse ziaristul. O alegorie a lui *homo homini lupus*...

— Nu pierdeţi ocazia, îl tachină Magda. Nu se ştie de unde sare Nobelul!

— Mulţumesc pentru sfat, dar deocamdată trebuie să scriu despre dumneavoastră. Şi nu s-ar spune că vă face mare plăcere.

— Exagerezi, domnule Porojan, interveni Arghir. Prudenţa noastră are alte cauze.

— Ştiu, dădu din cap ziaristul şi începu să numere pe degete: „Fază incipientă”... „Nu avem date concludente”... „Să aşteptăm sfârşitul croazierei”...

Se întoarse către Radu:

— Şi dumneata trebuie să fii prudent?
— Nu înţeleg...
— Mă gândesc la un articol despre filmarea submarină, care să înceapă cu măcelul crabilor.
— Mă rog, cu toate că mare lucru...

* * *

Porojan turnă cafeaua în ceştile de plastic:
— Aş fi vrut să te cinstesc cu un pahar cu turţ de la mine, din Satu-Mare, dar alcoolul e interzis pe submarin.
— Eu oricum nu prea beau, mărturisi Radu.
— Ai să te obişnuieşti.
— Musai?
— Am cunoscut nişte colegi de-ai dumitale care s-ar întrece cu un echipaj de piraţi.
— Or fi lucrând pe uscat...
Tăcură un timp, sorbind cu precauţie lichidul fierbinte. Apoi ziaristul trecu la subiectul pe care-l anunţase la sfârşitul proiecţiei:
— Ai văzut, desigur, „Lumea tăcerii”. Imagini şi culori superbe... Dar Cousteau n-a avut şansa de a-i întâlni pe crabii dumitale. E o secvenţă absolut genială!
— Nu e meritul meu.
— Prea multă modestie strică. Ai ochi şi talent. Ar trebui să abordezi filmul artistic.
— Încă n-am făcut mare lucru în cel documentar.
— Ştii, desigur, că un regizor român celebru[1] a debutat ca operator subacvatic.
— E un caz unic în istoria cinematografiei... Oricum, aş dori să mă luminaţi în cu totul altă privinţă.
— Anume?
— Sunt convins că ştiţi ce e cu submarinul ăsta, chiar dacă v-aţi referit la lipsa de comunicare.

[1] Sergiu Nicolaescu (1930-2013).

— Ştiu câte ceva...

Pe masa dintre ei se afla o mapă. Porojan o deschise, scoase din ea o tăietură dintr-un ziar şi i-o întinse lui Radu:

— E un articol al meu, apărut acum doi ani.

Un pasaj era subliniat cu linii roşii:

„Energia folosită de o navă pentru a atinge o anumită viteză este de cel puţin zece ori mai mare decât aceea cheltuită de animalele marine. Superioritatea acestora se datorează capacităţii lor de a-şi modifica formele, pentru a micşora rezistenţa curenţilor provocaţi de deplasarea lor. Aplicarea acestei însuşiri la construcţia navelor ar însemna o adevărată revoluţie.

Se pare că soluţia a fost găsită la Institutul de bionică din Cluj. E vorba despre o masă plastică botezată elastit, datorită excepţionalei sale elasticităţi, care se îmbină cu un coeficient de rezistenţă foarte ridicat.”

— Elastit, repetă Radu. Sună frumos. Dar de unde au făcut rost de bani pentru construcţia navei?

— De la guvernul ecologist şi de la Consiliul Europei. Şi acolo ecologiştii sunt majoritari.

— Ce interes au verzii să finanţeze un astfel de proiect?

— Nu e vorba doar de un experiment ştiinţific... Submarinul a fost botezat „Nautilus” pentru că foloseşte ca unică sursă de energie electricitatea căpitanului Nemo. Produsă, evident, nu de elementele Bunsen din roman, ci de pilele de combustie... Şi mai e ceva. Sporul de viteză datorat elastitului şi sistemului electromagnetic despre care vorbea Magda va permite accelerarea transportului maritim de pasageri şi de mărfuri, fără a se recurge la mijloace de propulsie în mod real sau virtual poluante. Aşa că...

Porojan nu apucă să termine fraza. Cabina se plecă brusc într-o parte şi ceştile căzură pe podea.

— Ce-a fost asta? întrebă Radu.

— Primul sol al furtunii.

— Are maniere cam brutale.

— Biruitorul adâncurilor se teme de capriciile mării?
— În adâncuri e linişte, replică Radu.
Îşi opri pe jumătate un căscat, repetând:
— Linişte...
— Mi-e teamă că n-ai să prea dormi, clătină din cap ziaristul.

* * *

Radu se trezi pe jos, în mijlocul cabinei. Se ridică, agăţându-se de un scaun şi începu să descrie ciudate figuri de dans, ca să-şi păstreze echilibrul. Podeaua îi juca sub picioare, avea impresia că pereţii se apleacă spre el, să-l strivească şi un vuiet venea parcă de pretutindeni. După mai multe bâjbâieli, îşi găsi hainele şi se îmbrăcă. Renunţase la gândul de a aprinde lumina, ceea ce ar fi însemnat o nouă expediţie în căutarea comutatorului. În sfârşit, ieşi pe coridor şi se îndreptă spre turn.
La lift, se întâlni cu Magda şi cu Porojan, care-i dădură şi lui un impermeabil cu glugă.
— Ţi-am spus eu că n-o să fie chip de dormit! râse ziaristul.
— Asta pentru că Stoia a vrut să verifice rezistenţa submarinului în condiţii meteo extreme, spuse Magda. Dacă am fi navigat în imersiune...
Din turn se vedea fâşia de lumină a proiectorului, care străpungea întunericul. În răstimpuri, se auzea mugetul sirenei de alarmă.
Radu se încleştase de parapet. Totul se zbuciuma în jurul lui: valurile, trecând înalt peste punte, aerul, prefăcut într-o materie aproape solidă, care căuta să-l doboare, rafalele şfichiuitoare ale ploii...
— Cred că-i de ajuns, spuse Stoia.
— Mulţumit? se interesă Ionaşcu.
— Viteza n-a scăzut sub limita previzibilă.

— Atunci începem imersiunea. Să coborâm.

Se îndreptă spre lift, împreună cu Stoia, Toncu şi Porojan, care o invită şi pe Magda.

— Nu încăpem toţi, răspunse ea.

— Atenţie la tangaj!

Liftul începu să coboare.

— Îl cunoşti mai demult?

— Pe Porojan? De două zile, când s-a îmbarcat.

— Credeam că... E atât de familiar cu... cu toată lumea.

— Aşa sunt ziariştii, se adaptează rapid la mediu.

— Se pare că şi mediul s-a adaptat la...

— Ţi se pare! tranşă Magda, deschizând uşa liftului, care revenise.

Şi nu mai scoase o vorbă până ce ajunseră în holul unde se aflau şi ceilalţi.

— Submarinul va coborî la o adâncime considerabilă, spuse Ionaşcu. Voi avea grijă ca totul să decurgă în bune condiţii. Restul vă priveşte.

* * *

Pustietatea lichidă a mării...

— Un spectacol dezolant, declară Radu, care stătea între Magda şi Porojan. Credeam că fauna şi flora persistă la cele mai mari adâncimi.

— Nu în Marea Neagră, replică Magda. Sub două sute de metri, formele complexe de viaţă dispar din pricina lipsei oxigenului.

Radu se întoarse spre ea, nedumerit:

— Atunci de ce ne pierdem timpul?

— Noi nu ne pierdem timpul!

— A da, uitasem... bacteriile purpurii..

Radu consideră că e mai bine să-şi mărturisească ignoranţa:

— V-aş fi recunoscător dacă m-aţi lămuri ce-i cu bacteriile

astea. „Discuţia liberă” se situa la un nivel inaccesibil pentru mine.

— E simplu, se grăbi Porojan să-i explice. Există o teorie potrivit căreia aceste fiinţe marine unicelulare s-ar „hrăni” cu energia din nucleele radioactive.

— Bine, dar radiaţiile nu sunt nocive?

— N-ar fi vorba despre un caz singular, interveni Magda. Au fost descoperite bacterii până şi în reactoarele nucleare. Şi acolo intensitatea radiaţiilor...

Ceea ce o făcuse să se oprească era apariţia unei forme nelămurite, un fel de substanţă globulară care-şi modifica mereu conturul. Submarinul îşi continuă coborârea şi globul rămase undeva, deasupra..

— Să oprim! strigă Arghir, gângăvind de emoţie. Să ne întoarcem! Nu poate fi o meduză!

Vocea i se stinse. Dincolo se iviseră alte globuri mobile.

— Cuplaţi contoarele exterioare! comandă Stoia.

Răpăitul contoarelor Geiger suna ca o perpetuă salvă de mitralieră, vestind prezenţa corpurilor radioactive în întreaga masă de apă dimprejur. Apoi universul întunecat al mării se preschimbă într-o feerie. Globurile luminoase erau pretutindeni şi lumina pulsa o dată cu ele, ivindu-se din adâncul lor misterios.

— E un vis, murmură Porojan.

— Contoarele nu visează, replică Toncu.

— La ce cotă ne aflăm? întrebă Arghir.

Un declic şi un glas pronunţă rar, cu sonorităţi metalice:

— O mie şase sute treizeci de metri. Presiune o sută şaizeci şi trei de atmosfere. Temperatură nouă grade. Salinitate treizeci şi cinci de grame. Viteza curentului zero.

— O mie şase sute de metri! Aici ar fi trebuit să existe doar bacterii anaerobe. Ce caută o asemenea profuziune de organisme pluricelulare?...

— E o altă formă de viaţă, domnule profesor! izbucni Magda, ridicându-se din fotoliu. Metabolism pe bază de sulf,

energie provenită din dezintegrarea nucleelor radioactive...

— Să nu ne pripim.

— Ce-ar fi să stingem reflectorul? îndrăzni Radu.

— La ce bun? întrebă Stoia.

— Ca să vedem cum ar reacţiona.

— Nu-i o idee rea, încuviinţă Arghir.

Şi lumina globurilor dispăru o dată cu aceea a reflectorului.

— Aprinde, Viorel! exclamă profesorul.

Feeria prinse iar viaţă.

— Un fototropism sui-generis? murmură Magda. Sau... un răspuns?

Prin încăpere trecu un înger. Şi sferele de lumină palpitau dincolo de peretele transparent, ca tot atâtea semne de întrebare.

LEVIATAN 1980

După două ceasuri, obosisem de atâtea culori şi miresme. Ghidul meu a înţeles şi mi-a propus să încheiem explorarea celebrului Golden Gate Park. Am acceptat, cu mai multă grabă decât s-ar fi cuvenit după canoanele bătrânei Europe şi ne-am îndreptat spre parcarea în care lăsasem „Mercedes”-ul albastru. La început de noiembrie era cald ca în plină vară românească.

— Normal, a zâmbit Dolora. Suntem pe ţărmul Pacificului. Până la Marea Neagră e o veşnicie... sau o jumătate de zi de zbor.

Însoţitoarea mea îşi amintea cu nostalgie de Mamaia şi de pădurile Bucovinei, pe care le cunoscuse în 1972.

— Câtă linişte, câtă frumuseţe, a suspinat ea. Ca în Muir-Woods. Păcat că n-ai timp să ajungem şi acolo.

N-aveam timp, într-adevăr. A doua zi plecam la Hollywood, unde mă aştepta prietenul meu, Forrest J. Ackerman. Forry şi vila lui, un muzeu al Science fiction-ului mondial.

Dolora şi-a consultat ceasul-brăţară, apoi m-a privit cu ochii ei căprui-închis, care mi se păruseră, la început, negri:

— E aproape 1! Nu ştiam de ce mi-e foame.

S-a instalat la volan şi mi-a deschis portiera, anunţându-mă:

— Lunch la Cliff House. O să-ţi placă!

Ne-am oprit la marginea falezei, în faţa unei clădiri cu aspect funcţional.

— Aici era înainte un hotel. A ars până la temelii.

Gustul americanilor pentru catastrofe...

Chiar de la intrare m-a întâmpinat orbitorul „smile” al fostelor şi actualelor glorii ale ecranului, care onoraseră restaurantul cu prezenţa lor. L-am regăsit în sala de mese, unde fotografiile tapetau literalmente pereţii. M-aş fi oprit ca să citesc câteva dedicaţii, dar Dolora m-a luat de braţ, conducându-mă către o masă liberă.

— E locul cel mai potrivit ca să admiri Seal Rocks.

Din foci nu rămăsese decât numele. Cele trei stânci adăposteau acum câteva colonii de pescăruşi. În timp ce le priveam, o chelneriţă ne-a adus lista şi ne-a turnat în pahare apă de la gheaţă. Am comandat catfish şi o sticlă de Chablis, în dorul Muscatului de acasă.

Savuram peştele şi garnitura lui, un mare cartof copt, cu un bulgăre de unt, când Dolora mi-a atras atenţia asupra unui bărbat care stătea nu departe de noi. M-a izbit contrastul dintre coroana de păr alb, strălucitor şi faţa arsă de soare.

— Profesorul William Seaman, specialist în biologia marină. Vrei să-l cunoşti?

Am ridicat din umeri:

— Crezi că am avea ce discuta?

— E un conviv fermecător, m-a asigurat Dolora. Când trăia tata, venea des pe la noi. Fuseseră colegi de an şi de echipă.

— Fotbal?

— Baseball. Îmi aducea scoici şi corali. Îmi spunea...

— Hello, Doll!

Am tresărit. Cel despre care vorbeam se apropiase pe nesimţite de masa noastră.

— Hello, Bill! Îţi prezint un oaspete din România.

M-am ridicat, ne-am strâns mâinile şi l-am invitat să ia loc. Am vrut să-i torn vin, dar m-a oprit:

— Nu schimb băutura.

Ivită nu se ştie de unde, chelneriţa săvârşise ritualul umplerii paharului cu apă şi aştepta comanda.

— Un scotch dublu, te rog, i-a spus profesorul şi s-a întors spre mine: Ce mai face Nasty?

— Nasty?

— Aşa-i spunem noi lui Nastaz, m-a lămurit Dolora. Bill e mare amator de tenis.

— Şi eu sunt. Dar voi ar trebui să ştiţi mai bine ce face Năstase. La Bucureşti îl vedem rar.

— Am fost plecat multă vreme într-o expediţie, s-a scuzat profesorul. Şi n-am prea avut timp pentru emisiunile sportive.

Apoi a sosit whisky-ul şi am început să discutăm despre expoziţia „Leonardo go back to Vinci", pe care o văzusem cu o zi înainte, la Berkeley. Pe Seaman îl interesaseră schiţele care subliniau asemănările dintre capetele de oameni şi cele de animale. Remarcasem şi eu această preocupare obsesivă, întrebându-mă cum o tolera Inchiziţia... Apoi am trecut la alte subiecte. Am vorbit despre greva controlorilor de zbor (decolasem de la Chicago cu o întârziere de două ori academică), despre „Somewhere in time"[1], filmul preferat al Dolorei, despre apropiata lansare a navetei spaţiale... După ce şi-a golit paharul, profesorul m-a privit solemn şi a declarat că vrea să-mi arate cât mă preţuieşte:

— Mergem la mine să ascultăm o înregistrare fantastică!

— Nu se poate, Bill, s-a împotrivit Dolora. L-am invitat pe Ion la cină. Vino şi tu, cu înregistrarea. Marsha o să se bucure.

— Dar n-am caseta la mine.

— O luăm în drum.

Peste jumătate de oră, eram o picătură în şuvoiul de maşini de pe Golden Gate. Dincolo, în Marin County, peisajul mi-a amintit de Stresa: fundalul împădurit, serpentinele, vilele risipite în verdeaţă...

---

[1] *Undeva, cândva...* (1980) film american cu Christopher Reeve, Jane Seymour, Christopher Plummer.

Dolora locuia în Tiburon. Din livingul spaţios, vedeam oraşul, pe ţărmul dimpotrivă, estompat de ceaţa subţire. Mă cufundasem într-un fotoliu de piele şi ascultam zgomotele uşoare din bucătărie, unde Dolora şi fiica ei, Marsha, pregăteau nişte aperitive. Profesorul nu mai avea chef de vorbă. Stătea în picioare, lângă uşa-fereastră, răsfoind albumul cu peisaje româneşti pe care-l adusesem gazdei.

După gustare, Marsha s-a retras în camera ei, ca să-i vadă pe Bee Gees în emisiunea Solid Gold, iar Seaman a scos din buzunar un casetofon miniatural.

— Câteva explicaţii, ca să înţelegeţi ce va urma, ne-a spus el. Întâmplarea s-a petrecut în Oceanul Indian, toamna trecută. Colegul meu, Phil Evans, voia să demonstreze utilitatea căştii cu membrană respiratoare în cercetarea subacvatică. Aşa că...

— O clipă, Bill, l-a întrerupt Dolora. Ce-i cu membrana asta?

— Ai să afli imediat. Phil şi-a început imersiunea la ora unsprezece dimineaţa. În afara echipamentului standard, luase un aparat de filmat şi un harpon electric. Din momentul în care a dispărut sub apă, am conectat receptorul de ultrasunete, pentru a urmări experimentul. Am aici o copie a înregistrării.

A apăsat pe clapa de pornire şi, după câteva secunde, am auzit o voce venind parcă de departe:

„Mi s-a cerut să vorbesc tot timpul, pentru a oferi celor care trebuie să decidă un document convingător. Nu prea văd rostul acestei logorei. Am încercat casca lângă ţărm şi nu văd de ce n-ar funcţiona şi în larg. Compoziţia apei este aceeaşi.

Mă cufund încet, atent mai mult la respiraţia mea decât la ceea ce se petrece în jur. De altfel, nu se petrece nimic deosebit. O uşoară degradare a luminii, peşti, meduze... Nici urmă de rechini. Aş arunca harponul ăsta inutil, dacă n-

aş şti că e trecut în inventarul lui Greg Weather.

Apropo, Greg: apa e caldă. Costumul cu care mă îmbiai m-ar fi făcut doar să mă simt ca într-o armură prea strâmtă, care-mi îngreuiază mişcările.

Respir la fel de uşor ca la suprafaţă. Aproape la fel de uşor. Am deprins tehnica: o inspiraţie lungă, permiţând filtrarea unei cantităţi suficiente de oxigen din apă şi o expiraţie bruscă, pentru a sili bioxidul de carbon să treacă prin membrană. Mă gândesc cu o mică furie retrospectivă la muştiucul pe care trebuia să-l strâng între dinţi, ca să primesc amestecul suspect din rezervor. Inventatorii acestei substanţe macromoleculare sunt nişte binefăcători ai umanităţii... subacvatice.

Am impresia că debitez un monolog interminabil dintr-o piesă proastă. Sper să vă plictisesc destul ca să fiu răzbunat.

Am ajuns pe fund. Lumina curge de sus, ţesând o broderie tremurătoare pe nisipul în care labele mele de cauciuc lasă urme stranii. Dacă un distins confrate - *nomina odiosa* - ar trece pe aici, ar pregăti îndată o comunicare despre descoperirea unui reprezentant necunoscut al faunei bentice.

Respir. În jur, monotona viclenie a oceanului: animale care par plante, plante care par animale... Notează, colega Seaman: un *Equus Punctatus* cu două înotătoare dorsale!... Am să-ţi împrumut casca mea, după ce mă întorc. Vreau să mai fac câteva salturi pe deasupra coloniilor de corali. Poate stârnesc vreun rechin, ca să nu regret că m-am împovărat degeaba cu harponul ăsta.

Stop!... Nu e vorba despre înregistrare. Îmi luasem prea mult elan şi eram gata să trec de un prag dincolo de care... Un abis! Un veritabil abis!... Îl văzusem pe batigramă, dar credeam că ne-am oprit la o distanţă mai respectabilă.

Parc-aş fi pe terasa lui Empire State Building, într-o zi cu ceaţă. Privirea mi se pierde în penumbra lăptoasă din abis.

O penumbră lăptoasă... Sună ciudat, nu? Impropriu. Vă asigur însă că nu e doar o metaforă. Lumina se topeşte, se difuzează în straturile mai adânci ale oceanului. Un clarobscur realizat fără contribuţia generaţiilor de pipe flamande.

Mi s-a făcut deodată frig. Greg Weather are de ce să jubileze. Dacă nu cumva e o iluzie... Dar termometrul... Un salt de cinci grade e un lucru foarte real. Un curent rece?

Asta ce mai e? Ceaţa lichidă se îndeseşte. Penumbra se transformă în întuneric. Un întuneric urcând parcă din abis. Halucinaţie?...

Mercurul a coborât cu încă cinci linii. Nu poate fi vorba de un curent. Şi nici de întunecare. O imensă masă neagră a străpuns foarte încet penumbra lăptoasă şi se apropie de pragul pe care mă aflu. Şi e din ce în ce mai frig.

Poţi să mă invidiezi, colega Seaman: filmez acum o emisferă gigantică, de culoare cafeniu închis, pulsând slab în lumina ireală din adânc. Pe suprafaţa ei se aprind şi se sting lumini fosforescente.

Ţin aparatul cu degetele amorţite de frig şi filmez. Fără filmul ăsta nu m-ar crede nimeni. O emisferă vie!... Pe lângă ea, şarpele de mare ar fi părut o figurină inofensivă.

Mi-e din ce în ce mai greu să vorbesc. Frigul... Parcă mi-au amorţit şi gândurile... Emisfera se apropie... Îngheţ... Am scăpat aparatul... Harponul!

O explozie de lumină... M-a atins!”

Banda a continuat să se deruleze. Un declic.

— Asta a fost, a spus, încet, Seaman. Scafandrierii au coborât imediat, au ajuns la pragul submarin şi au dat peste aparatul de filmat. Phil dispăruse.

— Şi n-au găsit nicio urmă? a întrebat Dolora.

— Am înregistrat şi relatarea unui scafandrier, Frank Turnbridge. Vreţi s-o ascultaţi?

— Nu ne mai fierbe, Bill!

Un alt glas, răguşit:

„Să mă bată Ăl de Sus dac-am văzut o groapă mai păcătoasă!... Bietul domn Evans vorbea despre nu-ş ce „penumbră”. O figură de stil, parc-aşa se cheamă. Aţi trecut vreodată pe lângă o mlaştină din care ies aburi urât mirositori?... Parcă simţeam mirosul, cu toate că aveam pe mine ditamai costumul, nu o prăpădită de cască...

Mi s-a părut şi mie că apa e cam rece, dar până să mă uit la termometru... ori s-a încălzit la loc, ori fusese doar o închipuire. La fel cu aburii din groapă. Când m-am uitat prima oară, erau mai întunecaţi, mai negri. După aceea... Să fi coborât dihania profesorului?...

Cam asta ar fi. Şi să nu uit: povestea cu emisfera cafenie am mai auzit-o acum cinci ani, într-o cârciumă din Sidney. Un flăcău cam afumat se jura că a văzut cu ochii lui un rechin intrând în animalul ăsta, ca un cuţit fierbinte într-un calup de unt. Spunea că de atunci s-a lăsat de meserie... Dacă mă-ntrebaţi ce cred, am să vă răspund că un scafandrier adevărat nu se teme de o bucată de gelatină, fie ea cât Madison Square Garden!”

— Al doilea scafandrier a confirmat relatarea lui Turnbridge, a spus Seaman, oprind definitiv minicasul. Ceea ce nu ne-a ajutat să descifrăm misterul.

— Şi filmul? l-am întrebat.

— Pelicula era voalată.

— Poate că la contactul cu solul submarin...

Nu m-a lăsat să continuu:

— Aparatul era în bună stare. Iar developarea a fost efectuată într-un laborator specializat.

— Atunci o sursă radioactivă...

— Contoarele Geiger au rămas mute în zona observaţiei.

Dolora, care urmărise schimbul de replici, a profitat de pauză:

— Ce-i cu flăcăul din Sidney?

— Cuţitul fierbinte în calupul de unt?... Un reportaj de senzaţie într-un supliment duminical. Autorul credea că a

găsit explicaţia dispariţiei căutătorilor de perle de pe „Yamata Maru” şi „Felton”. Parcă oceanul n-ar fi plin de rechini, murene, calmari...

Am părăsit fotoliul şi am făcut câţiva paşi prin living. Amorţisem stând încordat, în aceeaşi poziţie. M-am oprit în faţa profesorului:

— Şi dacă a fost o halucinaţie?

— Înregistrarea dovedeşte o înlănţuire logică a observaţiilor, până la capăt. Şi mai e ceva...

— Fără suspensii, Bill! a intervenit Dolora.

— Mai e o întâmplare din 1878, consemnată în jurnalul de bord al navei „Stratowne”. Am învăţat textul pe dinafară:

„La 8°50 latitudine nordică şi 84°15 longitudine estică, ne-am întâlnit cu goeleta „Pearl”, aflată într-o zonă de acalmie. La o jumătate de milă în dreapta goeletei, s-a ridicat deodată o imensă masă cafenie. Privită prin binoclu, ea apărea cu totul deosebită de vietăţile marine cunoscute. Un om înarmat cu o puşcă (am aflat mai târziu că era căpitanul goeletei) a tras câteva gloanţe în această masă, care a început să se agite. Suprafaţa ei era atât de mare, încât a răsturnat goeleta. Îndreptându-ne în grabă spre locul catastrofei, n-am putut salva decât cinci oameni, cu toate că oceanul era liniştit.”

Şi-a tras răsuflarea şi ne-a privit interogativ. Am ridicat mănuşa:

— Pare să aparţină aceleiaşi specii, care ar putea include şi krakenul[1] din vechile texte.

— Cred că Bill ştie la ce te referi, dar mai sunt şi eu pe aici.

— În secolul 16, Olaus Magnus nota apariţia unui animal marin lung de o milă şi semănând mai mult cu o insulă.

— *Similiorem insulae quam bestiae,* a citat profesorul, cu strania rostire anglo-saxonă a cuvintelor latine. Iertaţi-mi accesul de erudiţie!

---

[1] monstru marin fantastic din legendele scandinave.

Am reluat:

— O legendă spune că episcopul de Nidros a dat peste un astfel de animal care dormea la suprafaţa apei. Luându-l drept o stâncă uriaşă, a pus să se ridice un altar pe spinarea lui şi a oficiat o slujbă religioasă. Când s-a întors pe ţărm, krakenul s-a cufundat în adâncuri. Un alt prelat - Pontoppidan, episcop de Bergen - susţinea că un regiment ar putea să manevreze în voie pe trupul unui astfel de Leviatan...

Epuizasem exemplele pe care le păstrasem în memorie de pe vremea când pregăteam o emisiune despre şarpele de mare. Am sorbit din cocteilul pregătit de Marsha, aşteptând comentarii.

— Kra-ken, a silabisit Dolora. Ce sonoritate ciudată!

Seaman a hotărât să reintre în arenă:

— Probabil un cefalopod ale cărui dimensiuni au fost amplificate de observatori şi de cronicari. Dacă nu se va dovedi că e vorba despre apariţia sporadică a emisferelor vii.

— Şi dacă nu se va dovedi? O moarte inutilă.

— Ce spui, Doll? s-a încruntat profesorul.

— Un film voalat... anomalii fizice neconfirmate...

— Voalarea s-ar fi putut datora unei emisii radioactive organice. Asta ar explica lucirile fosforescente observate de Phil pe suprafaţa masei gelatinoase.

— Şi scăderea bruscă a temperaturii?

Am îndrăznit să-mi dau cu părerea:

— Poate că emisfera vie e capabilă să absoarbă radiaţiile infraroşii.

— Speculaţii, dragii mei, speculaţii! a ripostat amfitrioana noastră, scuturându-şi părul tăiat scurt. Nu e prea puţin, în schimbul unei vieţi?

Seaman s-a lansat într-un elogiu al ipotezei, etapă obligatorie în drumul spre adevăr. Şi apoi, spunea el, ce poate fi mai exaltant pentru un biolog decât descoperirea

unei noi specii?...

Eu tăceam, privind minicasul lăsat pe colţul mesei. Încercam să mi-l imaginez pe Evans, pornind de la vocea care îmi suna încă în urechi. Mă întrebam din ce aluat trebuie să fii plămădit pentru ca instinctul de conservare să cedeze în faţa dorinţei de a cunoaşte. Tiranica dorinţă care ne-a smuls din peşteri şi ne-a trimis să ne lăsăm urmele paşilor pe fundul oceanului şi în pulberea selenară.

COBORÂND ÎN ALBASTRU

Cerul e aproape, atât de aproape încât i se pare că l-ar putea atinge cu vârful degetelor. Privirea i se limpezeşte şi cerul se arată a fi un tavan albastru, un albastru adânc, odihnitor. O lumină dulce umple încăperea cu pereţi albaştri.

Încearcă să-şi ridice capul de pe pernă şi o săgeată de foc îi străpunge creierul, întunecând totul înjur. Când negura prinde să se risipească, zăreşte un chip care se apropie şi se depărtează, plutind în văzduh. Se opreşte, în sfârşit, lăsând să se vadă un oval pur şi doi ochi albaştri, de un albastru adânc, odihnitor.

— Apă, şoptesc buzele arse. Apă...

Un pahar lunecă spre gura lui Toma. Fiecare înghiţitură trezeşte durerea ascunsă nu se ştie unde.

— Mulţumesc...

Silabele se îmbină cu greu, rostite parcă de o gură străină.

— Nu vorbi! Închide ochii şi dormi!

Pleoapele coboară încet. Cerul păleşte şi se stinge. Toma se pomeneşte deodată în gara pariziană din care plecase spre Marsilia. Şi se aude spunând bărbatului de la chioşc: „Le Point", vă rog!

* * *

— „Le Point", vă rog!

Bărbatul de la chioşc îi dădu restul şi îi întinse ziarul, împăturit. Toma îl desfăcu, în căutarea articolului anunţat

pe prima pagină: „O nouă expediţie oceanografică”. Îl găsi şi începu să citească: „Nava *Calypso* va porni de la Marsilia într-o expediţie de lungă durată, având ca obiectiv explorarea marilor adâncimi din zona franceză a Oceaniei. Profesorul Hippolyte Morlet, conducătorul ştiinţific al expediţiei, a declarat, într-o conferinţă de presă, că va fi folosit elicopterul submarin, imaginat cu multe decenii în urmă de Auguste Piccard şi rămas în stadiul de proiect până de curând. Au fost invitaţi reprezentanţi ai mass-media din...”

Se opri, alarmat de vocea imperioasă a conductorului: „Poftiţi în vagoane!”. Se urcă în TGV-ul care vibra abia simţit, trădând puterea închisă în dinamurile sale strălucitoare. Întârzie câteva secunde pe culoar, aşteptând pornirea şi intră în compartimentul în care mai era doar o tânără. Locul său era în faţa ei. Îşi puse valiza deasupra şi se aşeză, desfăcând iar ziarul, cu grijă, ca să nu foşnească prea tare. Apoi se lăsă furat de lectură şi, când îşi luă ochii de pe ultimul rând, constată că tânăra aşteptase această clipă:

— Îmi împrumutaţi ziarul dumneavoastră?

— Vă rog! se grăbi Toma să i-l ofere.

Şi se rezemă de spătar, privind clădirile viu colorate ale foburgurilor scăldate în soare: Peste trei ore avea să ajungă în marele port mediteranean, iar de acolo... Era gata să aţipească, toropit de muzica izvorâtă dintr-un difuzor invizibil, când necunoscuta izbucni:

— Cum e posibil să se publice astfel de... inepţii?

Toma tresări:

— La ce vă referiţi?

— La articolul pe care mi s-a părut că-l citiţi cu interes.

— Problema chiar mă interesează. E adevărat, mai mult sub aspect tehnic.

— Tocmai despre asta e vorba! Cum poate autorul să afirme că „elicopterul” e un submarin în miniatură? Ar fi

trebuit să-şi dea osteneala de a-l cunoaşte!

Toma replică, amuzat:

— Înţeleg că dumneavoastră v-aţi dat-o.

— Trei cufundări înseamnă doar un început.

— Faceţi parte din echipa profesorului Morlet?

— Cu voia dumneavoastră.

— Iertaţi-mă şi daţi-mi voie să mă prezint: Toma Grigoriu, Televiziunea Română.

— Marie Parmentier, oceanolog... Vă număraţi, deci, printre invitaţii noştri. Veţi transmite un reportaj de pe „Calypso”?

— Din adâncul oceanului. Profesorul a fost de acord.

— Aţi mai participat la astfel de imersiuni?

— Va fi botezul focului.

Marie îi întinse ziarul:

— Să sperăm ca nu veţi avea surprize neplăcute.

— Se pare că mai multe primejdii îl pândesc pe citadinul care traversează o stradă aglomerată.

— Folclor urban, domnule Grigoriu. Oceanul ascunde atâtea enigme...

— Vă gândiţi, probabil, la şarpele de mare.

— Mă gândesc şi la el, cu tot zâmbetul dumneavoastră ironic.

Toma se apără cu amândouă mâinile de învinuirea, vai, prea întemeiată.

— De ce n-ar fi posibilă existenţa unui urmaş al vietăţilor marine din era secundară? continuă Marie. Cunoaşteţi istoria celacantului...

— Să nu confundăm realitatea cu fantezia! protestă Toma. Celacantul a fost pescuit şi studiat, iar dumneavoastră luaţi de bună o legendă. Ca pasărea Phoenix, sau licornul...

— Compatriotul dumneavoastră, Emile Racovitza, era de cu totul altă părere. Pentru că numai în a doua jumătate a secolului 19, „legenda” a fost observată de peste cincizeci

de ori.

— De ajuns pentru un portret-robot.

— Iată-l pe cel realizat de profesorul Oudemans, în 1892: „Lungime: douăzeci de metri. Capul mic, asemănător celui al unei foci, gura mare, ochii mari, negri, nările în vârful botului, aruncând două ţâşnituri de vapori de apă. Corpul, uşor turtit, mai mult lat decât înalt, are două labe în formă de înotătoare şi se termină cu o coadă lungă, ascuţită la vârf. Pielea, mai deschisă la culoare pe pântece, este neagră, cu pete galbene.”

— Profesorul dumneavoastră avea o imaginaţie bogată.

— Imaginaţie?... În 1898, canoniera „Avalanche” a întâlnit de trei ori un cuplu de animale semănând leit cu megofiasul lui Oudemans. Şi echipajul nu citise o lucrare de strictă specialitate!

— Unde s-a întâmplat asta?

— În golful Tonkin.

— Atunci e limpede: echipajul auzise poveşti cu dragoni!

Marie îşi schimbă brusc tonul:

— Ia ascultă, domnule: ţii cu orice preţ să mă scoţi din sărite?

Toma ar fi vrut să o asigure că nu avea o astfel de intenţie, dar asupra lui se prăbuşi o avalanşă de date şi de nume. Oceanologa vorbea atât de repede, încât nu se distingeau decât frânturi de fraze:

— La 12 februarie 1904, locotenentul Peron, de pe vasul „Chateaurenault”... La 24 februarie, locotenentul L’Eost, de pe „Decidee”... În 1905, iahtul „Walhalla”... În 1917, „Hilary”, lângă Islanda... În 1947, „Santa Clara”...

— Mă predau! spuse Toma, ridicând braţele. Şarpele de mare merită să existe măcar pentru pasiunea cu care vorbeşti despre el.

Ar fi vrut s-o împace cu această butadă, dar Marie nu era într-o dispoziţie concesivă:

— Spuneai că te cheamă Toma?... Nu se putea un nume

mai potrivit! Îţi doresc să te întâlneşti cu obiectul necredinţei dumitale... şi să nu fie în toane bune.

— Asta sună ca o declaraţie de război.

— Ia-o cum vrei.

Toma socoti că merseseră prea departe:

— E ridicol să ne certăm pentru o reptilă... fie ea şi preistorică!

În loc de răspuns, Marie se ridică şi ieşi pe culoar, închizând uşa compartimentului cu atâta putere, încât Toma tresări. Aude o voce străină:

— Fii mai atent, Roger! Pacientul are nevoie de linişte... Ai reglat umiditatea, Hélène?

— Da, murmură glasul care-i ceruse cândva să nu vorbească, să doarmă...

Nu simte înţepătura injecţiei. Ochii întredeschişi abia desluşesc o faţă ridată, cu câteva şuviţe de păr alb căzute pe frunte. Şi înainte de a aluneca în somn, schiţează un surâs către o rază de soare care se răsfrânge în ochelarii doctorului.

* * *

O rază de soare se răsfrângea în ochelarii profesorului Morlet, una dintre ultimele raze pe care aveau să le vadă Toma şi Marie, până la întoarcerea din imersiune. Discuţia aprinsă din tren rămăsese undeva, în urmă. Acum erau o echipă care trebuia să ducă la bun sfârşit misiunea de cercetare şi informare a publicului.

Toma privi sfera transparentă: deasupra, motoarele pentru deplasări orizontale; dedesubt, motorul principal, a cărui elice se înşuruba în apă, trăgând aparatul spre adânc.

— Şi ce se întâmplă în cazul unei pene? întrebase trimisul lui France Inter, un tânăr plin de haz şi de pistrui, cu care Toma se împrietenise din prima zi.

Răspunsese Marie:

— Fiind mai uşor decât apa, „elicopterul submarin” coboară numai antrenat de elice. În împrejurarea la care se referă domnul Berthaut, aparatul ar urca încet la suprafaţă.

În sfârşit, intrară în „elicopter”. Marie se instală la comenzi. Toma verifică încă o dată emiţătorul şi îşi puse ochelarii meniţi să corecteze deformarea imaginilor produsă de curbura peretelui. Trapa de acces fu închisă ermetic. Palancul aşeză sfera pe suprafaţa calmă a oceanului. Palele elicei începură să se rotească.

Se cufundau în apa limpede, atât de limpede, încât, dacă n-ar fi fost mişcarea înceată dar continuă a acului batimetrului, s-ar fi putut crede că se află într-un acvariu gigantic. Peşti nu se vedeau încă.

Niciodată, până atunci, Toma nu se adresase unui auditoriu atât de vast: emisiunea era preluată de sateliţi şi tălmăcită simultan în câteva limbi.

— Parcă ne-am afla pe o altă planetă, spunea el. O planetă pe care aerul ar avea o stranie culoare verzuie. O culoare care nu seamănă cu aceea a ierburilor crude sau a frunzişului pădurilor tinere... O altă planetă!

Apa devenea tot mai densă. La o adâncime de 80 de metri, cârduri de peşti argintii trecură pe lângă aparat, urmărind o pradă invizibilă. Aveau guri enorme, faţă de restul corpului, guri de fiare de pradă.

— *Cyclothone signata,* spuse Marie.

— Şi iată un şarpe care se apropie! anunţă Toma, cuprins de febra descoperirii unei specii necunoscute. Îşi ondulează trupul negricios, cu luciri de bronz...

— E o anghilă. Şi, dacă priveşti cu atenţie, vei vedea, acolo, în stânga, larvele ei transparente.

— Le-am văzut, Marie... Dincolo de conul de lumină al reflectorului evoluează forme obscure, nedefinite. Am ajuns la 170 de metri. Rezervorul de oxigen şi absorbanţii bioxidului de carbon îşi fac datoria. Respirăm cu aceeaşi uşurinţă ca la suprafaţă. Temperatura exterioară a scăzut

cu şapte grade de la începutul cufundării.

— 216 metri. Aş vrea să descriu pentru dumneavoastră culoarea stratului de apă pe care-l străbatem şi iarăşi n-am termeni de comparaţie. Am văzut reverberaţia razelor solare în cristalele de gheaţă de pe crestele Alpilor, ghirlandele aurorei boreale, fosforescenţe stranii în timpul experienţelor de laborator... Nimic nu seamănă cu amurgul luminii în ocean, cu albastrul acesta fluid...

* * *

— Albastrul acesta fluid, spune Toma, privind mai mult ochii Hélènei decât tavanul camerei.

— Dacă ai început să-i faci curte Hélènei, înseamnă că eşti pe cale să te vindeci! se bucură doctorul, ridicându-şi şuviţele de pe frunte.

Toma vrea să se vindece. În primul rând, ca să ştie ce s-a întâmplat acolo, în adânc. Un văl a coborât asupra memoriei lui, înecând-o într-o ceaţă pufoasă, legănătoare.

Zilele trec şi vălul nu se ridică. Tratamentul pare ineficient. Într-o dimineaţă, doctorul intră în rezervă şi aşază pe noptieră un aparat de mici dimensiuni, glumind ca să-şi ascundă emoţia:

— Am văzut-o pe Hélène cu o garoafă care seamănă leit cu cele din vaza dumitale. Să ştii că nu renunţ la cea mai bună asistentă! Nu sunt destule fete frumoase în România?...

Meştereşte ceva la aparat şi Toma îşi aude deodată glasul, puţin înfundat:

— 590 de metri. O formă...

* * *

— 590 de metri. O formă neclară trece atât de repede, încât nu reuşesc să disting decât un şir de puncte

luminoase - lampioane la un bal al zeului mărilor...

— Capcană pentru peştii atraşi de lumină. Ascultătorii dumitale au nevoie şi de cunoştinţe exacte.

— Atunci, o întrebare: în ochii fosforescenţi ai acestor sepii se poate citi un fel de inteligenţă, sau e numai o închipuire?

(Câteva clipe de tăcere.)

— E greu de răspuns... Cefalopodele au creier - şi încă închis într-o capsulă cartilaginoasă, ca un fel de craniu. Organele gustului, mirosului, auzului, cele tactile şi de echilibru sunt foarte dezvoltate. Sistemele circulator şi digestiv au atribute specifice animalelor superioare: inimă, esofag, stomac... Unele dintre ele nasc pui vii.

— Dar ochii aceştia care ne privesc...

— ... au o structură asemănătoare celei a ochilor noştri: retină, cornee, iris, cristalin, corp sticlos, strat de pigmenţi. Sunt capabili şi de acomodare la distanţe diferite.

— Nu crezi că, dacă ar fi ieşit pe uscat odată cu peştii, am fi avut astăzi un concurent redutabil?

— Ai citit prea multe cărţi de science fiction... Mai bine priveşte bătălia asta submarină!

— Dragi ascultători, Marie nu exagerează: un crustaceu...

— *Acantefera purpurea.*

— *...* lansează un jet de fluid luminos ca să-şi orbească adversarul, o vietate cu gura bine garnisită cu dinţi.

— *Fotostomias.*

— Nu mă aşteptam să întâlnim un aruncător de flăcări în abis!

— Aici e folosit numai pentru defensivă. Explozia de lumină joacă rolul norului de cerneală pe care-l proiectează sepia în apa limpede de la mică adâncime.

— Iar sepia? Nu mai vreau să aud de rivalul nostru acvatic!... La ce adâncime ne aflăm?

— 1500 de metri.

— 1500!... Încerc să nu mă gândesc la presiunea uriaşă

care se exercită asupra aparatului nostru.

(Toma urmăreşte cu încordare înregistrarea, în ochii lui se ivesc luciri încă nesigure. Doctorul îl priveşte cu o cută verticală săpată între sprâncene. Va da rezultatul scontat această ultimă încercare?...)

— Am ajuns la 2500 de metri şi sub noi se întrezăresc îngrămădiri haotice de stânci. Marie îmi şopteşte că ne aflăm deasupra unui lanţ de vulcani stinşi. Motoarele auxiliare au intrat în funcţiune, îngăduindu-ne să evităm proeminenţele periculoase. Palele elicei principale se rotesc tot mai încet. Alunecăm de-a lungul peretelui de bazalt în care se deschid gurile unor peşteri întunecate. Ce monştri se ascund aici, pândindu-şi prada?

— „Concurenţii” tăi: caracatiţe, calmari...

— Şi şerpi, Marie! Priveşte-i pe cei doi care se rotesc acolo, în dreapta! Vezi ce dimensiuni respectabile au?... Să ştii că ţi s-a împlinit dorinţa: am întâlnit şarpele de mare - şi încă în dublu exemplar!

— Să ne apropiem!... Dă-mi videocamera!

(Toma s-a ridicat în coate şi expresia lui mărturiseşte efortul dureros de a înnoda firul rupt al memoriei. Nu vede cum Hélène intră în cameră, cum doctorul o ţintuieşte cu un gest. O aude pe Marie.)

— E doar un calmar uriaş.

— Un calmar?

— Da. „Şerpii” sunt tentaculele de serviciu.

— Nu înţeleg.

— Când doarme, calmarul îşi pierde o bună parte din sensibilitate. Dar duşmanii lui nu-l pot surprinde. Unul sau două tentacule rămân de veghe şi se rotesc fără oprire. Dacă sunt atinse...

— Opreşte aparatul! Opreşte!...

* * *

— Opriţi aparatul! Opriţi!...

Toma s-a lăsat să cadă pe pernă şi şi-a acoperit ochii cu braţul îndoit din cot. Strânge puternic pleoapele, vrând să strivească viziunea de coşmar care-i asaltează memoria. Vălul s-a ridicat. Imaginile se succed lent, ca într-un film rulat cu încetinitorul. Şi totul durează doar câteva zeci de secunde.

* * *

Totul a durat doar câteva zeci de secunde. Poate că aparatul atinsese tentaculele de serviciu, poate că zgomotul sau vibraţiile motorului fuseseră de ajuns ca să-l trezească pe calmar.

O explozie de lumină îi orbi pe amândoi. Când deschiseră ochii, tentaculele îmbrăţişaseră sfera - două odgoane mai groase decât braţele unui halterofil, acoperite cu noduri şi umflături. Radiau o lucire albăstruie care pulsa, crescând şi scăzând în intensitate. Curând albastrul se preschimbă într-un roşu aprins, sângeriu.

— Acum îl vom vedea, murmură Marie.

În gura peşterii apăru un ghem colcăitor, care se desfăcu, lăsând să se desfăşoare opt tentacule cu sute de ventuze, din care ieşeau gheare ascuţite. Apoi se ivi un cioc enorm.

Toma transmitea, încercând să-şi ascundă tremurul vocii:

— Ochii imenşi, mai mari decât hublourile cabinei mele de pe „Calypso”, ne privesc. Mi se pare iar că descopăr în ei mai mult decât fixitatea lipsită de expresie a celorlalte vieţuitoare marine... Calmarul ne învăluie acum cu toate cele zece braţe ale sale. Ştiu că sfera nu poate fi strivită sau pătrunsă de gheare. Dar dacă ne duce în lăcaşul lui din peşteră?

— Tocmai asta încearcă, spuse Marie. Şi nu ne putem împotrivi doar cu motoarele auxiliare.

— Poate cu motorul principal...

— Dacă mărim turaţia, riscăm să ne izbim de fund.

— Există o altă soluţie?

— Nu. Şi peste câteva clipe va fi prea târziu!

Elicea porni să se rotească din ce în ce mai repede, dar calmarul nu voia să-şi abandoneze prada. Aparatul vibra sub acţiunea celor două forţe opuse.

— Marie! strigă Toma, sugrumat de o uluire mai puternică decât spaima.

Ţâşnind din întuneric, o lance uriaşă se înfipsese în trupul calmarului. Era ca un trunchi de copac presărat cu pete galben-cenuşii. La capătul aflat în penumbră se ghicea o siluetă imensă, cu contururi nedesluşite.

— *Megofias?* îngăimă Marie, lipindu-şi fruntea de peretele transparent, ca şi cum ar fi vrut să fie cu câţiva centimetri mai aproape de viziunea apocaliptică.

Decapodul îşi desprinsese tentaculele din jurul sferei, încolăcind cu ele gâtul reptilei. Ventuzele cu gheare smulgeau bucăţi mari de piele, dar fălcile nemăsurate nu-şi slăbeau strânsoarea.

— Mai curând un plesiosaur[1], reluă Marie. Cu toate că dimensiunile...

O izbitură. Elicea încremeni. Un nor întunecat îi ascunse pe monştrii adâncurilor. Sfera se răsturnă şi porni să urce vertiginos.

* * *

— Cred că aşa a fost, spune doctorul, ştergându-şi ochelarii. Calmarul şi-a desprins tentaculele, ca să se împotrivească agresiunii. Eliberat de greutatea lui, aparatul, antrenat de elice, s-a izbit puternic de fundul oceanului. Axul elicei s-a rupt. Sfera a ţâşnit spre suprafaţă. Te-ai lovit

[1] Gen de reptile marine fosile din era mezozoică, cu gâtul lung, cu trunchiul gros, cu numeroase vertebre cervicale și cu membre în formă de vâsle, puternic dezvoltate.

cu capul de peretele ei şi...

Doctorul îşi aşază ochelarii pe nas.

— Şi Marie? întreabă Toma.

Niciun răspuns. Hélène îşi îngroapă obrajii în garoafele sângerii pe care strălucesc câteva boabe de rouă. Rouă?...

— Şi Marie? îngână Toma.

Afară e un soare orbitor de august, care inundă pământul cu pârâuri microscopice de aur topit. Indicatoarele biotronului au încremenit însă la „primăvară”. Privirile lui Toma rătăcesc pe pereţii albaştri, stăruie o secundă în ochii albaştri ai Hélènei...

Nimic nu seamănă cu albastrul fluid în care algele îşi unduiesc tulpinile mustind de seva capabilă să hrănească şi să vindece. Metale de preţ sunt risipite în fărâmituri care, strânse la un loc, ar ridica munţi cu piscuri trufaşe. Iar şarpele de mare...

Doctorul spune ceva despre odihnă, despre tratamente...

Toma nu aude decât glasul Mariei, chemare magică purtându-l spre clipa în care valurile se vor închide asupra sferei străvezii şi el va coborî iar în amurgul albastru din adâncul oceanului.

II. UN FEL DE SPAŢIU

GLASUL TRECUTULUI

Într-o tinereţe tot mai îndepărtată, mi-am petrecut câteva concedii la Vama Veche. Mergeam cu trenul până la Mangalia şi porneam, cu un rucsac nu prea plin în spate, pe o potecă îngustă care urma sinuozităţile falezei. În dreapta, viile îşi legănau ciorchinii sub adierea brizei. În stânga, marea distila miresme ameţitoare ca vinul. Marea care nu semăna cu aceea văzută de pe plajele litoralului. De pe malul înalt, îi descopeream din nou nesfârşirea, iar stâncile, presărate până departe de ţărm, se războiau mai violent cu valurile. Uneori, pe fundalul acesta mobil se desenau şi siluetele bărcilor de la cherhana - oază cu miros de votcă şi de ciorbă pescărească. Ajuns în sat, închiriam o cameră modestă, îmi puneam slipul şi ieşeam să îndeplinesc ritualul regăsirii prietenilor din vara trecută, risipiţi pe nisipul fierbinte...

Mi-am propus de multe ori să mă întorc în paradisul pierdut, dar mă nărăvisem cu bruma de confort pe care mi-o oferea vila scriitorilor de la Neptun. Şi apoi auzisem că Vama Veche nu mai era cea de altădată. Aşezarea fusese invadată de pensiuni, chitarele nostalgice lăsaseră locul cd-urilor cu funky şi tehno house, nudismul discret devenise ostentativ. Semnele timpului...

La începutul sejurului în staţiunea consacrată zeului mărilor, hotărâsem totuşi, împreună cu prietenul meu, romancierul (fusese şi el în această Arcadie autohtonă), să facem un pelerinaj sentimental. Ploile torenţiale care au urmat caniculei ne-au silit să rămânem la adăpost şi să jucăm interminabile partide de şah. După înseninare, ne-am

luat inima în dinţi şi am pornit pe şoseaua destul de aerisită, cu Opelul Astra Classic al cărui preţ însoţitorul meu avea să-l achite în câţiva ani. Am ajuns destul de repede, am lăsat maşina în parcarea unui hotel şi am pornit pe plaja încă umedă, constatând cu o urmă de regret că vechea epavă abia se mai zărea deasupra apei.. O parte a falezei se prăbuşise, probabil în urma potopului din zilele trecute. Nu departe de hăul căscat în peretele vertical se afla un vehicul de dimensiuni apreciabile. Ne-am apropiat şi am desluşit o inscripţie neaşteptată: Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”. Ce să caute arheologii la Vama Veche?...

Parcă pentru a răspunde nedumeririi noastre, în uşa din spatele mastodontului s-a ivit un bărbat înalt şi bine clădit, cu părul tuns perie şi faţa brăzdată de riduri mărunte. A coborât cele câteva trepte şi şi-a aprins o ţigară. La o privire mai apăsată, mi-am dat seama că-l cunosc - şi nu de puţină vreme. Prin anii 60, îi luasem lui Teofil Radovan un interviu despre tăbliţele de la Tărtăria, iar mai târziu participasem împreună la câteva emisiuni de televiziune despre enigmele trecutului îndepărtat. Devenisem aproape prieteni. Se pare că nu mă schimbasem nici eu prea mult, pentru că s-a apropiat, cu mâna întinsă:

— Nu mă aşteptam să ne reîntâlnim tocmai aici.

— Nici eu, dar mă bucur să văd că te afli tot sub egida Institutului.

— În meseria mea, ca şi în a dumitale, nu ieşi niciodată la pensie, chiar dacă nu mai figurezi pe statul de plată. Iar când se iveşte un semn de întrebare...

— Trebuie să fie o întrebare al naibii de dificilă, dacă au apelat la un academician...

— Ştii, titlurile astea... Aş fi preferat să am anii interviului nostru şi să fiu „un tânăr care promite”, cum erai şi dumneata, de altfel.

— Să nu plângem pe ruinele Troiei... Mai bine spune-ne despre ce e vorba, dacă nu-i un secret de stat.

Radovan a început sa râdă:

— Secrete de stat în arheologie... Cel mult o bombă gazetărească.

— Chiar credeţi că ar putea concura cu violurile, împuşcăturile şi accidentele de pe DN 1? a intervenit romancierul.

Mi-am dat seama că uitasem să-l prezint:

— Prietenul meu, domnul...

— Îl cunosc de la TVR Cultural... Amintiţi-vă ce vâlvă a stârnit descoperirea mormântului lui Antoniu şi al Cleopatrei.

— O iubire tragică, Richard Burton şi Liz Taylor...

— Fascinaţia Egiptului antic, am adăugat eu.

Radovan n-a apucat să răspundă. În uşă s-a ivit o tânără în blugi, care a spus, cu o voce de contraltă cam nepotrivită cu silueta ei gracilă:

— Domnule profesor, Selim m-a rugat să vă înştiinţez că a isprăvit.

— Mulţumesc, Bianca. Şi rezultatul?

— Mai bine să-l aflaţi de la el. Nouă ne-a cam pierit graiul...

— Asta-i o veste foarte bună!

S-a întors spre noi:

— E vorba despre o descoperire recentă. Dacă vă interesează...

— Mai e vorbă? m-am grăbit cu să confirm.

A aruncat ţigara abia începută:

— Atunci să intrăm.

Înăuntru era destul de cald şi am simţit o vagă aromă de ness fierbinte. În dreapta, pe podea, erau culcate câteva amfore pântecoase. Bianca se alăturase altui purtător de blugi, aplecat asupra unei mese. Am auzit un clinchet de metal şi mi s-a părut că zăresc un reflex roşiatic. M-aş fi oprit, dar Radovan se îndreptase către un colţ separat de restul încăperii cu o perdea de pânză groasă. L-am urmat şi

ne-am pomenit într-un spaţiu plin de aparate în mijlocul cărora trona un bărbat între două vârste, cu un aer jovial. Pe un suport metalic era prinsă o amforă pictată, înaltă şi subţire, ale cărei forme armonioase îmi aminteau plăsmuirile unui renumit sculptor, care-mi fusese profesor de desen în ultima clasă de liceu.

— Bianca mi-a spus că ai terminat.

— Într-adevăr.

Radovan s-a întors spre noi:

— Selim mi-a fost student. E specialist în determinări magnetice.

Ştiam la ce se referă, dar romancierul se afla într-o evidentă încurcătură. Arheologul şi-a dat seama:

— Un obiect de lut, cum ar fi vasul din faţa noastră, lăsat să se răcească după arderea în cuptor, se magnetizează. Şi cum direcţia magnetismului corespunde poziţiei polilor magnetici ai Pământului, dacă putem stabili în ce perioadă câmpul magnetic terestru a avut aceeaşi direcţie, vom cunoaşte vârsta obiectului.

— Nu-i o treabă uşoară, a ţinut să precizeze Selim. Pentru că polii ăştia magnetici sunt nestatornici ca fiicele lui Alah. Ele îşi schimbă admiratorii, iar ei poziţia geografică...

Şi a început să fredoneze aria ducelui din „Rigoletto”. Din fericire, numai primele măsuri: avea o voce dogită şi cânta cum nu se poate mai fals.

— Mă iertaţi, domnule profesor.

— Te iert, dacă ne spui ce-ai aflat.

Selim ezită câteva secunde:

— Am repetat analizele şi rezultatul e mereu acelaşi: unsprezece milenii, cu un procent de eroare neglijabil. Ştiu că e greu de crezut...

Mi-am pus ochelarii şi m-am aplecat, ca să văd amfora mai de aproape. Pictura reprezenta un grup sculptural care mi se părea cunoscut. Cândva plănuisem, împreună cu un prieten de condei şi de taifas, să scriem o lucrare

„serioasă” despre Atlantida. Mă documentasem câteva săptămâni la Biblioteca Academiei, mărturie stând caietul cu însemnări păstrat şi acum într-un fund de sertar. Am abandonat proiectul după ce Doru[1] a plecat în Franţa, unde a publicat câteva cărţi de succes, sub un nume împrumutat de la o localitate vestită pentru aliniamentul megalitic de acolo. Versiunea românească a uneia dintre ele, intitulată tocmai „Atlantida. Istoria unui mit”, a apărut după 1989, într-o colecţie păstorită de mine... Din adâncurile memoriei s-a ivit un pasaj din dialogul lui Platon, *Critias*: „În mijloc se înălţa templul închinat lui Clito şi lui Poseidon... Se vedeau acolo statui din aur şi mai ales una înfăţişând Zeul în picioare, în carul său tras de şase armăsari înaripaţi...” Să fie aceasta dovada căutată de secole?... Culorile de o incredibilă prospeţime m-au făcut să nu-mi pot stăpâni îndoiala:

— Nouă mii de ani înainte de Cristos?...

— Am încredere în cunoştinţele şi experienţa lui Selim, iar aparatura e de ultimă generaţie, a replicat Radovan.

— Unde aţi găsit minunea asta? a prins glas romancierul.

— A găsit-o un localnic, într-o nişă acoperită cu un strat gros de pământ, împreună cu amforele de alături. O nişă care a ieşit la iveală în urma diluviului de acum câteva zile.

— Şi a rămas intactă după atâta amar de vreme?

— Era învelită în mai multe piei de oaie, acoperite cu smoală. Cel care-o ascunsese aştepta, probabil, momentul prielnic pentru a o vinde pe un preţ cât mai bun. Trebuie să fi fost un strămoş de-al nostru de la Pontul Euxin, sau un corăbier grec din secolul întâi.

— Domnul Selim a datat în acelaşi fel amforele de alături?

— N-a fost nevoie: erau astupate cu conuri de pin şi sigilate cu pelicule de răşină, cum se obişnuia atunci.

Aş fi vrut să-l întreb dacă „minunea” conţinuse vin,

[1] Dimitrie-Doru Todericiu.

untdelemn sau grâne, dar perdeaua a fost dată la o parte:

— Am isprăvit şi noi.

— Foarte bine, Tudor! Să vedem la ce concluzii aţi ajuns.

— Sunt doar nişte observaţii preliminare, domnule profesor. Concluziile le veţi trage dumneavoastră.

Am trecut toţi alături şi ne-am apropiat de masa pe jumătate plină de romburi acoperite cu semne săpate în metalul roşiatic. Mi-am amintit iar: „Ei acoperiră cu bronz zidul incintei exterioare, cu cositor zidul celei de-a doua incinte, iar pe cel care împrejmuia cetatea însăşi cu oricalc, metalul cu sclipiri de foc”...

— Erau în amfora pe care aţi admirat-o, ne-a lămurit Radovan, răspunzând parcă întrebării mele nerostite. Monede, podoabe, obiecte de cult?...

— Dacă nu mă înşel, astfel de romburi au fost descoperite şi în Irlanda şi Scandinavia, am intervenit eu.

— Într-adevăr. Şi confraţii mei n-au căzut de acord în legătură cu destinaţia lor... Numai că acelea erau fără semnele care ne intrigă aici. Aştept opinii.

— Seamănă cu inscripţiile guanşe din Insulele Canare şi cu cele de pe inelul găsit la Tartessos, spuse Bianca.

— Parcă şi cu caracterele berbere catalogate de Hannoteau, în 1860, adăugă Tudor.

— Excelent! Aria de răspândire ar cuprinde aşadar Oceanul Atlantic, Spania, Atlasul berber...

— Poate şi Lumea Nouă, am intervenit eu. Dacă oricalcul lui Platon era tumbaga şi dacă aceste romburi...

M-am oprit. Toţi patru mă priveau cu nedisimulată uimire.

— În emisiunile noastre, am dialogat, cândva, despre Atlantida, a rupt tăcerea Radovan. Dar nu mă aşteptam să cunoşti aliajul de aur şi cupru al aztecilor şi maiaşilor!

— Nu-l cunoşteam până acum douăzeci de ani, când am citit, în „Science”, un articol despre barele de tumbaga descoperite într-un galion scufundat lângă insulele

Bahamas. Singurele bare de acest fel cunoscute: cum ştiţi, în Spania aliajul era desfăcut în metalele care-l alcătuiau.

— Identificarea pe care o propui e incitantă, dar, vorba lui Moromete, pe ce te bazezi?... Epava e de pe vremea conchistadorilor, iar civilizaţiile pre-columbiene erau vechi de două, trei mii de ani. Pe când romburile, dacă au vârsta amforei...

Mi-am dres glasul:

— Înţeleg că nu mai pui la îndoială veracitatea evocării lui Platon.

Radovan îşi ridică braţele spre cer:

— În faţa evidenţei...

— Atunci ar trebui să dai crezare şi pasajului din *Timaios* care se referă la continentul aflat dincolo de celelalte insule, spre apus. Să nu-l fi explorat navigatorii atlanţi, care au ajuns până pe coclaurii noştri?...

Selim şi cei doi tineri urmăriseră cu încordare duelul nostru verbal.

— Poate au dreptate cei care susţin că au întemeiat acolo colonii şi au transmis aborigenilor ceva din cunoştinţele lor, spuse Bianca. Eram convinsă că sunt nişte născociri, dar descoperirea de azi...

Radovan nu apucă să-i dea replica, dacă avea de gând să o facă.. Uşa din spate se deschise brusc şi în prag se ivi un omuleţ înfofolit cu un raglan cenuşiu:

— Vă salut. Sunt Virgil Proca. Am întârziat din pricina aglomeraţiei de pe autostradă. Mă ajută cineva să aduc aparatele?

Selim şi Tudor se îndreptară spre el şi coborâră împreună cele câteva trepte.

Radovan se bătu cu palma peste frunte:

— Rezultatul datării m-a făcut să uit că aşteptam un oaspete „a cărui invenţie va revoluţiona arheologia”. L-am citat pe directorul Institutului, care n-a vrut să-mi spună mai mult la telefon. Un om remarcabil, directorul - mi-a fost

şi el student - dar îi cam place să facă pe enigmaticul.

M-am hotărât să folosesc răgazul oferit de absenţa inventatorului pentru a reînvia un gând rămas din vremea documentării pentru proiectul abandonat:

— M-aş întoarce la observaţia domnişoarei Bianca... Nu vi se pare semnificativ faptul că în toate miturile precolumbiene apare un zeu alb, venit să restaureze civilizaţia distrusă de potop? Viracoha, Kukulkan, Quetzalcoatl, Cucumatz, Votan...

Radovan clătină din cap:

— Dacă vrei să dăm crezare legendelor...

— Nu este legenda „sora mai vârstnică a istoriei”? interveni romancierul.

— Nu vreau să-l contrazic pe Voltaire. În definitiv şi Troia a fost timp de peste trei milenii o legendă... Dar să aşteptăm rezultatul „revoluţiei” domnului Proca.

Cel numit trecu chiar atunci pragul, purtând în braţe o cutie destul de grea, după efortul care i se citea pe chip. Selim şi Tudor îl urmau, la fel de împovăraţi.

— Unde pot să mă instalez?

— Lângă bârlogul lui Selim, răspunse Radovan, arătând spre perdeaua de pânză.

Cei trei se îndreptară într-acolo, aşezară cutiile pe podea, le deschiseră şi scoaseră aparatele, mânuindu-le cu grijă. Apoi Proca începu să le asambleze.

— Cât durează operaţia, poate aflăm în ce constă invenţia dumneavoastră, spuse Radovan. Directorul n-a catadicsit să-mi lămurească misterul.

— Nu-i niciun mister. Dacă vă amintiţi cum lucrau olarii din vechime...

Olarii din vechime... Am revăzut în minte o reconstituire dintr-o veche carte de arheologie: olarul învârtind roata cu piciorul şi modelând argila cu un beţişor de lemn, subţire şi ascuţit. În jurul lui, oameni cu flaute, harpe şi ţimbale...

— Mi-am amintit, dar tot nu înţeleg, mărturisi Radovan.

— Olarul şi cei de lângă el vorbeau şi cântau. Vibraţiile sonore se transmiteau beţişorului, care le imprima în argila proaspătă. Iar eu le reproduc.

Văzu că auditoriul aşteaptă şi se miră, candid:

— Vă interesează şi procedeul?

Selim răbufni:

— Auziţi ce poate să întrebe!

— Ştiţi, eu sunt fizician. Electronist. Anul trecut, am fost la muzeul de arheologic din Constanţa şi am admirat amforele din vitrine. Atunci mi-a venit ideea...

— Şi procedeul? întrebă Radu.

— Foarte simplu. Instalez amfora pe discul arheofonului...

— Arheofon, repetă Bianca. Frumos nume!... Sunetul vechimii.

— Glasul trecutului, am murmurat eu.

Proca reluă, fără să pară impresionat de efuziunile noastre:

— ... şi discul începe să se rotească. Raza unui laser parcurge şănţuleţele săpate de beţişoarele vibrante şi, când viteza de rotaţie ajunge să corespundă cu aceea din timpul modelării, începe înregistrarea. Apoi se atenuează zgomotele, se amplifică vocile, sau sunetele instrumentelor... Nu e chiar *high fidelity,* dar nici primele fonografe nu erau fără cusur. Iată rezultatul unei „lecturi” recente.

Meşteri ceva şi se auziră câteva hârâituri, apoi un scârţâit slab, repetat.

— Roata olarului era neunsă, explică Proca.

Peste scârţâit se suprapuseră voci amestecate, sunete de harpă şi de flaut.

— Specialiştii pretind că au desluşit cuvinte din greaca veche. Nu pot decât să-i cred pe cuvânt... Unde-i obiectul?

Selim intră în „bârlog” şi aduse amfora pictată, purtând-o pe braţe ca pe un copil.

Proca o aşeză pe disc, asigurându-i cu un ax poziţia

verticală. Apoi discul începu să se rotească şi arheofonul desprinse din lutul plămădit în urmă cu unsprezece milenii cuvinte cu sonorităţi bizare. Bianca recunoscu grupuri de foneme care păreau să se îmbine în cuvintele guanşe notate de spanioli: alcorac, alio, guam, guamf, se-zeu, soare, om, bătrân, lună...

Îmi spuneam că Radovan avea dreptate, că descoperirea ar trebui să stârnească o furtună nu doar mediatică. Un experiment care a costat miliarde de dolari încearcă să recreeze clipa de după naşterea Universului. Declanşarea lui a fost urmărită pretutindeni pe glob, chiar dacă rezultatul este incert. Să nu trezească un interes cel puţin egal dezlegarea celei mai tulburătoare enigme din istoria civilizaţiei terestre?...

Ascultam comentariile entuziaste ale arheologilor şi mă gândeam, cu sentimentul pierderii unor fiinţe apropiate, la aceia pentru care Atlantida nu fusese o legendă, ci o patrie pierdută „într-o singură zi, într-o singură noapte fatală”.

EMISIUNE NOCTURNĂ

Am deschis cutia de scrisori şi am luat plicul pe care-l zărisem la plecare, prin fanta îngustă. Ochiul meu de vechi filatelist a recunoscut timbrele din Noua Zeelandă. Sosise, deci, ultimul răspuns. Ultima verigă din lanţul care pornise să înconjoare Pământul, cu mai bine de doi ani în urmă.

Am urcat cu liftul până la etajul patru, cântărind în palmă plicul de o ciudată culoare portocalie. Eram stăpânit de un sentiment ambiguu, ştiind că lunga mea aşteptare va lua sfârşit. Şi m-a cuprins deodată teama de certitudinea ascunsă, poate, între pereţii subţiri de hârtie.

Am lăsat sacul de sport în vestibul, am făcut un duş rapid şi m-am aşezat în fotoliul din faţa televizorului. Plicul portocaliu părea să radieze o lumină caldă, îmbietoare. Am rezistat tentaţiei de a grăbi deznodământul şi m-am sprijinit de spătarul elastic, închizând ochii.

Până aici, totul se petrecuse cam la fel ca în urmă cu doi ani. Mă întorceam de la Herăstrău, după o partidă de tenis. Eram obosit - plăcuta oboseală a victoriei. Din autobuz, am văzut geamurile Institutului de lângă blocul meu scânteind. Am crezut mai întâi că sunt răsfrângerile soarelui înclinat la orizont. Când am trecut prin faţa clădirii, mi-am dat seama că mă înşelasem: geamurile erau luminate dinăuntru. „Iar or să lucreze până târziu. Şi Emil spunea că o să treacă pe la mine...”

Emil Dobrişan îmi fusese coleg de clasă şi de bancă, la liceul dintr-un vechi oraş moldovenesc. Acum era un eminent fizician, director adjunct la Institutul vecin - ceea ce nu-l împiedica să repare, în timpul liber, tot felul de

aparate electrice şi electronice. „Mon violon d'Ingres" spunea el, cu un zâmbet ascuns de mustaţa lăsată să crească în voie, ca o compensaţie pentru creştetul pleşuv. Şi adăuga: „Nu găseşti pe toate drumurile un depanator cu doctorat în teoria relativităţii!" Ne întâlneam mult mai rar decât am fi vrut, fiind prinşi amândoi în plasa obligaţiilor cotidiene. În seara aceea ar fi trebuit, printre altele, să reinstalăm antena televizorului meu, găzduită, graţie intervenţiei lui Emil, de acoperişul înalt al Institutului şi doborâtă, cu o zi înainte, de o furtună puternică, stârnită din senin, cum se întâmpla cam prea des, de când cu încălzirea globală.

Nevoit să-mi schimb planurile, am trudit o vreme asupra unui text rebel, am mâncat ceva şi m-am aşezat iar în fotoliu, cu gând să urmăresc telejurnalul. Mă aşteptam ca imaginea să fie neclară, dar contururile erau extraordinar de nete, ca într-o proiecţie tridimensională. Prea ostenit ca să încerc să dezleg enigma, am aţipit înainte de buletinul meteorologic.

Când am deschis ochii, o femeie tânără mă privea cu ochi întunecaţi. Chipul ei era de un alb nefiresc - am crezut, o clipă, că de vină este dereglarea acordului cromatic - şi sprâncenele ridicate mult spre tâmple. Clădit după canoanele unei stranii arhitecturi capilare, părul, ca un coif de aramă, îi lăsa descoperite fruntea înaltă şi urechile minuscule.

M-am uitat la ceas: trecuse demult miezul nopţii. Necunoscuta continua să mă privească, în tăcere. De fapt, cu toate că buzele îi rămâneau nemişcate, aveam senzaţia că încearcă să-mi transmită un mesaj de o importanţă vitală - nu-mi dădeam seama dacă pentru ea sau pentru mine. Am făcut un efort şi mi-am desprins ochii de pe chipul hipnotic, aţintindu-i dincolo de el, spre o aglomerare de forme nedesluşite. Înţelegându-mi, parcă, intenţia, ovalul alb s-a retras în colţul din stânga sus al ecranului, lăsând să

apară în prim plan... Am ezitat să definesc structurile geometrice care asaltau cerul. O cetate industrială? Sau un complex urban conceput de un arhitect aflat într-o stare de graţie?... Erau piramide, şi cuburi, şi sfere, şi spirale înşurubate în văzduh, toate dintr-un material translucid care mi-era străin. Privindu-le mai atent, mi s-a părut că haosul începe să se ordoneze. Alternanţa formelor crea un ritm, o armonie secretă, o vibraţie aproape muzicală.

N-am avut timp să-mi precizez impresiile... O diagonală a secţionat ecranul, izolând structurile geometrice pe o suprafaţă deasupra căreia stăruia, ca o efigie, chipul marmorean. De cealaltă parte, un timp, doar o fâşie triunghiulară de cer. Apoi undeva, la o distanţă pe care n-o puteam aprecia în lipsa oricărui reper, s-a ivit un fel de nor vânăt, un imens tăvălug devorând spaţiul cu o cumplită încetineală.

Mi-am reprimat crisparea: nu era, nu putea fi decât un film transmis de un canal de televiziune străin şi receptat datorită unui concurs favorabil de împrejurări. Emil îmi explicase mecanismul propagării incidentale a undelor la mare distanţă. Aşa că am privit cu detaşare cum un roi de acrodine discoidale se năpustesc asupra ororii vineţii, proiectând puternice jeturi luminoase. „Laser”, mi-am spus, aşteptându-mă să văd norul sfârtecat, risipit, învins. Fulgerările s-au izbit însă de un obstacol nevăzut, ricoşând pe trasee capricioase. Câteva discuri s-au prăbuşit, în flăcări. Celelalte s-au retras.

Cerul devenise, cameleonic, violet. De undeva s-a ivit un alt disc, imens, planând ca o ameninţare deasupra altei ameninţări. Din el s-a desprins un punct lucitor. Discul a dispărut. Punctul s-a transformat într-o sferă care şi-a accelerat căderea, până ce a fost oprită de aceeaşi barieră. Şi peste câteva secunde am văzut cum creşte, hrănindu-se cu atomii din jur, teribila ciupercă. Sub ea, neatins, invulnerabil, norul continua să înainteze. L-am urmărit,

fascinat de prăbuşirea lui orizontală tot mai rapidă.

De cealaltă parte a ecranului, formele erau străbătute de pulsaţii multicolore. M-am întrebat dacă nu cumva era modul de comunicare al regnului născocit de realizatorii filmului. Într-un târziu, diagonala s-a stins. Chipul imobil a revenit în prim plan, lăsând să se vadă prin el cum structurile geometrice sunt înghiţite de coşmarul vineţiu. Buzele palide nu s-au dezlipit nici atunci, dar ochii ardeau sub sprâncenele arămii. Mi s-a părut că desluşesc în flacăra aceea întunecată disperarea unui sfârşit de lume.

Norul a ieşit din cadru. În urma lui, piramidele şi cuburile şi sferele şi spiralele înşurubate în văzduh au început să-şi piardă consistenţa, să se întrepătrundă, să se transforme într-o substanţă vâscoasă. Abia atunci mi-am amintit că am un aparat foto şi m-am repezit să-l scot din sertar. Am potrivit timpul de expunere şi deschiderea diafragmei, cu destulă aproximaţie: era prima mea tentativă de a înregistra ceva de pe ecranul televizorului. Când am apăsat pe declanşator, procesul de dezagregare aproape se încheiase. O ultimă privire, ca un strigăt mut şi chipul transparent s-a destrămat. Am mai văzut câteva clipe stratul de materie acoperind solul, ca un ocean încremenit, apoi ecranul n-a mai fost decât un dreptunghi orb, cenuşiu.

Am aşteptat o vreme apariţia crainicului, a mirei, a unui semn care să susţină ipoteza recepţiei de la mare distanţă. Nimic. Mi-am spus că împrejurările favorabile încetaseră să mai acţioneze. M-am ridicat din fotoliu ca să închid televizorul şi am simţit cum oboseala îmi încovoaie umerii. Eram însă prea surescitat ca să pot dormi. Am notat ceea ce văzusem, căutând să nu omit vreun detaliu şi am încercat să localizez emisiunea, după diferenţa dintre fusurile orare. Dacă nu era destinată telespectatorilor insomniaci, Europa şi zonele învecinate ieşeau din competiţie. Sursa trebuia căutată, probabil, pe teritoriul celor două Americi, în Extremul Orient sau în Oceania. Zeci

de ţări, având fiecare mai multe canale... Am ameţit şi m-am dus la culcare.

Emil m-a ascultat cu o atenţie suspectă. Nicio privire ironică pe deasupra ochelarilor, niciun comentariu în doi peri la adresa fotografiei neclare - singura „dovadă” a existenţei emisiunii nocturne. Când mi-am încheiat relatarea, m-a întrebat, după o tăcere care ameninţa să devină stânjenitoare:

— Şi ce ai de gând?

— Să aflu despre ce film e vorba şi cine l-a transmis.

A clătinat din cap:

— Nu-i deloc simplu.

— Sunt destul de încăpăţânat ca să merg până la capăt.

— Sper să fie un capăt...

S-a ridicat să plece. L-am oprit cu un gest:

— În povestea asta mai e un semn de întrebare.

M-a privit, aparent intrigat. Am continuat:

— O antenă scoasă din uz prinde o emisiune de la mare distanţă...

Eminentul fizician pleşuv a roşit, ca liceanul de odinioară, îngăimând:

— Ştii, experimentul acela prelungit... N-am putut să te aştept şi am conectat cablul tău la antena Institutului.

Am tresărit:

— Poate că aşa se explică receptarea!

— Poate, a încuviinţat el cam în silă. Iartă-mă, trebuie să plec. Te mai caut eu.

A ieşit, fluturând mâna în chip de salut. Nedumerirea provocată de purtarea lui n-a rezistat dorinţei de a elucida misterul emisiunii. Am început să caut adresele de care aveam nevoie.

Peste câteva luni, când primisem o duzină de răspunsuri negative, Emil a apărut din nou. Îmi telefonase de mai multe ori, ştia cum stau lucrurile şi părea la fel de tensionat. Am născocit o mică diversiune:

— Mă întreb dacă emisiunea nu venea de mult mai departe...

— Ce vrei să spui?

Glasul îi tremura uşor. Am renunţat să-l mai fierb:

— În noaptea aceea, experimentul... Nu cumva aţi stabilit legătura cu o altă planetă?

S-a destins brusc:

— Pentru asta ar fi fost nevoie... Doar ştii cum arată un radiotelescop!

— Evident. Nu ştiu însă ce te nelinişteşte.

A examinat cărţile de pe birou, şi-a potrivit nodul cravatei în oglindă şi, când mă pregăteam să-l iau la rost, s-a întors spre mine:

— S-ar putea să fi stabilit o legătură, dar nu în spaţiu.

— Nu în spaţiu? am repetat eu, neînţelegând.

— Experimentul urmărea deschiderea unei căi de acces spre a patra dimensiune.

— Călătoria în timp!

A zâmbit din colţul buzelor:

— Să nu tulburăm umbra lui Wells!... Ne-am propus doar un sondaj instrumental. Ca să înţelegi procedeul, ai avea nevoie de cunoştinţe dintr-un domeniu foarte special. În esenţă, autorul experimentului susţine că, mergând destul de departe în viitor, se ajunge în ceea ce numim noi trecut.

Am replicat, cu o anume vehemenţă:

— Eşti sigur că aţi ajuns undeva?

Mi-a răspuns, aparent fără legătură cu ceea ce-l întrebasem:

— Nu te-ai mirat constatând că „filmul” e mut?

— Mi-am spus că e o nesincronizare între imagine şi sunet.

— Mda... În noaptea aceea am înregistrat nu doar indicaţiile aparatelor de măsură.

A scos din buzunar un CD. I l-am smuls din mână şi l-am introdus în unitatea computerului deschis - când venise

Emil, jucam şah pe FlyOrDie. S-au auzit mai multe şuierături (aerodinele discoidale), câteva explozii de mică intensitate (radiaţiile laser oprite de ecranul energetic), un vuiet apocaliptic (deflagraţia nucleară), ceva ca lunecarea unui gheţar pe o stâncă (dezagregarea formelor geometrice).

Am spus, încet:

— S-ar părea că aţi captat banda sonoră a filmului.

— O posibilitate care nu poate fi exclusă, până nu vei fi primit toate răspunsurile.

— Şi dacă toate răspunsurile vor fi negative?

— Nu pot să-ţi ofer decât o ipoteză.

L-am îndemnat, din priviri, să continue.

— Ai scris şi tu despre misterele vechilor texte sanscrite. Era la modă paleoastronautica...

— N-am discutat niciodată despre asta. Nu ştiam că te interesează.

— Mă interesează, dar nu cred că aparatele de zbor din vechea Indie şi războaiele „atomice” trebuie puse pe seama extratereştrilor. Mai plauzibilă mi s-a părut existenţa unor civilizaţii anterioare, dispărute în urma catastrofelor naturale sau...

S-a oprit, nevrând, probabil, să se lanseze în speculaţii fără acoperire. Am îndrăznit eu:

— Şi presupui că aş fi putut asista la o astfel de tragedie... Ai idee cam când ar fi avut loc evenimentul?

Emil a început să-şi chinuie mustaţa între degete:

— Greu de spus. Instalaţia se află în stadiul experimental... Dar armătura teoretică e fără cusur!

N-aveam de ce să mă îndoiesc. Am ascultat încă o dată înregistrarea, apoi Emil a luat CD-ul, făgăduindu-mi o copie, pe care n-am primit-o încă. A plecat, cerându-mi să-l ţin la curent cu mersul investigaţiei mele epistolare. Nu mi-a fost greu să o fac, dată fiind suita monotonă de răspunsuri negative, agrementată cu câteva propuneri de a trimite şi prima parte a „interesantului scenariu”, în vederea unei

posibile colaborări.

N-am mai avut răbdare şi am deschis plicul portocaliu. Filmul al cărui subiect îl relatasem nu fusese difuzat niciodată - cuvântul era subliniat - în Noua Zeelandă. Cercul se încheiase. Am ridicat receptorul şi am format numărul lui Emil.

— Ipoteza pare să se confirme, a spus el, calm, după ce a aflat vestea.

— Dacă sondajul vostru experimental nu s-a oprit la jumătatea drumului.

— La jumătatea... Nu vrei să fii mai explicit?

— Mergând destul de departe în viitor, se ajunge în ceea ce numim noi trecut - parcă aşa pretinde colegul tău. Mi-e teamă că n-aţi mers destul de departe.

Emil nu mi-a răspuns. Am aşezat încet receptorul în furcă. Revedeam chipul destrămat, formele geometrice prefăcute într-o materie amorfă. Simţeam cum îmi dă târcoale demonul zădărniciei... Dar este viitorul un apocalips irevocabil?

CĂLĂTORUL IMPRUDENT

Citesc, de obicei, cu aparatul de radio deschis. Nu aud ştirile, comentariile, muzica sau, mai exact, nu le ascult. Simt nevoia unei cortine sonore care să mă despartă de zgomotul străzii, de preocupările cotidiene, de propriile mele obsesii.

Reciteam, aşadar, *Maşina timpului.* Ajunsesem aproape de sfârşit, acolo unde, înainte de a părăsi Richmondul, Exploratorul recunoaşte că n-a călătorit în viitor, că totul fusese o născocire... Vocea crainicului, care urmase emisiunii muzicale, slăbi deodată, până la un murmur imperceptibil. M-am ridicat din fotoliu, vrând să învârtesc butonul de volum. Făcusem un pas când în cameră se iscă brusc un fel de vârtej negru-gălbui. Un curent puternic de aer mă trânti pe podea.

În centrul vârtejului se zărea o formă neclară, străvezie - rafturile cu cărţi din spatele ei erau perfect vizibile. Forma începu să capete consistenţă. Obiecte cu contururi încă vagi răsfrângeau slab lumina plafonierei.

Am închis o clipă ochii şi, când i-am deschis, în faţa mea se afla un mecanism ciudat. Unele părţi păreau să fie din nichel, altele din fildeş, sau tăiate din cristal de stâncă. Pe un fel de şa, stătea un bărbat cu un rucsac în spate şi cu un mic aparat fotografic pe piept. Dintr-un buzunar al hainei de tweed ieşea un colţ de ziar. Am citit, maşinal, titlul: „The Pall Mall Gazette”.

Nu încăpea îndoială: era Exploratorul Timpului. Îl priveam de jos, neştiind ce să cred, nevrând să cred că totul era doar o nălucire.

Exploratorul nu mă văzuse. Coborî din şa şi se îndreptă spre radioul căruia îi revenise glasul. Îl cercetă de la oarecare distanţă, cu mâinile înfundate în buzunare şi cu o pipă în colţul gurii. Părea că face eforturi să înţeleagă ceva din spusele crainicului.

Stăteam într-o poziţie incomodă şi piciorul drept îmi amorţise. M-am ridicat, sprijinindu-mă de speteaza unui scaun, care gemu sub apăsare. Oaspetele neaşteptat se întoarse fulgerător, scoţând din buzunar un revolver vechi, cu butoi. Lămurindu-se că n-am intenţii agresive, îl băgă la loc şi se apropie, cu mâna întinsă:

— Hello!

I-am strâns-o, gângăvind:

— Dumneata... dumneata...

Înţelegându-mi, pesemne, stupoarea, îşi aprinse pipa cu un chibrit, prea încet pentru nerăbdarea mea şi arătă cu capul spre mecanismul strălucitor:

— E o maşină de călătorit în timp.

— Ştiu.

Ochii lui cenuşii se învăpăiară:

— De unde?

Am luat cartea de pe braţul fotoliului şi i-am întins-o.

— Wells! exclamă el şi obrajii palizi începură să prindă culoare. Şi doar i-am scris că totul fusese o născocire, că...

— Scrisoarea e reprodusă în carte.

— Atunci?

Clătină din cap, nemulţumit şi ciocăni cu unghia în paharul de pe birou. Am vrut să-i torn apă, dar se împotrivi. Am scos atunci o sticlă de „Black and White”, neîncepută: o păstram pentru ocazii deosebite. Bău un sfert de pahar, cu o grimasă nu îndeajuns de discretă. Probabil că nu era marca lui preferată. Totul începea să capete înfăţişarea unei banale întâlniri între cunoştinţe întâmplătoare şi lucrul acesta era, poate, mai ciudat decât apariţia lui intempestivă. M-am pomenit spunând:

— Nu înţeleg cum ai ajuns aici, la o asemenea distanţă de Richmond.

Exploratorul îşi rezemă coatele de birou şi îşi împreună palmele deasupra paharului, răspunzându-mi printre pufăituri:

— De la început am avut intenţia de a construi o maşină capabilă să se deplaseze în orice direcţie a spaţiului şi a timpului, potrivit dorinţei celui care o conduce.

— Totuşi, în prima călătorie...

— În noaptea aceea, după ce am rămas singur, am montat piesele care îmi îngăduie să mă mişc şi în spaţiu.

Se ridică şi se apropie de maşină. L-am urmat şi am recunoscut cele patru cadrane care indicau viteza de deplasare după timpul parcurs: zile, mii de zile, milioane şi mii de milioane de zile. Lângă ele se afla un altul, mai mare şi dreptunghiular: o hartă a Europei. La întretăierea a două planuri mobile, se putea citi un nume: Bucharest.

— E foarte simplu, reluă Exploratorul. Cel puţin în aparenţă. Să zicem că ai vrea să ajungi... Unde ai vrea să ajungi?

Am ridicat din umeri, nehotărât.

— În trecut sau în viitor? insistă el.

Mi-a venit o idee:

— În trecut.

— Unde şi când anume?

— La Sevenoaks.

— Sevenoaks? repetă el, surprins.

— Da. În 1894.

— Mă rog...

Abia atunci am descoperit al şaselea cadran, destinat circumscrierii zonei temporale. Exploratorul potrivi cu grijă planurile mobile şi se întoarse către mine, satisfăcut:

— Aşa... Acum ar trebui doar să trag de maneta din stânga.

Am privit câteva clipe maneta albă, fascinat de lucirea ei

mată.

— Spune-mi, totuşi: de ce la Sevenoaks?

N-am apucat să răspund. Telefonul începu să sune şi Exploratorul se răsuci brusc pe călcâie, izbindu-mă în umărul drept. Am căzut în genunchi pe platforma maşinii, agăţându-mă instinctiv de maneta din stânga.

* * *

N-am cunoscut senzaţiile neplăcute ale călătoriei în timp. Mintea mi-a rămas limpede şi ochii nu mi-au fost răniţi de alternanţa întunericului şi luminii. M-am pomenit pur şi simplu la marginea unui drum de ţară, sub o boltă de crengi. De undeva se auzeau zgomote ritmice, surde.

O clipă m-am gândit să mă întorc imediat la stăpânul maşinii. Ar fi fost însă stupid să irosesc un prilej unic. Amintindu-mi măsura de precauţie a Exploratorului din roman, am scos manetele albe şi le-am pus în buzunar. Apoi am ieşit din adăpost.

În dreapta, cam la o sută de metri, câţiva lucrători pietruiau albia îngustă a drumului. M-am apropiat de ei, fără grabă şi i-am întrebat dacă ştiu unde locuieşte domnul Wells. S-au oprit, sprijinindu-se în maiurile de lemn şi cercetându-mi vestimentaţia nepotrivită cu locul şi cu ora aceea..

— Chiar în spatele dumitale, mi-a răspuns unul dintre ei, dându-şi şapca pe ceafă. Dar la ora asta n-ai cum să-l găseşti.

Au râs, privind peste umărul meu. M-am întors şi am văzut o casă cu etaj, în mijlocul unei grădini bine îngrijite.

— E plecat la Londra?

— Nu, se antrenează, au râs ei din nou.

Aş fi vrut să le cer lămuriri, dar au început să mânuiască iar maiurile, cu un zel cam suspect. Am descoperit îndată motivul: pe drumul abia pietruit venea un tânăr, pe o

bicicletă de un tip pe care-l văzusem la Muzeul mijloacelor de transport. L-am recunoscut după mustaţa bogată care-i acoperea buza de sus.

S-a oprit în dreptul nostru, pregătindu-se să escaladeze taluzul. M-am precipitat:

— Domnule Wells!

— Ce doriţi?

Mă examina şi el, cu ochi limpezi şi reci.

— Sunteţi actor? Văd că sunteţi îmbrăcat ca pentru un spectacol.

Aventura mea mi s-a părut dintr-o dată fără sens. Ce căutam în acel timp străin? Şi cum avea să reacţioneze Exploratorul la întoarcere, dacă aş fi reuşit să mă întorc?...

— Ştiţi... Intenţionam... am îngăimat privind în jur, în căutarea unui sprijin iluzoriu.

Wells a înţeles altfel ezitarea mea:

— Înăuntru putem vorbi în linişte.

Şi m-a invitat s-o iau înainte, spre casa mângâiată pieziş de razele soarelui. Am făcut câţiva paşi, căutând un pretext pentru o retragere onorabilă.

— Aveţi un aer ciudat, a reluat el, deschizând poarta. Prezenţa dumneavoastră va întări bănuielile proprietăresei.

— Nu înţeleg. De altfel, ar trebui...

— Scrisul i se pare o îndeletnicire nu tocmai onorabilă, a continuat Wells. Şi apoi am obiceiul să lucrez până târziu. Noapte de noapte, în hol, la lumina lămpii cu parafină...

Simţise că vreau să evadez şi ţesea în jurul meu o plasă de cuvinte. Când m-am dezmeticit, stăteam într-un fotoliu acoperit cu o husă înflorată. În faţa mea, o pianină cu capacul deschis şi cu o sonată de Haendel pe suport. Mai sus, o fereastră însângerată de amurg. Mirosea a cărţi abia ieşite de sub teasc şi a flori de câmp. Cărţile se aflau pe un mic birou la care se aşezase. M-am ridicat, să le cercetez şi m-a lămurit, în treacăt:

— Ultimele apariţii. Scriu recenzii pentru „Pall Mall

Gazette”.

Am luat o carte şi am început să o răsfoiesc, maşinal.

— Ce doriţi, de fapt?

Am tresărit:

— Ştiţi, eu…

— Doar n-aţi bătut drumul până aici ca să cunoaşteţi un publicist cvasi-necunoscut!

— Necunoscut?...

Şi m-am dezlănţuit: extraordinarul succes al romanului, apariţia Exploratorului după mai bine de o sută de ani, perfecţionările aduse maşinii, incidentul care mă proiectase în trecut…

Wells a zâmbit subţire:

— E un romanţ ştiinţific, inspirat de propria mea născocire: „Timpul nu e decât un fel de spaţiu”, etcetera, etcetera.

M-am apropiat de fereastră. Lucrătorii plecaseră. Drumul era pustiu.

— E aproape, am spus. Cam la o sută de metri, sub copaci.

Şi am scos manetele albe din buzunar.

— Oricine poate să confecţioneze două manete şi să pretindă apoi…

— V-aţi da atâta osteneală pentru o farsă?

A ridicat din umeri. Şi atunci am aruncat în luptă artileria grea:

— Aţi terminat *Maşina timpului*?

— Noaptea trecută. Dar de unde ştiţi la ce lucram? Aţi vorbit cu Henley?

— Henley?… A, da, fostul director al lui „National Observer”.

— Vrea să editeze o nouă revistă şi mi-a propus…

L-am întrerupt:

— I-aţi trimis manuscrisul?

— V-am spus că abia astă-noapte… Trebuie să-l revăd.

— Perfect. Am să reproduc atunci ultimele fraze din scrisoarea Exploratorului: „A fost o născocire - sau o profeţie. De fapt, am visat toate astea în atelier. Am ajuns la această ficţiune speculând în legătură cu destinele rasei noastre. Afirmaţia mea că totul ar fi fost adevărat este un simplu artificiu artistic, folosit pentru a face să crească interesul cititorului”.

— Să mergem, a hotărât Wells. Nu ştiu cum aţi reuşit să citiţi finalul, dar m-aţi făcut curios. Oricum, o plimbare înainte de cină e binevenită.

Încerca să braveze, dar buzele îi tremurau şi mişcările îi deveniseră febrile. Am ajuns la maşină în câteva minute. I-a dat ocol, fără s-o atingă. Sub clopotul vegetal se cernea o penumbră de arome.

Se făcuse răcoare. M-am gândit iar la Exploratorul care turba în cuşca lui temporală.

— Domnule Wells, trebuie neapărat...

Nu m-a lăsat să termin:

— Wilde pretinde că „Viaţa este aceea care oglindeşte arta”. Vreţi să mă faceţi să cred că are dreptate?

— Vreau să vă fac să credeţi în ceea ce vedeţi în faţa dumneavoastră!

A tăcut un timp, apoi a spus, cu jumătate de glas:

— E o machetă destul de reuşită.

— Şi textul? am ripostat eu, simţind că-mi pierd răbdarea.

— Mi-e mai uşor să accept că aveţi darul citirii de la distanţă, cu care se lăuda răposata doamnă Blavatski.

M-am repezit spre maşină, am potrivit planurile mobile, am fixat manetele şi am urcat în şa, declarând:

— Dispariţia mea are să vă convingă!

A încercat încă o dată să braveze:

— Sper că o să vă întoarceţi...

— Numai ca să vă aduc traducerea românească a *Maşinii timpului.*

— Românească? s-a mirat el.
Am tras de maneta din stânga.

* * *

Exploratorul era răsucit pe jumătate spre telefonul care suna strident. Am crezut că întâlnirea cu Wells fusese o halucinaţie. Apoi am înţeles că mă întorsesem exact în clipa în care plecasem.

Exploratorul nu se opri din răsucirea cu faţa spre telefon, ci descrise un cerc complet. I-am văzut ochii şi m-am clătinat sub insuportabila lor fulgerare aurie. Întreaga înfăţişare i se schimbase. Părea mai înalt şi mai puternic, iar palorii de pe chip îi luase locul bronzul celor care trăiesc mult în aer liber. Mă ridică din şa cu o singură mână şi mă lepădă pe podea. Sub apăsarea muşchilor încordaţi, haina i se întinse pe piept până la refuz şi nasturii zburară prin cameră. Atunci i-am văzut adevărata îmbrăcăminte: un material translucid care îi mula torsul atletic.

Maşina dispăru brusc, fără niciunul din fenomenele care-i însoţiseră apariţia. Nutrind o speranţă absurdă, m-am năpustit pe balcon. Nu se vedeau însă decât luminile oraşului.

Răcoarea nopţii mi-a redat sângele rece. Am înţeles că totul fusese o înscenare. Exploratorul venea nu din trecut, ci din viitor. Luase înfăţişarea eroului lui Wells pentru a stabili mai uşor contactul cu o lume care s-a obişnuit cu miracolele din cărţi şi din filme. Mi-ar fi dezvăluit probabil secretul, dacă aventura mea nu l-ar fi avertizat că trecutul poate deveni o capcană fără ieşire.

Îmi dau seama că e o explicaţie greu de acceptat. *Maşina timpului* nu pare să fi avut un alt sfârşit decât cel pe care-l cunoaşteţi. Unic depozitar al amintirii unei versiuni pierdute, mă îndoiesc uneori şi eu de realitatea celor întâmplate. Atunci deschid sertarul biroului, iau caseta şi

scot la iveală trei nasturi. Cercetătorii din mai multe institute n-au izbutit să le determine compoziţia. Îi privesc, îi întorc pe o parte şi pe alta şi-i aşez iar în culcuşul lor de vată. Vreau să-i păstrez nevătămaţi, ca un semn de recunoaştere, până la o nouă întâlnire cu Viitorul.

TIMP PENTRU DRAGOSTE

Maelstromul[1] cosmic aspira substanţa unei stele apropiate, fragmente rătăcitoare de corpuri galactice, nori de gaz nebular - o imensă cascadă sfâşiată de exploziile razelor X şi gamma. Fluorescenţe stranii iluminau spectacolul acesta halucinant, pe care nici un ochi de pământean nu-l văzuse până atunci.

— Proiecţie gravitaţională! ceru Val, smulgându-se din încremenirea care-i stăpânea pe toţi membrii expediţiei.

Un ochi de întuneric, în centrul unei reţele sinuoase de linii subţiri. Alte reţele înconjurau punctele strălucitoare ale aştrilor mai îndepărtaţi.

— Amplificare!

Ordinatorul reacţionă cu aceeaşi promptitudine. Liniile hărţilor gravitaţionale stelare se deplasară, lăsând să apară între ele spaţii albe. Cele din jurul petei întunecate rămaseră neclintite: forţa de atracţie a colapsarului era prea mare. O simţeau, de altfel, până în ultima fibră a trupurilor supuse unei suprasarcini aflate aproape de limita rezistenţei umane.

— Să ne păstrăm calmul, spuse Flor, făcând să dispară imaginea neliniştitoare cu un gest care s-ar fi vrut energic, dar care căpătă graţia şi lentoarea unei figuri de balet. „Alcyone” s-a înscris pe o orbită funcţională.

— Şi vom putea să ne împotrivim atracţiei numai cu motoarele auxiliare? îl întrebă Alex, navigatorul.

— Ne aflăm, totuşi, la o distanţă apreciabilă.

— Iar până când vom repara propulsorul, vom studia pe

[1] Vârtej, vâltoare.

viu efectele hipergravitaţiei, spuse Val.

— O perspectivă care n-ar trebui să ne încânte, replică doctoriţa Aeron. Dacă am fi nevoiţi să suportăm prea multă vreme aceste efecte, consecinţele ar putea fi... să zicem, nedorite.

Temperatura păru să scadă brusc în sala de comandă. Profesorul socoti că e cazul să intervină:

— Să sperăm că reparaţia nu va întârzia doar pentru ca Val să cerceteze monstrul în voie.

Cu câteva luni în urmă, radiotelescoapele de dincolo de Uranus captaseră semnale a căror periodicitate îi surprinsese pe astrofizicieni. După usturătoarea lecţie a quasarilor, nimeni nu îndrăznise să sugereze posibilitatea unei emisiuni artificiale. Dar savanţii au învăţat să-şi atingă ţelurile şi pe căi ocolite. Cum „Alcyone” se pregătea să pornească într-o misiune de cercetare spre constelaţia Lebăda, consiliul Centrului de Explorări Galactice îi ceruse comandantului Flor să se apropie de sursa semnalelor, localizată în aceeaşi zonă, la o distanţă de numai câţiva parseci. Misiunea fiind confidenţială, echipajul fusese informat doar înainte de intrarea în hiperspaţiu.

Prezenţa la bord a unor specialişti îmbarcaţi în ultima clipă îl făcuse pe Alex să intuiască adevărul:

— Un exobiolog celebru... O expertă în civilizaţiile antice... Un maestru al artelor plastice... S-ar părea că ne pregătim pentru o întâlnire cu Ceilalţi.

Prezumtivul contact fusese compromis de o avarie a propulsorului fotonic. La ieşirea din hiperspaţiu, se pomeniseră la o distanţă primejdioasă de o gaură neagră.

* * *

Ştiau că „monstrul” fusese descoperit pe la mijlocul secolului douăzeci şi unu, fiind botezat Iapetus, numele unuia dintre Titanii care reprezentau violenţa oarbă a

forţelor naturii. Dar asta nu-i ajuta să rezolve problema ivită pe neaşteptate. Avaria ar fi putut fi înlăturată într-un timp relativ scurt, dacă echipa de intervenţie n-ar fi fost blocată de condiţiile neprielnice. Încercările de a opera din interior dăduseră greş, iar Flor interzisese ieşirea în spaţiu, unde oamenii n-ar mai fi fost protejaţi de radiaţiile oprite de trupul astronavei.

Asta nu înseamnă că activitatea ar fi încetat la bordul „Alcyonei”. Sten, responsabilul sistemelor de propulsie, căuta cu înfrigurare o soluţie. Val studia colapsarul, în condiţii care, poate, nu aveau să se mai repete vreodată. Aeron urmărea cu îngrijorare evoluţia stării fizice a membrilor expediţiei. Iar Odin reînvia pe pânză prăbuşirea cascadei mute, asistat de Diona. Chipul expertei în civilizaţiile antice - pometţii proeminenţi, fruntea înaltă şi uşor boltită, ochii alungiţi - se nălucea uneori sub irizările pastei şi ale acuarelei.

— Se pare că la bord se exercită şi alte atracţii, în afara celei a colapsarului...

Nimeni nu reacţionă la gluma nevinovată a Profesorului. Greutatea care-i apăsa le încetinise nu numai mişcările, ci şi gândirea. Renunţaseră la cineciber, care le solicita prea mult spiritul de iniţiativă şi fantezia.

Odin şi Diona stăteau, ca de obicei în ultima vreme, împreună. Nu se priveau, dar spaţiul dintre ei vibra de tensiunea unei comunicări secrete. Ca şi ceilalţi, se cufundaseră în contemplarea imaginilor tridim. Imaginile Pământului pierdut undeva, în labirintul galaxiei.

— Trebuie să luăm o hotărâre, spuse Flor, ridicându-se din fotoliu.

Se întoarseră toţi spre el, aşteptând.

— Propulsorul nu poate fi reparat. Echipa de intervenţie a făcut tot ce era omeneşte posibil, dar...

Câteva clipe de linişte absolută.

— Există o altă soluţie? întrebă Profesorul.

Comandantul ridică din umeri:
— Motoarele auxiliare nu pot crea câmpul de forţă cerut de navigaţia hiperspaţială.
— Şi nici impulsul necesar desprinderii de pe orbita colapsarului, adăugă Sten. De altfel, vor mai funcţiona cel mult două săptămâni. Lupta cu monstrul solicită un consum uriaş de carburant.
— Deci suntem condamnaţi, conchise Val. Păcat că nu putem să transmitem rezultatele observaţiilor noastre.
— Ne-ar putea fi utile aici şi acum, interveni Diona.
— Evident! Cunoaşterea parametrilor găurii negre ne va uşura ultimele clipe.
— Ironia nu e totdeauna cea mai bună soluţie, spuse Flor, fără să ridice glasul. Continuă, Diona!
— Mă gândeam... Ce-ar fi dacă am merge până la capăt?
— Abia am constatat că nu putem merge nicăieri.
— Aşteaptă, Alex! izbucni Val, brusc interesat. Să pătrundem în interiorul colapsarului, nu-i aşa, Diona? Să mergem până la capăt în explorarea acestei anomalii cosmice!
— Dar asta echivalează cu o sinucidere! se revoltă Sten.
— Şi peste două săptămâni, când motoarele vor înceta să funcţioneze?... În loc să ne lăsăm înghiţiţi de pântecul ăsta nesătul, mai bine să folosim energia care ne-a rămas pentru un experiment deocamdată unic.
— Tu ce spui, Aeron? întrebă Flor.
— Nu sunt o adeptă a eutanasiei. Dar nu numai motoarele sunt pe cale să se oprească. Nu ştiu dacă inimile noastre vor mai rezista două săptămâni.
— Dumneavoastră?
Profesorul îşi înclină fruntea, în tăcere.
— Odin?
— Dacă acceptarea morţii e o manifestare a liberului arbitru...
— De ce vă gândiţi toţi la moarte? se revoltă Diona.

Poate că dincolo ne aşteaptă o altă lume!

— Ideea asta trăsnită e veche de două secole, spuse Flor. Dar ce mai avem de pierdut?

* * *

Alex calculă unghiul optim de pătrundere, iar Sten efectuă o ultimă verificare a motoarelor, pregătindu-le pentru posibilele variaţii de efort. Precauţiile se dovediră însă a fi inutile. Câmpul gravitaţional menţinu astronava, pe întregul parcurs, în centrul geometric al colapsarului. Cum uriaşele tensiuni dereglaseră nu doar instrumentele de măsură, ci şi capacitatea de a percepe curgerea timpului, cei de pe „Alcyone” n-aveau cum să ştie dacă traversarea durase o zi, un an, o secundă. Prinşi în turbionul unor stări nemaiîntâlnite, asaltaţi de imagini reale sau născute din impactul gravitonilor cu ecranul sensibil al retinei, îşi priveau sfârşitul cu detaşare. La capătul drumului nu-i aştepta însă nefiinţa şi nici o lume diferită de a lor. Aparatele, hărţile cosmice, memoria ordinatorului şi a oamenilor arătau că se află în punctul din care pornise aventura, undeva dincolo de orbita lui Marte.

— Colapsarul a accelerat mişcarea „Alcyonei”, transformând-o într-un bumerang.

Supoziţia lui Val fu primită cu destule rezerve de ceilalţi. Iar Odin propuse o explicaţie şi mai greu de acceptat:

— Şi dacă nici n-am început călătoria? Dacă totul n-a fost decât un vis, o halucinaţie colectivă?

— Un vis care a avariat grav propulsorul, mormăi Sten. Şi a consumat o cantitate impresionantă de carburant.

— Sper că a rămas destul ca să ajungem acasă!

Zâmbetul Profesorului ascundea o uşoară nelinişte.

— Fiţi fără grijă, Profesore, spuse Flor. Vom repara propulsorul, vom umple rezervoarele şi vom porni din nou în căutarea extratereştrilor. Dar, înainte de toate, să

anunţăm că ne-am întors.

Încercările de a intra în legătură cu staţiile terestre, marţiene şi lunare, sau cu sateliţii de telecomunicaţii, rămaseră însă fără rezultat. Val se întrebă cu voce tare dacă nu cumva antenele fuseseră scoase din funcţiune, în urma trecerii prin tunelul gravitaţional.

— N-am recepţiona nici zgomotul de fond cosmic, îi răspunse Flor, răsucind o clipă butonul difuzorului.

— Atunci se petrece un lucru de neînţeles, reluă Val. Spaţiul ar trebui să fie saturat de semnale codificate, iar noi nu izbutim să prindem nici măcar o banală emisie radiofonică. Tăcerea asta...

Se opri, fulgerat de un gând pe care nu îndrăznea să-l tălmăcească în cuvinte. Şi nimeni nu avu curajul să o facă în locul lui.

Se apropiară - şi la tăcerea Pământului se adăugă întunericul. Constelaţiile de lumini asupra cărora le întârziau privirile de fiecare dată când porneau în călătorie dispăruseră. Planeta era cufundată în noaptea dinaintea civilizaţiei electrice.

— Războiul părea mai improbabil ca oricând, murmură Profesorul, cu ochii aţintiţi asupra ecranului panoramic, în căutarea unui semn care să-i confirme speranţa.

— Ceea ce nu exclude posibilitatea declanşării accidentale a unei conflagraţii, replică Odin. Cât timp mai există arme...

* * *

Contoarele rămaseră mute: nivelul radiaţiilor, în atmosferă şi la sol, era mult sub cel înregistrat la plecarea „Alcyonei”. Nu avură timp să digere această nouă enigmă. Spaţioportul, construit la o distanţă prudentă de piramide, se volatilizase. Un fapt la fel de inexplicabil ca tăcerea şi întunericul planetei. În căutarea unei lămuriri care să le

satisfacă nevoia imperioasă de logică, ar fi acceptat mai curând tabloul dezolant al instalaţiilor distruse sau abandonate.

După ce invizibilizară astronava, hotărâră să cerceteze împrejurimile. În zori, magnetoplanul, şi el invizibil, se desprinse din trupul „Alcyonei” şi începu să descrie o spirală tot mai largă. Zbura la mică înălţime, pentru a nu pierde nici un detaliu semnificativ. Dar nimic nu tulbura monotonia deşertului încă adormit.

— Priviţi! strigă deodată Alex.

Videocamera magnetoplanului se orientase către piramide şi vârful celei mai înalte dintre ele reflecta orbitor razele soarelui încă nevăzut.

— Aur, constată Odin.

Analiza spectrală îi confirmă imediat aprecierea. Iar soarele care tăiase linia orizontului învăpăie şi crestele nemăsuratelor morminte ale lui Kefren şi Mikerinos.

— Ce spune experta noastră?

În loc să răspundă întrebării Profesorului, Diona îi ceru lui Flor să continue investigaţia. Telecomanda trimise magnetoplanul să dea ocol Sfinxului. Un Sfinx cu chipul nemutilat de gloanţele victoriei lui Napoleon asupra mamelucilor.

Profesorul reveni:

— Exista vreun proiect de restaurare, înaintea plecării noastre?

— Cine şi-ar fi imaginat o astfel de impietate? răspunse Diona. Cui i-ar da prin cap să întregească braţele Afroditei?

— Nu crezi că suntem condiţionaţi de aceste simboluri? Alte inteligenţe şi sensibilităţi ar socoti poate firesc să restabilească simetria iniţială... şi să îmbrace din nou în aur vârfurile piramidelor.

— Alte inteligenţe, repetă Aeron, în şoaptă.

— Nu cred că putem exclude această posibilitate, spuse Val. Tăcerea şi întunericul s-ar fi putut datora nesăbuinţei

noastre - dar nivelul foarte scăzut al radioactivităţii exclude această interpretare. Iar dispariţia fără urme a spaţioportului...

Odin îl întrerupse, aproape cu violenţă:

— Nu văd nişte fiinţe evoluate comportându-se ca agresorii extratereştri dintr-un vechi film de duzină!

Val ridică din umeri:

— Dacă ai o altă explicaţie...

— Abia am început explorarea enigmei, interveni Flor, cu grija lui de a evita conflictele. Ne lipsesc datele necesare pentru a concepe un scenariu plauzibil.

Diana îşi scutură coama roşcată:

— Scenariul există. Mai e nevoie de o confirmare.

* * *

Sunetele trompetei spărgeau văzduhul, însoţite de bătăile ritmice ale tobei. În urma trompetistului păşea purtătorul unui vas din care urcau spirale de fum. Flor activă senzorii magnetoplanului invizibil şi în sala de comandă se răspândi o aromă de tămâie. Se ivi un nou personaj, purtând doar o bucată de piele de leopard în jurul coapselor.

— Ce-i mascarada asta? izbucni Alex.

— Nu-i mascaradă, spuse Diona, încet. Sunt oamenii şi obiceiurile altui timp.

În centrul procesiunii, trei corăbii, trei simulacre de corăbii navigând pe umerii unor bărbaţi cu trăsături ascetice. În urma celei dintâi, un adolescent cu o dublă coroană susţinută de o fâşie de pânză albă cu dungi roşii, prinsă în jurul gâtului. În urma celei de-a doua, o femeie în vârstă, iar lângă ea... Tânăra încununată cu o diademă din care se înălţa un cap de şarpe avea pometţii proeminenţi, fruntea înaltă uşor boltită, ochii alungiţi. Dacă Diona nu s-ar fi aflat în sala de comandă...

— Acum ştim ce s-a întâmplat, spuse Profesorul. Ştim şi unde am ajuns. Poate că experta noastră ne va spune şi când anume.

— Adolescentul pare să fie Amenofis al IV-lea, iar cele două femei, mama lui, Tiyi şi soţia, Nefertiti. Un faraon din cea de-a XVIII-a dinastie. N-a ieşit din cuvântul preoţilor lui Amon şi a murit înainte de a împlini treizeci de ani... O figură ştearsă în istoria Egiptului antic.

— Ai fi preferat, desigur, epoca lui Ramses al II-lea... Dar situaţia noastră ar fi fost aceeaşi.

Cuvintele Profesorului îi făcură să-şi dea seama cu limpezime că sunt nu spectatorii la adăpost de primejdii, ci actorii unei drame care ameninţa să se transforme în tragedie. Dacă „Alcyone” ar fi eşuat pe o planetă oarecare, ar fi existat şansa înlăturării cu forţe proprii a avariei, sau aceea de a fi descoperiţi de o altă expediţie. Dar aici, în secolul XIV înainte de Cristos... Unde să se ducă? Şi cine să-i caute?

— Peste vreo trei mii cinci sute de ani, spuse Odin, melancolic, un arheolog va descoperi sub nisipuri o carcasă de metal inoxidabil. Şi visătorii vor fi convinşi că deţin, în sfârşit, dovada incontestabilă a prezenţei extraterestre pe Terra.

— Să nu ne resemnăm atât de repede, replică Flor. Cam cât ar dura reparaţia propulsorului?

— Două, trei săptămâni, răspunse Sten.

Comandantul se întoarse către Alex:

— Putem ajunge iar în preajma colapsarului?

— Ruta e înscrisă în memoria ordinatorului, dar nu văd...

— Ideea lui Flor e foarte simplă, îl întrerupse Val. Singura posibilitate, evident ipotetică, de a ajunge în timpul nostru este de a trece încă o dată prin tunelul gravitaţional.

— Şi dacă nimerim în terţiar, sau în paleozoic? interveni Aeron. Aici ne aflăm, totuşi, într-o arie de supravieţuire.

— E adevărat că datele problemei sunt altele. Atunci am

riscat pentru că nu aveam altă soluţie. Acum putem căuta un loc izolat, unde să ne stingem în linişte, beneficiind de confortul relativ pe care ni-l oferă „Alcyone”. Sau putem să rămânem aici şi să-i facem pe supuşii lui Amenofis să creadă că zeii au coborât pe Pământ. Cu toate că nu mă văd în chip de Thot... sau de Horus...

Diona nu păru să guste umorul lui Val:

— Problema care mă frământă e alta. Dincolo de splendoarea templelor şi a piramidelor se află intoleranţa religiei, sclavia, dispreţul faţă de viaţa omenească... Putem noi să ne împăcăm cu toate astea? Şi dacă nu ne împăcăm...

— Principiile noastre ne interzic să intervenim în rânduielile unei alte civilizaţii, aminti Flor. Şi aceasta este o altă civilizaţie.

— Prea multă filozofie, spuse Sten. Ce facem cu propulsorul?

— Începem imediat lucrul. Sper că nu e nimeni de altă părere...

— Dacă asta înseamnă că aţi acceptat aventura la care se referă Val, eu mă abţin, declară Aeron. Nu văd de ce ne-am periclita viaţa, atâta timp cât nu suntem obligaţi să o facem.

— N-am hotărât încă, o linişti Flor. Deocamdată să ne asigurăm libertatea de mişcare.

* * *

Diona nu lăsă să se piardă miraculoasa şansă pe care i-o oferise incidentul temporal. În fiecare dimineaţă, pornea spre capitala Egiptului de Sus, pentru a confrunta realitatea cu mărturiile vestigiilor de piatră şi ale foilor de papyrus. Refuzase cu delicateţe să fie însoţită de Odin:

— Prezenţa ta m-ar distrage de la ceea ce am de făcut. Sunt sigură că artistul mă înţelege...

Odin se resemnase. O însoţea până la magnetoplan, îi reamintea că, dacă e atacată, trebuie să folosească paralizorul şi începea să aştepte, mutându-şi şevaletul după soare, ca să prindă toate răsfrângerile luminii în învelişul piramidelor. Iar Diona se întorcea copleşită de atâtea revelaţii şi se instala în faţa marelui ecran, împreună cu alţi membri ai expediţiei.

Interesul lor se datora şi faptului că imaginile înregistrate de la bordul magnetoplanului, zburând nevăzut şi neauzit deasupra metropolei, aveau alt chip decât cele din lucrările de arheologie şi din albumele de artă. Personajele şi scenele bidimensionale, zugrăvite sau incizate potrivit stilului hieratic, dobândeau relieful şi neastâmpărul vieţii. În portul gemând de corăbii, hamalii descărcau blocuri de piatră aduse de la Assuan, butoaie cu vin dulce de Chios, fructe siriene, turme de vite din Egiptul de Jos. Pe străzile înguste şi întortocheate, vânzătorii de peşte îşi lăudau marfa cu strigăte guturale. Iar femeile nobililor şi ale bogătaşilor trândăveau pe acoperişurile plate ale caselor. De câteva ori apăru şi Nefertiti, pe care videocamera părea s-o fi căutat cu insistenţă. Se plimba prin luxuriantele grădini ale palatului de pe celălalt mal al Nilului, plutea în corabia regală pe marele lac artificial construit de Amenofis al III-lea pentru Tiyi, gonea pe nisipul fin al deşertului, în carul ei cizelat ca o bijuterie. Cercetată mai îndeaproape şi mai îndelung, asemănarea ei cu Diona se vădea a fi aceea a două surori gemene.

— Şi vocile? întrebă în timpul unei proiecţii Alex, care-şi muta privirile din sală pe ecran, neputându-se hotărî să accepte miracolul.

Prin microfoanele unidirecţionale, Diona captase şi glasul lui Nefertiti. Făcu să se audă câteva fraze, apoi le repetă - şi s-ar fi zis că înregistrarea fusese redată de la capăt.

— Fantastic! se entuziasmă Val. Să reproduci întocmai sunetele unei limbi pe care o cunoşti doar în forma ei

scrisă!

Diona schiţă un zâmbet:

— N-am însuşiri paranormale, Val. Am învăţat să vorbesc egipteana veche la facultate, graţie paleofonului Proca[1].

— Asta ce mai e?

— Am să-ţi spun altădată. Acum sunt prea obosită.

Dar nu mai găsi timp pentru explicaţii. Pe măsură ce repunerea în funcţiune a propulsorului se apropia de sfârşit, Diona se întorcea tot mai târziu din explorările ei zilnice. Renunţase la întâlnirea din faţa ecranului şi se retrăgea imediat după cină. Iar înregistrările umpluseră câteva rafturi din videoteca astronavei.

— Sunt pentru Institutul de Egiptologie, sperând că ne vom întoarce. Iar dacă mi se întâmplă ceva...

— Ce să ţi se întâmple? sărise imediat Odin. Ai avut vreun conflict cu localnicii?... De mâine te însoţesc!

Diona îl mângâie uşor pe obraz, gest pe care nu-l mai făcuse de faţă cu alţii:

— Mă gândesc că ne pregătim pentru un nou salt în hiperspaţiu... şi pentru o nouă trecere prin tunelul gravitaţional.

— Atunci vom fi împreună, spuse Odin, ca şi cum asta ar fi exclus orice primejdie.

Pornirea fu hotărâtă pentru 26 martie, noaptea. Era necesar ca, după dezactivarea câmpului invizibilizării, nimeni să nu asiste la ridicarea spre cer a „Alcyonei”, pentru a nu îmbogăţi fără voie galeria zeilor egipteni.

Magnetoplanul se întoarse cu jumătate de ceas înaintea orei obişnuite, dar trapa nu se deschise. Odin acţionă dispozitivul exterior de avarie. În cabină, Diona zăcea nemişcată.

---

[1] Alexandru Proca - (n. 16 octombrie 1897, București - d. 13 decembrie 1955, Paris) a fost un fizician şi academician român. A elaborat teoria mezonică a forţelor nucleare şi ecuațiile ce îi poarta numele, ecuaţiile Proca.

Aeron diagnostică o comă provocată de o doză masivă de radiaţii paralizante.

— E absurd! Pretinzi că a încercat să se sinucidă?

— Nu pretind nimic, Odin. Constat... Dar unde e paralul?

Teaca era goală. Căutară zadarnic arma în cabină.

— Înseamnă că altcineva a tras, conchise Alex. Diona a ieşit din magnetoplan, a fost atacată pe neaşteptate şi...

Se adunaseră în anticamera blocului medical, aşteptând veşti. Val clătină din cap, cu neîncredere:

— Presupusul atacator ar fi trebuit să cunoască modul de funcţionare a paralului, apoi a dispozitivului de siguranţă...

— Cabina rămăsese poate deschisă, sugeră Profesorul.

— Şi pilotul automat? interveni Sten. Cine, în afara Dionei, ar fi fost capabil să-l programeze pentru întoarcerea la „Alcyone”?

Nu răspunse nimeni, pentru că nu exista niciun răspuns.

— Nu putem lăsa nepedepsită această agresiune! reveni Odin, care părea să fi ignorat schimbul de replici. Vom întârzia plecarea cu o zi sau două, dar...

Flor îi puse o mână pe umăr:

— Presupunând că a existat un agresor, ar fi o misiune imposibilă. Nu ştim şi n-avem cum să aflăm cine e. Iar dacă am afla, să zicem văzând că are asupra lui paralul... Să-l hăituim pe străzile oraşului? Să-l încarcerăm ca să fie judecat peste trei mii cinci sute de ani? Un supus al lui Amenofis al III-lea la Curtea Mondială de Justiţie?...

— Nu mă interesează paradoxurile juridice, declară Aeron, care ieşise din bloc şi auzise ultimele fraze. Dacă vrem s-o salvăm pe Diona, trebuie să ajungem cât mai curând în timpul nostru. Cu mijloacele de care dispun aici, pot cel mult să amân deznodământul.

— Plecăm imediat! hotărî Flor. Şi trebuie să veghem ca totul să se petreacă întocmai ca prima oară.

Îşi amintiră, în drum spre Marte, de înregistrarea care ar fi putut lămuri ce se întâmplase. Dar, alt semn de întrebare,

discul tridim dispăruse.

— Vom afla toate răspunsurile de la Diona, spuse Flor. Să ne grăbim să ajungem acasă, în primul rând pentru ea!

— Dacă vom ajunge, interveni Val, voi propune Centrului de Explorări Galactice să ne trimită într-o nouă misiune în zona colapsarului. Trebuie să aflăm mai multe despre această maşină a timpului!

* * *

Când putu, în sfârşit, să vorbească, pacienta rosti câteva cuvinte într-o limbă necunoscută. Odin, care-i stătea mereu în preajmă, recunoscu sunetele guturale înregistrate în Egiptul lui Amenofis. Iar neurologii presupuseră că radiaţiile paralizante afectaseră selectiv centrii memoriei, lăsând intactă doar zona îngustă a unora dintre cunoştinţele dobândite în Institutul de Egiptologie. Pierderile nu se limitau la domeniul comunicării verbale. Diona nu-i recunoscu pe companionii săi de călătorie. Privea cu uimire la cele mai banale obiecte - termometru, ceas, televizor. Se obişnui greu cu mâncărurile care-i plăceau odinioară. Părea să se simtă mai bine doar în marele parc al sanatoriului. Se aşeza pe marginea bazinului şi privea îndelung săgetările multicolore ale peştilor tropicali.

După ce medicii socotiră că, din punct de vedere fizic, e în afară de orice pericol, Profesorul sugeră să fie pusă faţă în faţă cu fostul său şef de catedră. Avizat în legătură cu fixaţia ei lingvistică, egiptologul o abordă în idiomul Noului Imperiu. După un ceas, febril şi contrariat, le spuse celor care-l aşteptau că partenera lui de dialog pretindea, invocând fapte şi obiceiuri, că este Nefertiti, Marea Soţie Regală a unui faraon din a XVIII-a dinastie.

— Transfer de personalitate, spuse directorul sanatoriului.

— Cunoştinţele ei nu mă miră: Diona a fost cea mai

strălucită dintre colaboratoarele mele.

— Şi a cunoscut epoca pe viu, adăugă Flor. Aşa cum ne-a cerut înainte de... accident, veţi primi foarte curând imaginile pe care le-a înregistrat. Am crezut că, revăzându-le, şi-ar putea recăpăta conştiinţa de sine. Din păcate…

— Am încercat şi eu acelaşi lucru, vorbindu-i despre Institut, despre cercetările ei... M-a privit fără să înţeleagă. N-a reacţionat nici atunci când am pomenit celebrul nume al pretinsului ei soţ.

— Celebru? se miră Odin, care până atunci tăcuse. Diona spunea că a fost o figură ştearsă în istoria Egiptului.

Mirarea se dovedi a fi contagioasă:

— Figură ştearsă? Akhenaton?

— Aud prima oară acest nume.

Savantul îl privi cu un amestec de neîncredere şi iritare şi se retrase, rugându-l pe director să-l înştiinţeze dacă Diona îşi va reveni.

Îndată ce ajunse acasă, Odin căută pe net informaţii despre Akhenaton. Din cele peste o sută de mii de articole, se înfiripă imaginea unui faraon care, sub influenţa hotărâtoare a soţiei sale, Nefertiti („Frumoasa care a venit”), s-a eliberat de tutela preoţilor lui Amon şi a înlocuit politeismul cu credinţa într-un singur zeu, Aton, personificare a discului solar. Noua religie a dus la suprimarea sacrificiilor umane, abolirea pedepsei cu moartea, o atitudine tolerantă faţă de alte ţări şi popoare. După moartea lui a fost reinstaurat politeismul. Temeiurile „revoluţiei” lui Akhenaton au rămas un mister.

— Diona! exclamă Odin.

Rămase câteva minute pe gânduri, apoi luă dintr-un sertar discul pe care-l scosese din video-camera magnetoplanului, în vreme ce echipajul „Alcyonei” efectua pregătirile necesare pentru întoarcerea în preajma găurii negre. Socotea că e îndreptăţit să afle înaintea celorlalţi ce se întâmplase. Apoi îl auzise pe Val punând la cale noua

expediţie şi în mintea lui încolţise un gând nebunesc. Hotărâse să păstreze secretul doar pentru el, până când...

Introduse discul în locaşul computerului şi urmări - pentru a câta oară? - imaginile incidentului care i-o răpise pe Diona.

Deşertul luminat pieziş de soarele înclinat spre apus. Un car uşor, cu două roţi, urmărit de un taur furios. În car, Nefertiti îndemnându-şi caii la goană. Imaginea se măreşte: magnetoplanul se apropie. Simţindu-i prezenţa nevăzută şi neauzită, caii se sperie şi se cabrează. Nefertiti este aruncată din car pe nisip. Nu pare rănită, dar taurul a ajuns la câţiva paşi. Când e gata să o ia în coarne, împietreşte, izbit de jetul paralului. A fost atinsă şi Nefertiti. Diona intră în cadru. Îngenunchează lângă trupul paralizat. Se asigură că radiaţiile nu au fost letale. Se ridică, ezitând. Se hotărăşte. Îşi schimbă veşmintele cu cele ale tinerei regine. Se îndreaptă, cu ea în braţe, spre obiectiv. Dispare, un timp.

Se întoarce, singură, plutind în rochia amplă. Se apropie de car. Îngroapă paralul în nisip... Imaginea se roteşte: magnetoplanul a decolat.

* * *

Din raportul comandantului „Alcyonei”, înaintat Centrului de Explorări Galactice:

„Am ieşit din hiperspaţiu la distanţa optimă faţă de Iapetus şi ne-am înscris pe orbită, demarând programul de obţinere a unor noi date privind anomalia temporală. În a treia zi, fără ştirea mea sau a unui alt membru al misiunii, Odin s-a îmbarcat pe o navetă de lung parcurs şi s-a desprins de astronavă. Mi-a cerut, prin viziofon, să transmit un mesaj directorului Sanatoriului de recuperare neuropsihică: pacienta este egipteanca Nefertiti şi nu Diona, pe care o va regăsi curând. Am încercat să-l conving

să renunţe la o tentativă cu şanse minime de succes. Mi-a răspuns că mizează pe constanţa efectelor gravitaţionale. Pe de altă parte, a memorat hipnopedic suma cunoştinţelor despre epoca lui Akhenaton şi a învăţat limba resuscitată din pulberea mileniilor. Apoi naveta a pătruns în interiorul colapsarului.”

* * *

A sosit vremea să lepăd vălul ficţiunii, cu care am acoperit până acum întâmplările prea adevărate trăite de mine, sau aflate de la persoane mai presus de orice îndoială. Întâmplări, îmi dau seama, foarte greu de crezut. Uneori mă întreb dacă nu sunt rodul imaginaţiei mele inflamată de tensiunile rătăcirii prin labirinturile hiperspaţiului. Atunci mă urc în magnetoplanul de pe terasa micului meu apartament de astronaut singuratic şi zbor să privesc bustul policrom al Dionei. Ghidul muzeului, lucrările de arheologie şi biografiile romanţate precizează că a fost descoperit de Ludwig Borchardt, la 6 decembrie 1912. Dar eu ţin minte că în locul acela se afla, înaintea călătoriei noastre, o statuetă a zeiţei Isis. Asta înseamnă că Odin a ajuns acolo unde voia să ajungă.

Istoria, istoria de două ori schimbată, vorbeşte despre rolul jucat de Nefertiti în efemerul triumf al utopiei solare şi despre devoţiunea cu care marele sculptor Tutmosis a nemurit chipul reginei în ghips şi în piatră. Iar eu revăd ochii Dionei, când vorbea despre reversul splendorilor Egiptului antic şi ochii lui Odin, când trăsăturile Dionei se năluceau în prăbuşirea cascadei tăcute. Şi îmi spun că atâta timp cât lumea poate fi schimbată, fie şi pentru o clipă, cât dragostea zămisleşte frumuseţi nepieritoare, specia noastră merită să dureze şi să înfrunte nepăsătoarele stele.

III. OAMENI ŞI STELE

ÎN DRUM SPRE MARTE

Conferinţa de presă fusese lungă şi monotonă. Reporterii răsfoiseră vechile colecţii de ziare, căutând întrebări mai neobişnuite. Entuziasmul confraţilor din glorioasa vreme a misiunilor Apollo le-ar fi putut oferi, într-adevăr, surse de inspiraţie. Cum avuseseră însă toţi această idee...

Un englez uscăţiv, care-şi scutura mereu câte un imaginar fir de praf de pe reverele sacoului, se străduise să fie mai original:

— Cum veţi rezolva problema igienei corporale? Rezervele de apă sunt foarte limitate...

— Domnul Harris poate să fie liniştit, răspunsese Nataşa Orlova. Graţie duşului ultrasonic, ne vom prezenta în mod civilizat bacteriilor marţiene.

Şi cum Harris nu părea convins, Mario Valverde îi pusese sub nas mâinile sale imaculate:

— Efectul duşului de dimineaţă. Mai tare ca orice săpun englezesc!

Mustrat cu privirea de Nataşa, Mario nu scosese o vorbă în timpul celui de-al doilea „incident”. Doar în drum spre Viena răbufnise:

— Teribil imberbul, dom’le!... Aş putea să jur că se ocupă de câinii călcaţi pe autostradă şi l-au trimis pe el, ceilalţi fiind în vacanţă.

„Imberbul”, un tânăr reporter al unui obscur ziar olandez, se apucase să polemizeze cu profesorul Lefevre, susţinând că sistemul de propulsie întemeiat pe fuziunea nucleară şi menit să ducă „Albatrosul” pe Marte prezintă mari riscuri şi că Agenţia Spaţială Internaţională ar fi trebuit să opteze

pentru dezvoltarea motoarelor-rachetă, care-şi dovediseră utilitatea în recentele misiuni selenare.

— Cataracta, murmurase Lefevre, potrivindu-şi ochelarii. Şi cum cei de faţă voiau să afle înţelesul acestui cuvânt, le spusese, cu un surâs ironic în colţul gurii: La sfârşitul secolului nouăsprezece, un confrate al stimabilului meu oponent vizita Expoziţia Universală de la Paris. Atunci făceau mare vâlvă noile lămpi cu incandescenţă... Ştiţi ce-a scris jurnalistul? Vă reproduc textul întocmai - merita să fie memorat: „Este neapărat necesar să ne opunem dezvoltării acestei invenţii, care va fi izvorul multor neplăceri, ca, de pildă, cataracta; dimpotrivă, avem tot interesul să sprijinim singurul sistem pus la punct, iluminatul cu gaz.”

Imberbul se făcuse nevăzut, într-un hohot general. Profitând de această clipă de destindere, Larsson le strecurase colegilor care stăteau lângă el:

— Ce-ar fi să ne repezim până la Viena? În seara asta are loc premiera baletului *Robotul îndrăgostit.*

— Ai reţinut bilete? îl întrebase Liu, cam sceptic.

— Bilete?... Mă subapreciezi, tinere! Direcţia Operei ne-a pus la dispoziţie o lojă.

— Direcţia sau directoarea? intervenise Mario.

Iar Sorin Brebu intrase în joc:

— Probabil că ai stabilit un contact video, ca s-o convingi mai uşor.

— Vă arde de prostii!

Dar în glasul lui se ghicea o undă de satisfacţie.

* * *

Larsson privea fără să vadă cortina care nu se ridicase încă. Nu răspunse la o întrebare şi Sorin îi atinse braţul, ca să-i atragă atenţia. Sub stofa subţire, muşchii încordaţi tremurau.

— Sven, ce-i cu tine?

Inginerul tresări:

— Cum?... A, nimic. Mă gândeam la ceva.

Stânjenit fără motiv, Sorin era gata să înceapă o discuţie banală. Îl salvă foşnetul prelung al cortinei. Apoi uită de toate, în faţa a ceea ce se petrecea pe scenă.

Pe un schelet vag uman erau prinse foi subţiri dintr-un metal auriu, lucind stins în lumina slabă a sălii. Deodată, un reflector se aprinse undeva, în stânga. Trezite parcă de raza lui puternică, foile porniră să vibreze, din ce în ce mai tare, lovindu-se una de alta. Întregul schelet se aplecă într-acolo, cu un freamăt aspru.

Sorin simţi nevoia de a-şi auzi glasul:

— Un truc ingenios. Celule fotoelectrice...

— O aiureală! replică geologul Wolfgang Reiter. Am văzut o chestie asemănătoare la Hamburg. Nu merită să-ţi pierzi timpul nici pe gratis!

— În orice caz, nu-i un spectacol prea potrivit pentru relaxare, murmură Nataşa, mereu atentă să nu rănească pe nimeni.

Larsson nu socoti necesar să se dezvinovăţească pentru ideea lui nefericită. Coşmarul metalic părea să-l fi răscolit mai mult şi altfel decât pe colegii săi. Se ridică brusc şi ieşi din lojă. După o clipă de ezitare, ceilalţi îl urmară. În acea ultimă seară petrecută pe Pământ, trebuiau să rămână împreună.

Larsson îi aştepta pe culoar. Avea un chip atât crispat, încât Mario propuse, în maniera lui explozivă:

— Ce-ar fi să mergem în Prater?

* * *

Cabina se prăbuşea pe panta mult înclinată a toboganului. Imaginea ei, răsfrântă în oglinda lichidă, îi venea fulgerător în întâmpinare. Sorin se cramponă de speteaza scaunului din faţă. „Acum!” Imaginea se sfărâmă

şi pieri. Continuând să lunece pe şinele de metal, cabina despica straturile fluide. Aşezaţi pe stâncile de pe fundul lacului artificial, îndrăgostiţii făceau semne prieteneşti astronauţilor, clătinându-şi căştile globulare. Mai departe, într-un colţ rezervat lor, copiii se jucau de-a prinselea, încălecând micile velomotoare subacvatice.

Înainte de a intra în barul de pe mal, Wolfgang privi peste umăr lacul în care se cufunda o altă cabină.

— Acceleraţia e mult mai mică decât în centrifugă şi totuşi mi s-a tăiat răsuflarea, spuse el.

— Şi mie, mărturisi Ramsay. Poate pentru că aici suntem „în civil”.

Larsson le aruncă o privire distrată şi deschise uşa. Când îl ajunseră din urmă, era instalat la o masă octogonală, în mijlocul căreia lucea claviatura distribuitorului automat.

— Ce bem? întrebă Mario.

— Un cocktail de kiwi, ananas şi lapte de cocos, sugeră Liu.

— Slăbeşte-mă cu chinezăriile tale! se burzului Larsson. Vreau un „propergol”!

Şi apăsă pe una din clape. Trapa se deschise, lăsând să iasă o cupă de cristal. Alcoolul avea o superbă culoare violacee.

— Un singur pahar, Sven, spuse Nataşa, încet. Mâine pornim.

* * *

Naveta îi aştepta pe rampa de la cosmodromul din Darmstadt al Agenţiei Spaţiale Europene. Dacă nu s-ar fi gândit că gestul său putea fi primit cu zâmbete ironice de ceilalţi membri ai echipajului, Sorin ar fi mângâiat cu vârful degetelor carcasa lucitoare. Înainte de a urca pe platforma ascensorului, îmbrăţişă cu privirea cerul opalin, clădirile viu colorate ale spaţiodromului, câmpia dimprejur, imagini

peste care ochii îi lunecaseră de atâtea ori, cu nepăsarea obişnuinţei. Părăsea toate acestea şi altele, mult mai apropiate, pentru o vreme îndelungată, poate pentru totdeauna. Ar fi vrut ca Dana să fie acolo, să o îmbrăţişeze de bun rămas, dar Vlad abia împlinise trei luni... „Când ai să te întorci, va fi băiat mare!”

Megafoanele îşi lansară din nou chemarea imperioasă:

— Vă rugăm să eliberaţi zona rampei de lansare! Ultimul autocar se retrage peste cinci minute!

Vrând parcă să dea mai multă greutate cuvintelor, fasciculele de lumină ale reflectoarelor încetară să mai mături terenul, concentrându-se asupra grupului dominat de înaltul Larsson. Erau acolo familiile astronauţilor, reporteri care nu se hotărau să-şi părăsească prada, admiratoare cu braţele încărcate de flori condamnate să rămână pe Pământ...

Inginerul zâmbi încă o dată camerelor Terravisionului, se desprinse din cercul vânătorilor de autografe şi se îndreptă, ultimul, spre ascensor. Zâmbetul îi stăruia pe buze, în contrast cu neliniştea care-i împăienjenea ochii.

„O să-i treacă, gândi Sorin. Avem prea destul timp pentru asta.”

Ascensorul se opri în dreptul deschizăturii navetei. Dinspre pădurea de mesteceni veni o adiere abia simţită. Sorin o sorbi până în adânc, trimise un sărut din vârful degetelor celei care îl privea pe ecranul tridim de acasă şi păşi peste prag, încercând să-şi stăpânească tremurul buzelor.

* * *

„Ares” fusese asamblat într-un punct Lagrange, din componentele trimise cu destulă vreme înainte. Avea dimensiuni apreciabile, capabile să adăpostească sistemele de propulsie, de navigaţie şi de comunicaţii, depozitele de

combustibili şi de provizii, sera hidroponică, habitatul şi spaţiile de antrenament ale echipajului.

În prima etapă a călătoriei de 250 de zile, piloţii Mario Valverde şi Liu Haipeng trebuiau doar să urmărească respectarea traseului stabilit cu ajutorul sistemului spaţial de navigaţie. Priceperea lor avea să se arate în timpul operaţiilor complexe ale amartizării, când aprecierea factorilor interni şi externi nu putea fi lăsată exclusiv pe seama computerelor. Cât despre indicaţiile pe care le-ar fi putut primi de la Centrul de control al misiunii, trebuie spus că, pe măsura creşterii distanţei dintre Pământ şi astronavă, mesajele aveau să ajungă cu o întârziere de până la douăzeci de minute.

Asta nu înseamnă că piloţii şi ceilalţi membri ai expediţiei îşi petreceau zilele într-un *dolce far niente.* Ei supravegheau aparatele, efectuau observaţii astronomice, nu neglijau exerciţiile standard de adaptare la condiţiile imponderabilităţii şi îşi petreceau o bună parte din timpul liber în faţa cineciberului. Fiind vorba despre o invenţie relativ recentă şi pentru a tempera entuziasmul celor dornici de senzaţional cu orice preţ, este necesară o explicaţie succintă, ţinând seama şi de faptul că a jucat un anume rol în declanşarea dramei. Ideea „colaborării” între utilizatori şi complexul cibernetic nu are un temei real. Cineciberul nu este, totuşi, decât o maşină perfecţionată. Caracterul ei inedit constă în faptul că oferă spectatorilor posibilitatea de a fi, în acelaşi timp, scenarişti, regizori, scenografi şi actori. Aşezaţi comod în fotolii, ei dirijează mişcarea personajelor pe care le-au imaginat şi le furnizează dialogurile. Spectacolul poate fi întrerupt şi reluat oricând, scenele fiind păstrate în memoria aparatului. Şi cum participanţii la acest joc nu ştiu cine se ascunde îndărătul celorlalte personaje, acţiunea se desfăşoară sub semnul neprevăzutului şi al fanteziei fără limite spaţio-temporale.

Cineciberul se afla încă în faza experimentală, dar cosmopsihologii ceruseră cu insistenţă ca „Ares” să fie înzestrat cu unul dintre primele aparate. „Zborul spre Marte nu seamănă cu modestele aventuri selenare, spuneau ei. Durata lui, deocamdată excepţională, poate genera o stare de puternică iritaţie sau, dimpotrivă, de apatie, datorită scăderii tonusului scoarţei cerebrale. În ambele cazuri, cineciberul constituie un remediu de neînlocuit, oferind echipajului cel mai eficient mijloc de destindere activă.” Şi astronauţii îşi petreceau, într-adevăr, o mare parte a timpului liber în faţa ecranului tridim.

Ezitaseră îndelung înainte de a trimite primele impulsuri către ansamblurile de celule moletronice. Simţeau că nu e cazul să aleagă o poveste banală şi nici o acţiune palpitantă, cu lovituri de teatru în cascadă. Sorin se hotărî, în sfârşit, să schiţeze un fundal de nisipuri roşietice. Altcineva despică imediat deşertul cu un canal pe care-l făcu să se piardă la orizont. Un al treilea întunecă bolta, împodobind-o cu două luni de cleştar.

Aparatul fusese încercat îndată după instalare, dar specialiştii se mulţumiseră să schiţeze câteva elemente izolate şi statice: un om, o casă, o floare... Acum, iluzia unui alt fel de viaţă era desăvârşită. Nisipurile răsfrângeau lumina săracă a sateliţilor marţieni, pe fundul canalului curgea un fir de apă şi tăcerea era înfiorată de un murmur îndepărtat de vânt. Apoi apăru primul personaj.

Marţianul se apropia încet de canal, plutind parcă peste întinderea pustie. Era o făptură umanoidă, de statură potrivită, cu un chip triunghiular pe care luceau doi ochi ca două petale de aur. De-a curmezişul pieptului său îngust era petrecută o eşarfă cu sute de broderii strălucind în toate culorile curcubeului. Se apropia încet şi degetele subţiri îi alergau pe broderii, trezind un freamăt melancolic.

Prezenţa stingheră a Marţianului amplifica senzaţia dezolantă pe care o isca pustietatea dimprejur. Cineva

reacţionă energic. Pe cerul purpuriu se ivi o astronavă care semăna cu „Ares” şi, ceva mai târziu, un modul coborî nu departe de canal. Uşa lui se deschise şi în prag apăru o siluetă subţire.

„Asta trebuie să fie plăsmuirea lui Sven, îşi spuse Sorin. Şi nici măcar n-a îmbrăcat-o în combinezonul etanş!”

Personajul pe care-l crease, Bătrânul Lup de Spaţiu, îşi făcu şi el apariţia. Îi întinse Astronautei costumul, dar ea ridică din umeri („Încăpăţânatul de Sven!”) şi inspiră adânc aerul pe care doar magia cineciberului îl adaptase cerinţelor vieţii terestre. Aşteptară câteva clipe, dar în prag nu se mai ivi nimeni. Coborâră cele câteva trepte ale scării metalice, până pe solul sângeriu. De pe celălalt mal al canalului, Marţianul îi privea, nemişcat. Doar degetele îi alergau parcă mai repede pe broderiile multicolore şi în melodia suavă se strecurase o undă de mirare.

Fata îi surâse. Surâse şi el, cu o gură lipsită de dinţi.

— Semeni cu un personaj dintr-o carte, îi spuse, în chip de salut, Bătrânul Lup de Spaţiu.

Şi spectacolul se întrerupse, pentru a face loc programului de antrenament.

* * *

— Şah, spuse Sorin, cu o voce nesigură, speriat parcă de perspectiva neaşteptată a victoriei. Şi, într-un puseu de autoironie, se asemui acelui amator din Vasiuki căruia nu-i venea să creadă că l-a învins pe „marele maestru” Ostap Bender[1].

Larsson aşteptase mutarea, cu ochii în gol. Pe faţa lui, acoperită de barba lăsată să crească în voie, nu se citea decât indiferenţă. Iar coama lui blondă, lucind odinioară ca o cască de aur, avea acum o culoare incertă.

— Şah, repetă Sorin, ridicând glasul.

---

[1] Vezi „*Douăsprezece scaune*” de Ilf & Petrov.

Inginerul tresări şi îşi întoarse privirea asupra eşichierului, pe care piesele erau prinse ca nişte gâze în insectar. Nu-i trebui mult ca să-şi dea seama că partida era pierdută. Strânse fără vlagă mâna partenerului său, îşi desfăcu centura care-l ţinea legat de fotoliu şi vâsli prin aer spre uşă.

Sorin îl privea, fără să simtă bucuria victoriei. I se părea că înfrângerea, prima de când jucau împreună, are o semnificaţie neliniştitoare.

Sven Larsson urcase vertiginos treptele consacrării oficiale, dobândind într-un an titlul de maestru internaţional. Printre succesele lui se număra câştigarea concursului Euroviziunii. Milioane de telespectatori putuseră urmări în direct momentul în care o daneză apetisantă îi punea pe cap marea cunună ale cărei simbolice frunze de laur fuseseră înlocuite cu bancnote răsucite în chip artistic. Presa din mai multe ţări criticase lipsa de gust a organizatorilor, fără a pune la îndoială meritele învingătorului. Lăudându-i inspiraţia şi tenacitatea, specialiştii îi pronosticau un viitor strălucit. Un gazetar entuziast scrisese chiar că, dacă marţienii joacă şah - „şi nişte făpturi inteligente trebuie să joace şah, indiferent de originea lor planetară!” - vecinii lor tereştri vor fi reprezentaţi cu cinste.

Pasionat amator de înfruntări pe cele şaizeci şi patru de pătrate, Sorin închisese în caseta personală cu cifru, pe care fiecare membru al expediţiei avusese dreptul să o ia în marea călătorie, piesele de fildeş dăruite de tatăl său când luase bacalaureatul. În perioada de pregătire a călătoriei, se încumetase, nu o dată, să-i ţină piept suedezului. Izbutise să-i smulgă câteva remize, dar maliţiosul Mario Valverde afirma că Larsson îi dăruise aceste mici bucurii ca să nu-i taie cheful. „Doar ai să-i fii unicul partener, până ce ne vom întâlni cu marţienii” spunea el, făcându-i cu ochiul lui Liu, care zâmbea cu fereală, ca să nu jignească pe

nimeni.

Pe astronavă, situaţia se schimbase. Larsson câştiga duelul deschiderilor, datorită automatismului generat de cunoaşterea temeinică a variantelor principale, se pierdea în jocul de mijloc şi era nevoit să se întrebuinţeze serios ca să termine la egalitate. Iar acum...

* * *

— Mă întreb dacă Sven...

— Nu prea mai e timp pentru întrebări, interveni Ramsay. Iartă-mă, Nataşa, dar dacă nu luăm măsuri acum, mai târziu s-ar putea să fie prea târziu.

Sorin hotărâse că trebuie să le împărtăşească celor doi comandanţi ai misiunii observaţiile sale privind comportarea inginerului. La discuţie participa şi Lefevre, dator să vegheze asupra sănătăţii fizice şi mentale a echipajului. Constatase şi el că Larsson îşi îndeplinea obligaţiile fără tragere de inimă, claustrându-se apoi în cabina lui. Doar cineciberul mai reuşea să-l înviorează.

— Poate că suportă mai greu ca noi agravitaţia, încercă Sorin să găsească o explicaţie.

— S-a dovedit a fi cel mai rezistent în timpul simulărilor, replică Lefevre.

— Dar acum ne aflăm în cosmos de o lună, spuse Nataşa. Şi nu pe o orbită circumterestră, unde să ştim că am putea fi recuperaţi oricând.

— N-ar fi bine să staţi de vorbă cu el, voi trei? întrebă Sorin.

Ramsay clătină din cap:

— Efectul ar putea fi contrar celui dorit... Ce spui, doctore?

— E o situaţie inedită şi nu ştiu cum ar reacţiona. Să ne gândim, mai curând, la o modalitate de a-l antrena în activităţi colective.

Peste câteva zile, în programul cotidian fură introduse noi exerciţii menite să completeze adaptarea la condiţiile imponderabilităţii. Erau, de fapt, primele jocuri spaţiale, chiar dacă modelul lor terestru nu era greu de recunoscut. Mai întâi, un fel de înot aerian. Concurenţii se aşezau la un capăt al sălii şi, la un semn, porneau spre capătul opus. Suplul şi agilul Liu Haipeng trecea linia de sosire înaintea celorlalţi. Era, apoi, un fel de luptă liberă. Duelul începea pe ringul imaginar din centru, combatanţii străduindu-se să-l facă pe adversar să atingă unul dintre pereţi. Revelaţia turneelor fusese biologul Sorin Brebu, care-şi amintise de isprăvile adolescenţei petrecute într-un mic oraş moldovenesc. Adevărul este că învingător ar fi trebuit să fie mai curând atleticul Larsson. Dar, după câteva prezenţe apatice, el declarase „Aţi dat în mintea copiilor!” şi refuzase să mai participe la altceva în afara exerciţiilor obligatorii, cu excepţia prezenţei în faţa cineciberului.

* * *

Al patrulea personaj coborî dintr-o astronavă sferică argintie. Venea de pe un satelit al planetei 55 Cancri şi i se încredinţase misiunea de a studia formele superioare de viaţă din sistemul solar, întâmplarea i le scosese de la început în cale, dar el nu se bucură, pentru că nu putea să se bucure. Era un robot.

După câteva tentative nereuşite, Sorin renunţă la intenţia de a descoperi cine se află în spatele celorlalte personaje. Înţelesese că acţiunile şi tiradele lor, uneori aparent absurde, se datorează unei reguli de bază a spectacolului, pe care, de altfel, o aplica şi el, cu tot mai multă îndemânare. Pentru că farmecul cineciberului constă şi în a lăsa făpturile imaginare să evolueze întrucâtva liber, conform şi semnificaţiei fiecărei împrejurări. Aşa că Bătrânul Lup de Spaţiu cercetă vestigiile civilizaţiei

marţiene, călăuzit de trubadurul cu ochi aurii, se îndrăgosti de Astronaută şi îi descrise oaspetelui din Cosmos minunile civilizaţiei terestre. Dar Marţianul îşi flutură degetele prelungi prin aer, începând să depene o nouă poveste despre vremea în care planeta era acoperită cu păduri şi oraşe, Astronauta îi spuse că pe Pământ o aşteaptă o mare iubire, iar Robotul îl ascultă cu o politeţe încremenită, ca să-i spună la urmă că releul inutilităţii nu lăsase să treacă decât informaţiile necesare.

Între timp, „Ares” îşi continua drumul spre Marte. Pe marea hartă din camera de comandă, punctul luminos care indica poziţia astronavei se deplasa imperceptibil, urmând linia roşie trasată între cele două planete. Prin hublourile de borazon, transparente până la a da senzaţia de inexistenţă, astrele scânteiau nemişcate, ca nişte pietre scumpe ţintuite pe perna de catifea neagră a bijutierului. Albastrul înşelător al oceanului atmosferic rămăsese mult în urmă. De jur împrejur stăpânea întunericul dens, apăsător, aproape palpabil, un ocean şi acesta, în ale cărui ape insulele se află risipite uneori până la depărtări pe care mintea abia poate să le cuprindă. Astronauţilor li se părea că totul e neclintit în jur, că ei înşişi au încremenit pe vecie, într-un punct eliberat de tirania legilor Universului.

* * *

Constructorii concepuseră o armură care să reziste bombardamentului micrometeoriţilor. Cât despre corpurile de mai mari dimensiuni, sistemele de detecţie la distanţă făceau posibile devieri pasagere de la ruta astronavei, realizate cu ajutorul motoarelor auxiliare. La simulările efectuate pe Pământ, procedeul dăduse rezultate excelente. Aici stăruia însă un fior de incertitudine, înaintea probei de foc: întâlnirea cu un roi meteoric. Cum dimensiunile lui nu îngăduiau să fie ocolit, „Ares” avea să

execute un dans cu figuri complicate, maestrul de ceremonii fiind, evident, marele computer din sala de comandă.

În preajma întâlnirii, Larsson îi surprinse încă o dată. Era destins şi surâzător, cum nu-l văzuseră decât pe Pământ, cu câtva timp înaintea plecării. „Ce-o fi cu el?” se întrebă Sorin. N-avu timp să caute răspunsuri: inginerul le atrase atenţia că e ora cineciberului:

— Să nu întârziem, spuse el. Peste două ceasuri...

Peste două ceasuri aveau să întâlnească roiul meteoric.

Spectacolul începu într-o notă de uşoară nelinişte. Marţianul îşi înmulţise gesturile şerpuitoare. Astronauta vorbea mai mult ca de obicei. Bătrânul Lup de Spaţiu privea mereu la ceasul de mână... Numai Robotul rămăsese acelaşi. Se mişca fără grabă, cu pasul lui greoi, asamblând câteva obiecte bizare pe care le scosese din sfera argintie.

— Ce vrei să faci? îl întrebă Astronauta.

— Să păstrez amintirea chipurilor voastre.

Ceilalţi se întoarseră spre el.

— De ce tocmai acum? se miră Bătrânul Lup de Spaţiu.

— Pentru că va trebui să părăsim planeta. Peste două ceasuri va cădea o ploaie de meteoriţi şi astronavele noastre ar fi distruse.

— Exagerezi…

— Deloc, bătrâne!

Era vocea lui Larsson. Inginerul îşi scosese calota psihoconvertizorului şi îi privea surâzând. Un surâs ciudat, mai curând un rânjet care-i dezvelea dinţii albi şi puternici.

— Ce te-a apucat, Sven? se încruntă Mario.

— Nimic deosebit, macaronarule. Doar că nu vreau să fiu decorat post-mortem.

Apăsă pe clapele de pe braţele fotoliului şi, eliberat din strânsoarea legăturilor elastice, se înălţă spre tavan, cu capul în jos.

— Ce vrei să faci? se alarmă Ramsay.

— Ce trebuia făcut mai de mult, răspunse inginerul, pornind spre uşă. Am ajuns la capătul liniei şi întoarcem. Dacă vrea cineva să coboare...

Mario şi Wolfgang se aruncară asupra lui, vrând să-l oprească. Dar Larsson, care-i pândise cu coada ochiului, se răsuci pe jumătate în aer şi scoase mâna din buzunarul drept. Se auzi un pocnet şi Mario îşi duse mâna la umăr. Wolgang se opri, uluit şi inginerul, ajungând la uşă, o închise pe dinafară. Se repeziră la butonul micului servomotor, dar mecanismul nu voia să asculte. Drumul spre panoul de comandă era blocat.

* * *

Rana era superficială. Doctorul îl bandajase pe Mario, care bombănea, furios:

— Dreptul la intimitate!... Dacă s-ar fi făcut un control înainte de plecare...

— Nu putem înlocui încrederea cu suspiciunea, replică Ramsay. Şi-apoi cine şi-ar fi închipuit că, în loc de fotografii de familie, discuri tridim şi altele asemenea, Larsson va lua în călătorie o armă letală?

— Mă întreb în ce scop, interveni Reiter. Doar n-o fi crezut că pe Marte ne aşteaptă micii oameni verzi!

— Mobilurile unor gesturi sunt greu de desluşit, spuse Lefevre. S-ar părea că, în cazul lui, depresiunea s-a instalat înaintea decolării. Poate că nu l-a ocolit gândul sinuciderii...

Tăcură câteva clipe, meditând.

— Dacă zborul nostru ar fi fost urmărit pe ecranele televizoarelor de pe cele cinci continente, suedezul şi-ar fi regăsit aplombul, rosti Sorin. Curajul lui, atât cât era, se hrănea din lumina reflectoarelor şi a flashurilor, din admiraţia pe care o citea în ochii celorlalţi. În lipsa lor...

— Mi-e teamă că n-ai să poţi comunica şi altora subtilităţile astea, mormăi Mario. Dacă nu-l oprim...

Cum să-l oprească? Nicio soluţie nu părea să le fie la îndemână. Ca să-şi croiască drum prin uşa metalică, ar fi fost nevoie de un aparat oxihidric şi nu dispuneau nici măcar de un ciocan şi o daltă. Iar Larsson efectua, desigur, calculele necesare pentru a întoarce „Ares” spre Pământ. Reuşita lui ar fi însemnat nu doar spulberarea tuturor speranţelor care însoţeau expediţia. O eroare infimă ar fi putut primejdui viaţa întregului echipaj. Abătându-se de la ruta trasată de specialiştii Agenţiei Spaţiale Internaţionale, astronava ar fi devenit prada forţelor oarbe ale Cosmosului.

— Cred că ar fi o soluţie, reluă Sorin. Dacă aş ieşi prin camera-ecluză...

— Ei, poftim! izbucni Mario. Ţara arde şi dumnealui are chef de plimbări extravehiculare!

În ochii Nataşei licări o luminiţă de înţelegere:

— Continuă, Sorin!

— Mă întreb dacă n-aş putea ajunge în zona care ne este acum inaccesibilă printr-una dintre duzele motoarelor auxiliare.

— Şi dacă Larsson a isprăvit calculele şi declanşează motorul? întrebă Liu, care tăcuse până atunci.

— Riscul există, desigur, recunoscu Sorin, înfiorându-se. Dar mai bine moartea într-o frântură de secundă, decât o agonie lipsită de orice speranţă.

— E o iluzie, dragul meu, spuse Nataşa. Costumul spaţial e rezistent, iar jetul de gaze te-ar zvârli departe de astronavă. Agonia ar dura, poate, mai puţin decât a noastră, dar ar trebui s-o suporţi singur...

În liniştea care se lăsase, îşi dădură seama că nu mai aud zgomotul slab al ventilatoarelor. Scoţând din funcţiune servomotorul uşii, Larsson defectase pesemne circuitul de aerisire al sălii cineciberului.

Ezitările lui Sorin se spulberară.

— Am să încerc, spuse el, încet. Ajutaţi-mă să mă îmbrac.

* * *

Pompele camerei-ecluză înghiţiră ultimul strop de aer. Trapa exterioară se deschise. Sorin făcu un pas, încă unul şi tălpile sale magnetice se lipiră de trupul astronavei.

Autorii Manualului de astronautică indicaseră cum trebuie să acţionezi când picioarele îţi sunt legate de carcasă prin invizibilul flux magnetic, iar restul corpului pluteşte liber în spaţiu. Dar simulările de pe sol nu puteau reda întreaga complexitate a situaţiei reale. La fiecare mişcare, Sorin se legăna într-o parte şi în alta, încă nesigur, ca un copil care abia a învăţat să meargă. Iar în jurul lui era o beznă faţă de care nopţile pământene par adevărate orgii de lumină. Aprinse becul de pe cască şi zări, nu prea departe, capătul exterior al duzei. Porni într-acolo, înaintând cu precauţie. Respira din ce în ce mai greu şi simţea cum îl acoperă un giulgiu de transpiraţie îngheţată. Printr-un straniu proces de dedublare, se vedea de sus, lunecând pe suprafaţa lucioasă ca o omidă uriaşă cu excrescenţe informe.

Ajuns la ţintă, trebui să-şi acorde un răgaz de odihnă. Era stors de puteri şi setea îi ardea buzele. Se strădui să-şi alunge din minte viziunea obsedantă a unei mâini care se apropie de butonul triunghiular. „Ce-o fi făcând Mario? De nu s-ar infecta rana.” Se strecură, în sfârşit, în tubul metalic, târându-se ca într-un coşmar fără sfârşit, până ce casca se izbi de un obstacol. La lumina becului, văzu - şi îşi aminti ceea ce uitase sub presiunea evenimentelor - că diametrul deschizăturii prin care fluidul de lucru pătrundea în duză n-avea decât câţiva centimetri. Un mic cerc întunecat în mijlocul unei plăci masive de metal. Toate eforturile lui păreau zadarnice. Şi atunci, pierzându-şi o clipă minţile, se năpusti, cu capul înainte, asupra obstacolului.

Placa de metal, prinsă numai într-o parte şi comandată de un resort puternic, cedă. O lumină roşie, violentă, începu

să pulseze în camera de comprimare a gazelor, însoţită de un sunet strident. Semnalul de alarmă. Se prăbuşi pe podea, auzind cum placa se închide în urma lui, cu un zgomot sec. Îşi spuse că, dacă Larsson ar fi apăsat atunci butonul triunghiular, presiunea gazelor l-ar fi strivit, cu toată rezistenţa costumului spaţial. „Cel puţin nu aş cunoaşte supliciul agoniei în singurătate”.

Trebuia să se pregătească pentru ultima încercare: întâlnirea cu suedezul. Nu-şi făcea iluzii. Singura lui şansă era să-l surprindă şi să-l imobilizeze. O loterie cu un singur număr câştigător. Dându-şi seama că tensiunea nervoasă care-l susţinuse până atunci era pe cale să se stingă, se ridică şi se îndreptă spre camera de control. Nu găsise încă mecanismul de acces - ochii îi erau răniţi de pulsaţiile luminii, degetele îi tremurau - când trapa se deschise şi Larsson îşi făcu apariţia, îmbrăcat şi el într-un costum spaţial. Voia probabil să vadă ce a declanşat semnalul de alarmă. Surprinderea îi dispăru într-o clipă. Făcu un pas, întinse braţele şi-l apucă pe intrus de umeri, silindu-l să îngenuncheze. Pătruns de oboseală până la ultima fibră, Sorin nu-i opuse rezistenţă. Ţintuindu-l cu o mână de fier, suedezul se pregăti să-i desprindă casca de pe umeri. Privind placa îndărătul căreia pândea ventuza vidului cosmic, biologul înţelese ce pieire înfricoşată îi hărăzea fostul său partener de şah. Cu un efort suprem, se smulse din strânsoare, se năpusti spre camera de control şi intră prin trapa rămasă deschisă. Mai avu putere să o închidă şi să o blocheze şi se cufundă în negurile care-l chemau de atâta vreme.

* * *

Toc! Toc! Toc!

Ciocanul lui Wolfgang desprinde aşchii dintr-o stâncă purpurie, brăzdată de vine subţiri, argintii. Cad încet,

rotindu-se ca frunzele copacilor de pe Terra şi, când ating solul, se prefac în omizi uriaşe, care se târăsc, lăsând urme strălucitoare.

Toc! Toc!

Unde a dispărut geologul?... De stânca purpurie se reazemă acum Nataşa, care-l priveşte cu o expresie de compătimire pe chip, murmurând: „Singur în spaţiu... Singur...”.

Imaginea se schimbă din nou. Larsson, în spatele unui tun minuscul. Aprinde fitilul cu o brichetă-revolver şi rânjeşte: „Mat!”. Ghiuleaua zvâcneşte fără zgomot din ţeava scurtă. Lovit în umăr, Mario descrie o traiectorie ciudată. Silueta lui se dizolvă în lumina sângerie. I se aude numai vocea, îngânând: „Singur… Singur…”.

* * *

Toc! Toc!

Fiecare bătaie îi răsuna dureros în urechi. Deschise ochii şi văzu, foarte aproape, podeaua pe care se prăbuşise. Încercă să se mişte, dar amorţeala îi prinsese încheieturile în brăţări de puf căptuşite cu milioane de vârfuri de ac.

Bătăile se auzeau din camera de compresiune. „Larsson!” îşi aminti brusc totul.

„Ceilalţi mă aşteaptă, sau… Ventilatoarele s-au oprit!” Izbuti să se ridice, dar toropeala îl cuprinse iar, ca un vârtej din a cărui îmbrăţişare abia putu să se smulgă. Îşi lipi urechea de peretele despărţitor. Nimic în afara pulsaţiei ritmice a sângelui în artere. „Şi-o fi pierdut cunoştinţa... Să deschid!… Dar dacă stă la pândă?…”.

Se întoarse şi cercetă încăperea, căutând parcă un răspuns. Privirea îi alunecă asupra tabloului şi se opri, atrasă de luciul mat al unui buton triunghiular. Din adâncurile memoriei se iviră frazele învăţate pe de rost: „În cazul unei defecţiuni a comenzilor de la postul de pilotaj,

pot fi utilizate comenzile auxiliare din camera de control. Ordinea este aceeaşi: 1. Maneta de cuplare a motorului atomic. 2. Butonul triunghiular care acţionează motoarele auxiliare...”. Un gând prinse contur: „Ar fi de ajuns un gest... A vrut să mă ucidă! Nebunia lui poate să ne ucidă pe toţi!...”

Îşi smulse privirea de pe butonul triunghiular şi se trezi parcă dintr-o nălucire. Tentaţia de mai înainte i se păru monstruoasă. Revăzu fruntea netedă a inginerului aplecată asupra tablei de şah, degetele lui prelungi pianotând pe măsuţă în vreme ce el, Sorin, căuta o iluzorie ieşire dintr-o situaţie disperată. Îşi aminti de o noapte petrecută pe terasa observatorului astronomic din Potsdam, visând la peisajele marţiene...

Sorin începea să fie furios pe propria lui nehotărâre. „În primul rând, trebuie să ajung la ceilalţi! Vom hotărî împreună cum să procedăm cu Larsson... Şi dacă soarbe acum ultimele molecule de oxigen?... N-ar trebui să mă preocupe soarta unui om care ar fi putut să-l omoare pe Mario!...” Dar la capătul acestui dialog mut mâna i se întinse, parcă fără voie, spre mecanismul de deschidere a trapei.

Dreptunghiul de metal porni să se retragă în locaşul din perete, în timp ce aerul din camera de control se năpustea în camera de compresiune, împotrivindu-se şuvoiului nevăzut, Sorin îl văzu pe inginer cu o întârziere de o secundă. Capacul rotund al duzei era deschis şi din costumul spaţial al lui Larsson se vedeau doar casca şi braţele întinse. Iar la capătul braţului drept, revolverul al cărui ochi întunecat era aţintit asupra biologului. Acesta îşi aplecă instinctiv capul, închizând totodată trapa. Ochiul întunecat se aprinse. Undeva, în spate, se auzi un zgomot metalic. Sorin se trezi din nou pe podea. Pereţii încăperii se aplecară parcă spre el şi aerul se preschimbă într-un înveliş de plumb, paralizându-i mişcările.

Glonţul lovise butonul triunghiular.

* * *

La lumina becului de pe cască, Sorin zări o aşchie lucitoare înfiptă în trupul lui „Ares” - un semn al trecerii astronavei prin curentul meteoric. O smulse şi o puse în buzunarul costumului spaţial. Wolfgang avea să-i mulţumească pentru această primă piesă a viitoarei sale colecţii de minerale extraterestre.

Readus pe ruta iniţială, „Ares” îşi urma drumul spre Planeta Roşie. De jur împrejur stăpânea întunericul dens, apăsător, aproape palpabil. Undeva în hăul acesta se afla trupul lui Larsson. Jetul de gaze declanşat de glonţ îl aruncase undeva, departe. Şi nu mai avuseseră cum să-l caute: computerul preluase comanda astronavei, călăuzind-o printre fragmentele cosmice. Inginerul rămăsese singur sub astrele care scânteiau nemişcate. Avea să rătăcească de-a pururi, sau avea să fie spulberat de o stea căzătoare, risipindu-se în abisul de a cărui nesfârşire se înspăimântase.

Sorin se scutură şi porni spre camera-ecluză. Curând, trapa exterioară se închise şi prin fante începu să pătrundă aerul, cu un susur aproape melodios. Apoi panoul metalic lunecă fără zgomot şi în dreptunghiul de lumină se iviră siluetele celor care-l aşteptau.

PLOAIA DE SEARĂ

Se întorceau de dincolo de Proxima, cu ochii incendiaţi de văpaia atâtor sori. Şi nerăbdarea lor gonea spre ţărmul încă nevăzut, mai iute decât astronava acoperită de cicatricile atâtor întâlniri primejdioase pe drumurile Cosmosului.

Dan credea că ştie totul despre Pământ, din cuvintele, sunetele şi imaginile înscrise în memoria computerelor: poeme şi melodii, clădirile înălţate până la cer, clocotul stadioanelor, simunul şuierând în deşert... Tatăl său, pilotul, îl prevenise că planeta putea să aibă alt chip:

— Pentru noi au trecut cincisprezece ani. Pentru cei de acasă...

— Ştiu, zâmbise băiatul, nu prea convins. Einstein... Viteza şi timpul... Paradoxul lui Langevin...

Dar Einstein avusese dreptate. Pe cosmodromul din Africa de Nord veniseră să-i întâmpine rudele lor din nu se ştie a câta spiţă. Îşi mişcau cu graţie trupurile statuare, radiau o sănătate explozivă şi se amuzau să repete, cu uimită afecţiune:

— Unchiule Dan...

Băiatul privea în jur, nedumerit. Aici ar fi trebuit să stăpânească nisipul, dar lanurile îşi clătinau săbiile subţiri până la orizont. „Fata Morgana?” Făcu doi, trei paşi, se aplecă şi simţi răcoarea verde mângâindu-i obrajii.

Ar fi vrut să vadă Sahara de sus, ca să se convingă că nu fusese un miraj. Dar aerodina lenticulară zvâcni dintr-un salt până în stratosferă, începându-şi apoi lunecarea prelungă spre spaţiodromul din Carpaţi.

Îi aştepta un vehicul ca o lacrimă albastră şi băiatul se

bucură gândind că, poate, îi vor îngădui să ţină şi el volanul, să încerce „beţia vitezei” despre care citise în microfilmoteca astronavei. Nu văzu însă nimic care să semene cu un volan. Se instalară comod şi Vald, cel mai tânăr dintre nepoţi, spuse, fără să ridice glasul:

— Spre oraş.

Maşina porni să devoreze şoseaua lucitoare. Culmile împădurite o însoţiră un timp şi se resemnară să rămână în urmă. Dan le urmări, cu o vagă melancolie, retragerea în ceaţă, spre orizontul tot mai îndepărtat.

Discuţia se înfiripa greu. Atleticii strănepoţi nu voiau să intre în pielea mentorilor din vechile utopii. „E mai bine să descoperiţi totul singuri”, spuneau ei. Iar părinţii lui Dan nu se puteau opri să evoce chipuri şi întâmplări care încremeniseră, pentru ei, într-un prezent perpetuu.

În dreapta şoselei crescu, treptat, o cupă uriaşă.

— Un radiotelescop! exclamă Dan.

— Seamănă cu primele tipuri, încuviinţă fata de lângă el, scuturându-şi părul tăiat scurt.

— Seamănă?

— E tot un receptor parabolic, dar colectează microundele emise de sateliţi.

— Poţi s-o crezi pe Ionda, interveni Vald. E dispecer al Sistemului Energetic Solar.

— Aş fi vrut să văd un radiotelescop adevărat! se încăpăţână Dan.

— Sunt destule pe orbita lui Pluto. Dacă nu te-ai săturat de preumblări cosmice...

Băiatul ar fi vrut să riposteze, dar maşina albastră stopă lin. Ajunseseră la liziera unui parc imens, în care se pierdeau câteva trotuare mobile, acum în repaos. Urcară pe unul anume şi mecanismul ascuns se trezi din somnul său metalic.

În parc era o linişte subliniată de ampla respiraţie vegetală. Ca să n-o tulbure, Dan întrebă în şoaptă,

nerăbdător să-şi confrunte amintirile livreşti cu o realitate palpabilă:

— Mai e mult până la oraş?

Nu înţelese zâmbetele celorlalţi decât când i se spuse că, de fapt, parcul... Mirarea (dezamăgirea?) nu avu când să se exprime. Coborâră de pe trotuarul mobil pe o alee care tăia bariera verde, ducând până în faţa unei clădiri cu linii zvelte, armonioase.

— Să intrăm, propuse cineva.

Pătrunseră în livingul invadat de miresmele tari ale esenţelor tropicale. O pasăre-liră îi privi enigmatic şi pluti alene de pe o ramură pe alta.

Hotărâră să facă un popas. Îndată răsăriră din podea fotolii care păreau de marmură, dar le îmbrăţişară, elastice, trupurile.

— E casa voastră? întrebă mama lui Dan.

— Câtă vreme locuim în ea, răspunse Ionda.

— Şi după aceea?

— Sunt destui cei care doresc să lucreze sau să se odihnească în Transilvania. Iar noi vom merge, poate, pe Lună...

Băiatul n-avea astâmpăr. Vald îi făcu un semn complice:

— Deocamdată să mergem dincolo.

În camera alăturată, mobilele erau sculptate în acelaşi material înşelător. Un gest abia schiţat şi peretele se deschise, lăsând să iasă o măsuţă încărcată cu gustări şi răcoritoare. Gustară şi se răcoriră, măsuţa se întoarse în ascunzişul ei şi cel mai tânăr nepot se interesă dacă unchiului său îi place fotbalul.

— Am văzut câteva meciuri înregistrate. Nu-i uşor să alergi nouăzeci de minute...

— De ce să alergi?...

Lumina care izvora din pereţi începu să scadă. Apoi spaţiul camerei deveni, brusc, neîncăpător.

Jucătorii evoluau, parcă, în imediata lor apropiere.

Vedeau elicele micilor aparate de zbor individual rotindu-se nebuneşte în coliviile lor discoidale. Lovit pieziş, balonul descria traiectorii imprevizibile în drumul său către porţile ancorate în văzduh.

Meciul se încheie cu o jerbă de artificii înscriind pe boltă rezultatul. Sunetele şi imaginile tridimensionale pieriră.

Mai târziu, urcară toţi pe acoperişul-terasă şi de acolo, în cer. Nu prea departe, alte aerodine închipuiau un ciudat carusel în amurgul sângeriu. În urma lor, şuviţe de aburi se împleteau în pânze tot mai dese.

— E ora ploii de seară, spuse Ionda.

Norii acopereau acum oraşul verde, ca domul opalescent al unei gigantice meduze. Antena Centrului Meteo se învăpăie o clipă, lansând în văzduh un trident orbitor. Lovită în plin, meduza îşi desfăcu miriadele de tentacule argintii, care începură să lovească fuzelajul străveziu al aerodinei.

— Să coborâm! strigă Dan.

— Nu e nicio primejdie, îl asigură Vald.

— Să coborâm!

Aparatul se aşeză lin pe terasă. Băiatul se năpusti pe larga spirală a scării interioare, străbătu în goană camera cu sunete şi imagini, livingul înmiresmat... Ajungând afară, se opri o clipă, ca să-şi scoată încălţămintea şi porni, cu picioarele goale, prin iarbă. Mergea fără ţintă, cu ochii pe jumătate închişi, ascultând cântecul ploii.

TRANZACŢIA

— Îţi aduci aminte de texanul care lansase ideea implantării unei civilizaţii sinergetice[1] pe Marte? Era prin 1985...

Steel râse scurt, râsul lui bine cunoscut în mediile de afaceri, semănând cu nechezatul unui armăsar cinic:

— Dacă ar fi avut atâta minte câtă avere moştenise, n-ar fi mizat pe o planetă moartă şi săracă.

— Spre deosebire de Vonda, reluă Harvey. Chiar dacă, la prima vedere...

Prin fuzelajul transparent al vombului, solul vondian arăta, într-adevăr, uscat şi zbârcit ca obrazul bătrânei sioux în faţa căreia Harvey întârziase cândva, în muzeul figurilor de ceară. Un labirint de movile şi râpe cu malurile abrupte. O singură culoare peste tot: roşul ruginiu, ca sângele închegat pe lama unui cuţit.

Însoţitorul lor, o fiinţă acoperită de păr, cu ochii fixaţi în vârful unor tije cărnoase mobile, declanşă traducătorul portativ şi spuse, fără să-şi mişte buzele subţiri:

— Legendele noastre vorbesc despre „vârsta de aur”, când toate aceste întinderi erau roditoare... Vonda va cunoaşte o nouă vârstă de aur!

Pe nesimţite, ajunseseră la marginea deşertului şi planau acum deasupra unei păduri tinere. La fiecare adiere, şerpi de foc unduiau în frunziş. Steel îşi lipi fruntea de peretele străveziu. Părea să se afle sub vraja pădurii, dar ar fi vrut ca privirea lui să treacă dincolo de bariera vegetală,

[1] Sinergie - Acțiune simultană, îndreptată în acelaşi sens, a mai multor organe sau a mai multor agenţi.

pătrunzând sub crusta roşietică a planetei, acolo unde se aflau uriaşele zăcăminte de vondiu.

Însoţitorul vorbi din nou (vorbi?):

— Trebuie să ne întoarcem. Curând va cădea întunericul.

Vombul trecu iar peste întinderea lipsită de viaţă. Nu ajunseseră la cupola Marelui Oraş, când soarele se prăbuşi la orizont. În aceeaşi clipă, pe cerul negru se iviră scânteierile îngheţate ale stelelor, aşezate altfel decât erau obişnuiţi să le vadă de pe Pământ. Numai Calea Laptelui era la locul ei, dar mult mai strălucitoare, ca o punte de cleştar unind ţărmurile iluzorii ale oceanului cosmic.

Dedesubt se aprinseseră luminile de seară. Coborâră şi cupola se închise iar, apărându-i pe locuitorii capitalei de frigul de la suprafaţa planetei. Vombul îşi opri lunecarea în faţa clădirii care-i găzduia pe cei doi pământeni.

— Pe mâine.

Însoţitorul le întinse mâna lui flexibilă, într-un gest învăţat de la membrii primei expediţii terestre. Harvey o strânse cu precauţie, temându-se parcă să nu sfărâme degetele fragile. Făcând eforturi să-şi ascundă dezgustul, Steel se înclină uşor şi intră în camera etanşă.

— Aşa n-ai să obţii nimic, Joe, spuse Harvey, scoţându-şi costumul izolant.

Steel încercă să scape cu o glumă:

— Ştii, simţul meu estetic...

— Aiurea! Câţiva dintre partenerii tăi de afaceri arată şi mai...

— Sunt totuşi oameni, Bob!

Harvey se răsuci spre el:

— Ai fi putut să rămâi lângă ei - şi să renunţi la vondiu.

— Cam întreci măsura!

— Ce măsură, Joe?... Miliardele tale sunt departe. Ca să te mai bucuri de ele, ai nevoie de pilotul Robert Harvey.

Era un adevăr nu tocmai agreabil, dar Steel găsi imediat replica:

— După cum Robert Harvey, ca să se bucure de milioanele depuse pe numele lui la New York City Bank, trebuie să se întoarcă *împreună cu John Steel.*

Harvey nu ripostă. Era obosit, sau socotea că, într-adevăr, mersese prea departe. Intrară în camera de zi şi se pregătiră să cineze. Într-un acces de sinceritate, Steel declară că vondienii nu erau lipsiţi de inteligenţă şi de pricepere, de vreme ce izbutiseră să construiască atât de rapid o locuinţă adaptată condiţiilor de viaţă terestre.

Strănepot al unui bancher care trecuse cu pierderi minime prin criza financiară din 2009, John Archibald Steel se lansase în afaceri cu impetuozitatea fostului jucător de fotbal american. Destul de abil ca să nu se lase tras pe sfoară, destul de lipsit de scrupule ca să-i înşele pe ceilalţi, îşi investise capitalul în industriile cele mai profitabile. Nu era lipsit de un grăunte de nebunie, fiind înclinat către acţiuni spectaculoase, către lovituri de teatru care să şocheze opinia publică. Adversarii lui spuneau că explicaţia trebuie căutată în arborele genealogic al familiei, la rădăcina căruia se afla un anume Richard Steel, zis „Stângaciul”, pirat, contrabandist şi traficant de carne vie în Mările Sudului. În loc să treacă sub tăcere această filiaţie nu tocmai onorabilă, John Archibald îi ridicase piratului o statuie şi-i înscrisese strigătul de luptă - „Fără milă!” - pe frontonul de marmură al palatului său din Chicago.

Aventura vondiană se datora şi ea gustului pentru risc al acestui multimiliardar avid nu numai de bogăţie, ci şi de glorie. În laboratoarele uneia dintre companiile sale fusese descoperită substanţa care îngăduia realizarea vechiului vis al călătoriei prin hiper-spaţiu, acest mediu socotit o vreme imaginar al racursiurilor cosmice. Pentru fiecare salt era nevoie de puţină substanţă, dar costul ei depăşea cu mult pe acela al tuturor elementelor naturale sau artificiale cunoscute. Steel refuzase să înstrăineze formula magică, vânzând însă, la un preţ rezonabil, cantităţile necesare

efectuării primelor zboruri hiper-spaţiale automate şi apoi trimiterii unei expediţii pe o planetă situată la 3,48 parseci de Soare. La întoarcerea ei, omenirea află, într-o explozie de entuziasm, că nu e singură în univers: planeta era locuită de fiinţe raţionale. Iar în subsolul ei exista minereul din care putea fi extrasă substanţa sintetizată cu atâtea eforturi pe Pământ. Ea era folosită în alte scopuri decât explorarea cosmosului, vondienii confruntându-se cu probleme, pentru ei, mult mai arzătoare.

Cu milenii în urmă, experienţe nechibzuite de modificare a climei duseseră la creşterea densităţii atmosferei, care ecrana radiaţia astrului local. Drept urmare, s-a înregistrat o scădere lentă dar continuă a temperaturii. Ca să se apere de frigul tot mai greu de îndurat, vondienii şi-au acoperit oraşele cu imense cupole transparente, producând în laboratoare cele necesare vieţii. Generaţii după generaţii s-au mulţumit cu acest paliativ, până ce, în urmă cu două sute de ani, un grup de tineri oameni de ştiinţă a lansat chemarea „Să ne recucerim planeta!”. Privită mai întâi cu neîncredere, ea a fost până la urmă însuşită de toţi. Luptând pentru fiecare metru pătrat, vondienii au brăzdat pustiul cu zone fertile. Vondiul extras din adânc le-a îngăduit să creeze surse de căldură dedesubtul fâşiilor de vegetaţie şi să rezolve problema ploilor artificiale. Temperatura a crescut cu câteva grade.

Acesta era stadiul în care se afla Vonda la sosirea primei expediţii terestre. Şi Steel izbutise să obţină sprijinul agenţiilor guvernamentale pentru o misiune de interes comun: obţinerea cantităţilor de vondiu necesare extinderii deplasării în hiper-spaţiu.

— O persoană privată are şanse mai mari de a-şi convinge interlocutorii, spusese el, cu o francheţe care-i impresionase pe cei care trebuiau să decidă. Eludăm astfel şi împotrivirea organismelor internaţionale, care susţin că nici o ţară nu trebuie să devină partenerul privilegiat de

dialog al unei civilizaţii extraterestre... Dacă reuşesc, împărţim beneficiul pe din două. Dacă nu, rămân cu cheltuiala.

Steel investise sumele necesare construirii unei mini-astronave şi-l angajase pe Robert Harvey, unul dintre cei mai experimentaţi piloţi stelari, participant la prima expediţie pe Vonda. Zborul se încheiase fără nici un incident. Iar acum...

Pil Von asculta impasibil pledoaria lui Steel. Purta pe piept semnul distinctiv al vârstei a treia: două elipse întretăiate. Părul lui, roşu aprins odinioară, avea acum o culoare mohorâtă. Tijele ochilor se mişcau fără vlagă.

— Sunt lucruri de mare folos, stărui Steel.

— Anume?

— Automobile, avioane... Am putea să le fabricăm cu materia primă locală.

Se auzi un sunet slab, ca un mic hohot de râs. Dar vondienii nu păreau să ştie să râdă.

— Să renunţăm la vomburile noastre?

Traducătorul nu era programat să reproducă inflexiunile ironice: vomburile evoluau cu aceeaşi uşurinţă pe sol şi în văzduh. „Ce naiba l-ar putea interesa pe acest sfinx păros?” se întrebă Steel.

— V-aş putea oferi o astronavă, sau mai multe, ca să cuceriţi şi voi spaţiul.

— Trebuie să ne recucerim planeta - şi va dura câteva secole.

Steel îşi jucă ultima carte: uraniul. Dar Pil Von îi răspunse, cu acelaşi calm care-l scotea din sărite:

— Vondiul ne dă toată energia de care avem nevoie.

Steel îşi spuse că nu mai are ce pierde. Scoase din trusa cu care venise la întâlnire un aparat de proiecţie miniatural.

— Uraniul e în stare şi de altceva, spuse el.

Imaginile tridimensionale prinseră viaţă în camera austeră: un torent de flăcări mistuind oraşele vondiene,

trupuri surprinse de moarte în poziţii tragice şi groteşti, păduri întinzându-şi spre cer braţele calcinate... Steel obţinuse duplicate ale filmelor aduse de prima expediţie şi le încredinţase unui maestru al efectelor speciale. Acum îşi spunea că rezultatul merita suma exorbitantă pe care o plătise: Pil Von privea, încremenit, spectacolul. Socoti că e cazul să amplifice şocul vizual:

— Vondiul ne este atât de necesar, încât nişte oameni fără scrupule ar putea...

Tijele ochilor purpurii se întoarseră spre el.

— ... ar putea să încerce să-l obţină cu orice preţ. N-ar fi mai bine să încheiem o tranzacţie amicală?

Proiecţia nu se sfârşise, dar Pil Von făcu doi paşi şi opri aparatul. Apoi rămase nemişcat şi tăcut, copleşit parcă de oroarea imaginilor dispărute. Steel crezu că poate să speculeze momentul de slăbiciune:

— Du-mă în faţa Marelui Consiliu şi n-am să uit că mi-ai înţeles bunele intenţii.

— Într-adevăr, spuse, încet, vondianul. E timpul să mergem.

Vombul îi lăsă în faţa unei clădiri cu linii sobre. Pil Von urcă treptele cu neaşteptată vioiciune şi se opri lângă vondienii din faţa uşii masive. Erau mai înalţi şi mai robuşti decât cei întâlniţi de Steel până atunci şi purtau un fel de uniforme violete. „Trebuie să fie semnul distinctiv al gărzii Marelui Consiliu.” După un scurt conciliabul, se întoarseră toţi către urmaşul corsarului de odinioară.

John Archibald Steel călca grav şi măsurat, stăpânindu-şi satisfacţia triumfului asupra obstinaţiei lui Pil Von şi a scepticismului unor înalţi funcţionari de la Washington. Şi fiecare pas îl apropia de vondienii care-l aşteptau cu braţele întinse, de uşa deasupra căreia câteva semne strălucitoare alcătuiau cuvântul OSPICIU.

* * *

Steel i-a fost încredinţat lui Robert Harvey, după un tratament menit să-i tempereze pornirile agresive. La întoarcerea pe Pământ, a aflat că monopolul călătoriei în hiper-spaţiu dispăruse, odată cu sintetizarea substanţei necesare saltului, în laboratoare de pe cele două ţărmuri ale Atlanticului. Şi cum rezervele mondiale de ţiţei ajunseseră foarte aproape de punctul zero, şi-a investit miliardele în producerea substanţei pe scară întinsă, pentru a se rezolva definitiv problema energiei. Cât despre Harvey, a socotit ca a venit momentul să-şi încheie cariera de pilot stelar şi să-şi scrie memoriile, făgăduindu-i lui Steel că va omite episodul final al aventurii lor pe Vonda.

CEA MAI BUNĂ DINTRE LUMI

Întins pe masa complexului neurochirurgical, astronautul părea mai înalt decât şi-l amintea profesorul din fotoreliefuri şi din emisiunile tridim. Hipotermia îndelungată făcuse ca trupul lui să dobândească răceala marmorei. Umbre viorii îi subliniau pomeţii şi pleoapele.

„Cum sunt ochii lui? Parcă albaştri...”

Profesorul aşteptă ca asistenta să-i fixeze lentilele de contact şi se apropie de complex. Îndoielile care-l frământaseră se risipiră brusc. Trebuia să aibă încredere în cunoştinţele şi experienţa lui, în echipa cu care lucra, în aparatele care nu puteau să greşească, dacă erau programate fără greş.

Medicul asistent întoarse un comutator şi lumina becurilor din plafon scăzu treptat. Masa dreptunghiulară pivotă pe axul său, până aproape de verticală. Astronautul părea să n-aibă de făcut decât un gest pentru a se elibera de legăturile magnetice şi a păşi pe podea.

— Acum! spuse profesorul.

Un fascicol de scântei verzui începu să danseze pe ecran. Mărite de lentilele de contact, detaliile se precizară. Profesorul modifică de câteva ori unghiul de observaţie, căutând varianta optimă. Era o ultimă verificare a diagnosticului: neurociberul decelase leziuni profunde în zona parietalului stâng.

Irigată în cuva transparentă, materia cerebrală menită să înlocuiască porţiunile distruse în accident era pregătită pentru transplant. Profesorul privi încă o dată chipul a cărui paloare se accentuase în lumina verzuie pulsând pe ecran.

Astfel de intervenţii nu fuseseră încă practicate pe oameni. Ar mai fi fost necesare câteva luni de cercetări intense. Câteva luni...

Astronautul părea cufundat într-un somn adânc, reparator. Dar inima lui nu mai bătea decât pentru instrumentele ultrasensibile de care era înconjurat. Sfârşitul putea să vină oricând.

— Totul e pregătit, spuse asistentul. Când doriţi...

Profesorul îşi puse mănuşile bioelectronice, fixând imaginea de pe ecran. O uşoară presiune a degetelor şi trepanul se apropie de craniul zdrobit.

* * *

Şocul operaţiei trecuse cu bine, transplantul reuşise peste aşteptări, obrajii îşi recăpătaseră culoarea firească, dar starea generală a pacientului rămânea îngrijorătoare. Stătea mai tot timpul culcat, cu ochii în tavan, în camera cu storurile lăsate, ignorând televizorul şi computerul. După două săptămâni, profesorul veni să-l vadă la o oră neobişnuită, fără cortegiul de halate albe care-l însoţea de obicei. Se lăsă să cadă pe fotoliul de lângă pat, îşi tamponă fruntea transpirată cu o batistă minusculă şi spuse, ca şi cum ar fi continuat o discuţie începută mai demult:

— Unde o să ajungem cu încălzirea asta globală?

Astronautul nu păru să-l fi auzit.

— Treizeci şi opt de grade la umbră, iar mâine...

— Ce vreţi, de fapt? îl întrerupse astronautul, fără să-şi schimbe poziţia.

— Să te cert! răspunse profesorul, pe cu totul alt ton.

— E dreptul dumneavoastră. Vă datorez viaţa, cu toate că nu v-am cerut asta...

— Nu trebuia să-mi ceri să-mi fac datoria.

— Evident! Eram temerarul explorator galactic, descoperitorul unei planete asemănătoare Pământului.

— Acum nu eşti decât un pacient care nu vrea să se vindece. Asistentul meu crede că apatia dumitale se datorează unei leziuni ascunse. În ce mă priveşte...

— Am obosit, domnule profesor…

— Păcat. Reporterii ar fi vrut să-ţi pună câteva întrebări.

Astronautul se ridică în coate, cu o mişcare bruscă:

— Nu vreau să am de-a face cu aceşti vânători de senzaţional!

Profesorul scoase un disc tridim din buzunarul halatului.

— Sunt întrebări de bun simţ.

Nici un răspuns. Puse discul pe marginea patului.

— Trebuie să mai văd un pacient. Mă întorc peste jumătate de oră.

* * *

Discul era inserat în computer, dar profesorul nu făcu nici un comentariu pe această temă.

— E ora ploii de seară, spuse el, deschizând larg fereastra dinspre parc. Ploaia mi-a inspirat, în adolescenţă, primul poem şi tot ei îi datorez reumatismul de care distinşii mei colegi nu izbutesc să mă lecuiască. E adevărat că vina îmi aparţine: într-o excursie pe Venus...

— Sunt convins că aveţi lucruri mai importante de făcut decât să-mi povestiţi aventura dumneavoastră venusiană.

— Aş avea, dacă te-ai hotărî să cooperezi.

— Înţeleg, râse astronautul, un râs aspru, lipsit de mlădiere. E vorba despre succesul deplin al operaţiei... Ştiţi, profesore, uneori am impresia că sunt creaţia lui Frankenstein, claustrat în camera asta confortabilă.

— Ai putea să mă compari şi cu creatorii de monştri din Evul Mediu. Schilodeau copiii şi-i trimiteau să cerşească, sau îi expuneau prin bâlciuri. Era o meserie bănoasă.

Astronautul se apropie şi se aşează pe pervaz.

— N-am vrut să vă jignesc, spuse el, încet. Complexul

meu de inutilitate...

— Inutilitate? se miră profesorul. După tot ceea ce ai realizat?

— Bănuiesc că îmi cunoaşteţi biografia... în scopuri terapeutice. Ştiţi că m-am născut pe o astronavă care explora sistemul Alpha Centauri. Drumul dus-întors a durat aproape douăzeci de ani, cu o scurtă escală pe o planetă inospitalieră. Două decenii de gravitaţie artificială. M-am adaptat cu uşurinţă, neavând săpată în fiecare fibră povara experienţei terestre. Ceilalţi erau la a nu ştiu câta expediţie şi se obişnuiseră. Dobândiseră toţi un nou simţ al echilibrului, mai apropiat de cel al făpturilor acvatice.

Astronava era înzestrată cu o bibliotecă, o filmotecă tridim, o sală de sport, pe care le frecventam după ce ne îndeplineam obligaţiile. Şi mai erau discuţiile dintre membrii echipajului. Citisem cărţile de aventuri spaţiale din secolul douăzeci, care-i înfăţişau pe veteranii cosmosului ca pe nişte uriaşi taciturni, cu chipul şi inima de piatră. Iar acum îi ascultam ore întregi evocând, fiecare, steaua lui, planeta lui, peripeţiile lui fără egal. Descrierile erau însoţite de imaginile, sunetele şi miresmele lumilor risipite la distanţe de nenumăraţi parseci. „O pădure de cristale sângerii... În jungla asta l-am salvat pe medicul expediţiei. Plantele carnivore se înclinau spre el; am scos radiantul şi... De şase ori volumul lui Jupiter! Abia am izbutit să decolăm.” Vorbeau şi despre Pământ, cu o nostalgie pe care nu reuşeam, nu reuşesc să mi-o explic.

Profesorul îşi drese glasul, dar astronautul îl opri cu un gest:

— Ştiu ce vreţi să spuneţi: leagănul omenirii, patria comună, focarul civilizaţiei solare... De acord, dar cum să mă obişnuiesc cu gândul că Aventura, cu A mare, înseamnă aici o excursie pe Venus? Şi nu e o aluzie la reumatismul dumneavoastră.

Aşteptam aşadar, fără emoţie, întâlnirea cu a treia

planetă. Apariţia neaşteptată a unui roi meteoric, între Saturn şi Jupiter, a dus la un consum suplimentar de carburant. Drept urmare, deceleraţia a fost mai scurtă şi mai brutală. Mama n-a rezistat...

Am intrat la Institutul Mondial de Astronautică, trebuind să mă obişnuiesc cu greutatea propriului meu trup. După absolvire, am obţinut un post de pilot secund pe o astronavă. Am părăsit Pământul fără nicio strângere de inimă.

— Dar toate astea erau... începu profesorul.

— Nu mă întrerupeţi! Dacă mă opresc, nu voi avea curajul să continuu... De fapt, restul vă e cunoscut. Am explorat câteva sisteme solare, descoperind o planetă prielnică dezvoltării vieţii organice. Compensatorul efectului Doppler, pe care l-am brevetat înainte de a porni în penultima călătorie, a fost amplasat la bordul astronavelor fotonice. Lucram la un proiect privind terraformarea altor corpuri cereşti… Toate acestea mi se par acum titlurile unor cărţi cu filele albe. Nu-mi mai amintesc nimic. Coordonatele planetei, principiul compensatorului, proiectul… Nimic! Am uitat până şi abeceul zborului cosmic. Mi-am stors creierii ca să regăsesc câteva rudimente de astrofizică.

Accidentul ăsta blestemat!… Ar trebui s-o iau de la capăt şi nu mai pot, profesore, înţelegeţi? Nu mai am nici timp, nici răbdare…

Ştiu că mi-aş putea găsi un rost pe Pământ, că aş fi primit oriunde cu braţele deschise. După o pregătire adecvată, aş fi în stare să lucrez într-o seră hidroponică, sau într-o staţie de dirijare a climei. Perspectiva asta nu mă încântă. Imaginaţi-vă propriile dumneavoastră reacţii, dacă aţi uita dintr-o dată tot ceea ce ţine de profesiunea pe care o exercitaţi de decenii. Şi tot n-ar fi acelaşi lucru! Aveţi un cămin, o familie, prieteni… Sunteţi un pământean. Pe când eu...

Astronautul tăcu, ascultând gemetele copacilor biciuiţi de

vânt. Apoi se întoarse către profesor:

— Acum puteţi să mă certaţi.

* * *

Clădirea Centrului de Explorări Galactice părea să reverse într-un torent continuu radiaţiile solare absorbite în timpul zilei. Ca un imens fluture negru atras de lumină, graviplanul coborî pe terasa superioară. Profesorul ieşi din cabină şi se îndreptă spre biroul directorului.

— Poftiţi, vă rog. Sunteţi aşteptat.

În timp ce străbătea anticamera, profesorul aprecie inflexiunile de contraltă ale vocii secretarei-robot. „Directorul trebuie să fie meloman”. Directorul era, în orice caz, un om foarte ocupat. Urmărind conferinţa de presă a unei expediţii revenite din sistemul Altair[1], dicta o fonogramă către Consiliul Solar şi răsfoia un dosar care purta semnul fosforescent al Centrului. „Atenţie distributivă. Exemplul clasic, un general din Era Diviziunii. Cum naiba îl chema?...”

Directorul închise tridimul, îşi întrerupse dictarea şi îi ceru secretarei să înregistreze eventualele apeluri. Apoi se întoarse către oaspetele său:

— Cum îi merge?

Ascultă relatarea profesorului, înnegurându-se treptat şi reacţionă vehement:

— Trebuie să facem ceva! Îi datorăm prea mult ca să...

Profesorul îl opri, cu un gest obosit:

— Nu pot să-i redau memoria.

— Să căutăm o soluţie!

---

[1] Altair (Alpha Aquilae / Alpha Aql / α Aquilae / α Aql / Atair) este cea mai strălucitoare stea din constelaţia Vulturul şi a douăsprezecea de pe întreg cerul nopţii. Este o stea de tipul A cu o magnitudine aparentă de 0,77, fiind una din cele trei stele care formează Triunghiul de vară alături de Deneb şi Vega Este situată la 16,8 ani lumină de Pământ.

După două ceasuri, secretara îl convocă pe unul dintre colaboratorii Centrului.

* * *

Era tânăr, timid şi atât de copleşit de faima interlocutorului său, încât îşi găsise cu greu cuvintele, în timp ce formula propunerea Centrului. Acum aştepta un răspuns, urmărind arabescurile descrise de astronaut în mişcarea lui febrilă prin încăpere. Convalescentul se opri, în sfârşit, în faţa lui:

— Aş fi tentat să primesc, dar starea sănătăţii mele...

— Profesorul spunea... îndrăzni tânărul.

— Profesorul nu ţi-a spus, nu v-a spus tot, îl întrerupse astronautul. Sau mă înşel?

Luă tăcerea celuilalt drept încuviinţare:

— Atunci înţelegi de ce nu pot să accept. Ai nevoie de un coechipier, nu de un lest.

Tânărul clătină din cap:

— Am conceput expediţia după ce am citit biografia dumneavoastră. Nu vreau un alt însoţitor. Şi profesorul spunea...

— Credeam că am închis subiectul.

— Spunea că există o şansă. La nouă zecimi din viteza luminii, s-ar putea produce un şoc mnemonic. Şi atunci...

* * *

Pe ecranul semicircular unduiau neverosimile draperii de lumină. Culorile vibrau, se topeau una într-alta, explodau în torente de flăcări, în jerbe scânteietoare. Fascinat, astronautul privea spectacolul pe care nu-l mai întâlnise în peregrinările lui cosmice.

— Ne apropiem de Lalande 21 183, anunţă tânărul, aplecat asupra hărţii galactice. Planeta gravitează la 0,132

unităţi astronomice de astru. Masă relativă 0,06. Perioada de revoluţie 14 ani.

Astronautul privea, fascinat, reverberaţiile luminii în pulberea stelară.

* * *

Atmosfera nu conţinea elemente nocive. Abandonaseră deci spaţiandrele, îmbrăcând costumele de vilen elastice şi mai rezistente ca oţelul.

Planeta părea stăpânită de o adevărată frenezie vegetală: ierburi crescute nemăsurat, liane, plante căţărătoare legănându-şi rădăcinile aeriene, arbori cu înaltele coroane împletite într-o boltă fără de sfârşit.

Îşi croiau cu greu drum spre fluviul pe care-l zăriseră de sus. În jurul lor, totul fremăta de o viaţă ascunsă, ghicită doar în foşnetul frunzişului luxuriant.

Fluviul... O pânză cenuşie lunecând către un ocean neştiut...

Astronautul se apropie de mal. Un pas, încă unul... Tânărul îl apucă de braţ în ultima clipă: la picioarele lor, arcuirea ierbii nu mai acoperea decât golul.

— Crezi că e vreo primejdie?

Tânărul luă de jos o creangă uscată şi o aruncă spre apa cu luciri de plumb. Înainte de a-i atinge suprafaţa, o gură plină de dinţi ţâşni din adânc şi o sfărâmă ca un pai.

Astronautul se înfioră, imaginându-şi monştrii care stăteau la pândă sub curgerea domoală a fluviului. În acelaşi timp, îl încerca un sentiment nou şi ciudat. În ultimii ani, fusese singur la bordul unei miniastronave de cercetare, încredinţându-şi viaţa sistemelor cibernetice. Iar acum...

Se întoarse către cel care-l salvase, cu o mişcare nestăpânită. Îi întâlni privirea iscoditoare şi cuvintele îi muriră pe buze.

* * *

Astronava sparse luciul tremurat al valurilor.

— Sistemul Ross 614, anunţase tânărul, cu câteva ceasuri în urmă. O planetă acoperită în întregime de apă.

— Ross 614, repetase astronautul şi fruntea i se încreţise, în efortul dureros de a descoperi un ecou pierdut printre ruinele amintirilor sale.

— Aţi trecut pe aici acum treizeci de ani. Jurnalul de bord menţionează: „Astronavele de cercetare ar trebui să poată evolua în orice mediu.” După cum vedeţi…

Astronautul îl privise lung, ca şi cum nu i-ar fi venit să creadă că frazele scrise de el cu decenii în urmă pot să reînvie în memoria altcuiva.

Umbre ciudate treceau pe ecran. Ar fi vrut să le cerceteze mai de aproape, dar indicatoarele sonarului începură să descrie oscilaţii ample. Astronava îşi încetini cufundarea şi se imobiliză în văzduhul lichid.

— Un obstacol?

În loc de răspuns, tânărul aprinse reflectoarele şi o fantastică aşezare submarină se ivi din tenebre, cu clădirile masive, domurile şi turnurile ei multiforme.

— O civilizaţie acvatică?

— Un avanpost al civilizaţiei noastre. A treia expediţie a Centrului de Explorări Galactice a descoperit aici bogate zăcăminte de uraniu.

Reflectoarele luminau acum forfota excavatoarelor şi forezelor, şerpuirea conductelor prin care minereul era transportat până la depozitele supraetajate.

Şi astronautul simţi dorinţa de a se alătura temerarilor care sfredeleau solul submarin, în căutarea sursei de energie pentru uzinele şi astronavele Pământului.

* * *

— O planetă nenumită încă din sistemul Alfa Orion, sau Betelgeuse. Masă relativă 0,1. Indice gravitaţional ridicat. Atmosferă de metan şi amoniac.

Tânărul tăcu, simţind aţintită asupra lui privirea astronautului. O privire care-l urmări şi mai târziu, când mergeau prin deşert, încovoiaţi sub povara spaţiandrelor, în căutarea unor posibile forme de viaţă. În jur, valuri de nisip violet încremenite în asaltul unui ţărm iluzoriu. Soarele străin nu apusese încă, dar trei Luni de ametist se şi ridicaseră pe boltă.

— O clipă de odihnă, spuse astronautul.

Ajunseseră lângă un pâlc de copaci cu ciufuri de frunze violete. Se rezemară de trunchiurile aspre, care aruncau umbre lungi pe nisip.

— Amurgul, murmură astronautul.

O cascadă de lumină viorie se revărsa de la zenit spre orizontul învăpăiat.

— E timpul să ne întoarcem, spuse tânărul. Temperatura scade brusc după apusul soarelui.

Nici un răspuns. Întoarse capul spre însoţitorul său şi-l văzu în picioare, fără cască, pierdut într-o meditaţie care-i îndulcea trăsăturile aspre.

Cu un sentiment amestecat - uşurare, jenă, bucurie - îşi scoase şi el casca, trăgând în piept mireasma palmierilor, aerul uscat al Saharei. „A înţeles oare de la prima escală, pe malul Amazonului? Sau abia în adâncul Pacificului?”

Eliberat de vraja sumbră a filtrului violet, soarele se mistui cu un ultim suspin auriu. Luna şi cei doi imenşi sateliţi artificiali îşi sporiră strălucirea. Pe cer începeau să se ivească pâlpâirile îndepărtate ale stelelor. Astronautul le privi cu o urmă de nostalgie, apoi îşi întoarse ochii spre Pământul care-l îmbia cu neasemuita lui căldură şi frumuseţe.

CUPRINS